

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

4 sprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05

Izhaja vsak dan (jutra) razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.549 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6

Red pri oskrbi vsakdanjega kruha

Včeraj smo objavili besedilo uredbe, ki nosi naslov »Uredba o ukrepih v svrhu preskrbovanja prebivalstva in vojske s kruhom. Uredba je že izšla v »Službenih novinah« z dne 26. t. m. in je s tem dobila obvezno moč. Le določila čl. 7 odstavka 1, ki se nanašajo o proizvodnji kruha za prodajo, določbe obvezno moč 14 dni po objavi uredbe, torej 9. septembra 1940. Od tedaj dalje bomo imeli iz pekarn samo takozvani »ljudski kruh« iz enotne moke.

Povod za novo ureditev žitnega trga so dale neznosne razmere, ki so nastopile v naši, izrazito kmetijski državi že meseca junija. Tedaj je bila objavljena uredba (22. junija podpisana, 24. junija objavljena), da se morajo vsi presežki stare pšenice dati na razpolago Priv. izvoznim družbi (Prizadu) ter je bila cena određena na 250 din za staro pšenico, čeprav je že tedaj tržna cena dosegla 250 dinarjev za meterski stot. Toda, ker je bila cena prenizka, blaga ni bilo mogoče dobiti od proizvajalnikov, ki so ga še imeli, pa ga zadržali, da dosežejo višje cene. Uredba ni pokazala dovolj uspehov, zato je bila tudi ukinita. Prišla pa je nova žetev z novo pšenico in objavljena je bila dne 27. julija uredba o prometu s pšenico in o državnem posredovanju na pšeničnem trgu v gospodarskem letu 1940—1941. Z novo uredbo je bila določena enotna cena 250 din za met. stot do 15. avgusta, ta cena pa se lahko po kakovosti blaga zmanjša ali zviša. Uvedeni pa so bili tudi dodatki na osnovno ceno za kasnejše dobave.

Vse to je obenem z nizko ceno povzročilo, da tudi sedaj še ni prišla pšenica v zadostnih količinah na trg in so morali zlasti pasivni kraji države iskati blaga kjer koli, kakor koli in ko kateri koli cen. Cene so zato izredno narasle, nastopilo je tekmovanje za blago, težave so se povečale v nezasičenem obsegu. Iz pasivnih krajev ter mest so prihajale vedno hujše pritožbe in obtožbe kar je pripravilo vlado do tega, da je prišlo do sedanjih nove uredbe.

Nova uredba uvaja kot že junijska uredba prisilni odkup pšenice od proizvajalnikov. Proizvodnikom ostanejo količine za lastno prehrano, ostalo pa morajo oddati za preskrbo drugih krajev v državi. Poleg tega je ustrezno proizvajalnikom, da bi raje dali blago s tem, da se jim je zvišala cena na 300 din in so ukinitvi dodatki za dobave v kasnejšem času. S tem so se praktično vovodinski proizvozniki žita že približali ceni 350 dinarjev, katero so smatrali za primerno in je to njihov velik uspeh na škodo pasivnih krajev v državi.

Toda če hočemo danes priti do blaga, ne zadostujejo samo kazenski ukrepi, grožnje z občutnimi kaznimi, temveč je bilo potrebno dati proizvajalniku tudi gospodarski račun, da pride s svojim blagom na trg. Ker je sedaj cena zvišana in ker je uveden prisilni odkup, smemo pričakovati, da bo prišlo blago počasi na trg, odnosno bi bilo sploh potrebno, da se to delo pospešeno izvrši, da ne bo toliko motenj v preskrbi prebivalstva z moko in kruhom. Psihološkega pomena je tudi oni del izjave pomočnika ministra trgovine in industrije, da se razume, da o izvozu pšenice in moke ob tako slabi letini kot jo imamo letos, ne more biti govora.

Drugi del novobjavljene uredbe se nanaša na uvedbo enotne moke in kruha v državi. Ker je letina premajhna, da bi se že naprej trošila moka najboljše kakovosti v neomejenih količinah, je prišlo do uvedbe enotne moke, ki je določena mlinom tako, da dobe iz 100 kg pšenice, ki ima 76 kg hektoliterske teže, največ 10% bele moke in zdroba ter 70 kg sejane krušne moke. Tako bomo imeli v naši državi dve vrsti moke: belo moko v manjših količinah in enotno krušno moko za široke sloje prebivalstva. Tu bodo lahko nastale težave zaradi kontrole. Danes se nimamo v naši državi kontrolnega aparata, ki bi izvedbo te uredbe nadzoroval v tisočih mlinih po vsej državi, ki lahko delajo noč in dan. Zaradi tega je treba poskrbeti, da se nova uredba ne bo izgrajevala, tudi še z gospodarskimi sredstvi. Zato bi bilo mogoče koristnejše, če bi uvedli tri vrste moke, da bi odpadli za mline vsaki nagibi izigravati uredbo.

To pa bi služilo tudi dobro vsemu našemu prebivalstvu. Živiljska raven ogromne večine našega prebivalstva je tako nizka, da ne prenese cene za novo krušno moko, ki bo znašala pri nas okoli 450 do 475 din v nadrobni prodaji. Haloze n. pr. so uporabljale skoraj izključno koruzno moko, ker je bila tudi črna moka zanje predraga. Podobno je najbrž tudi v pasivnih krajih banovine Hrvatske. Tem krajem bi bilo ustrezno še z nekoliko slabšo kakovostjo moke, pa po nižji ceni. To je posebno pereče sedaj, ko vlada toliko pomanjkanje koruze in koruzne moke. Pomagati si bodo morali ti kraji s tem, da ne bodo uživali enotne pšenične moke, temveč pšenično moko, mleto še z drugimi vrstami žita. Tudi trdijo poznavalci razmer, da je samo 10% niče premalo za naše potrebe. Imamo znatno živilsko industrijo, velike bolnišnice, sanatorije itd., ki potrebujejo velike količine niče in za katero bodo morali plačevati znatne cene. Ker bodo seveda ti potrošniki tudi lovili blago, se bo le našel kdo, ki bi hotel dobiti več niče za take potrošnike in bo prišel v skušnjava, da prekrši predpise uredbe. Sicer pa je uredba komaj stopila v veljavo in bo treba nekaj časa počakati, da bomo kmalu videli njen uspeh na žitnem trgu. Iz tega sledi, da imamo še nekaj časa računati na neurejene razmere, toda to ne more trajati več dolgo.

Misliti pa moramo tudi na bodočnost. Približuje se že letina koruze in ne vemo še, kako bo izpadla. Če bo slaba, potem bo treba predpise o mletju še bolj prilagoditi slabi količini pridelka in bo treba s pšenico še bolj

Turčija utrjuje Dardanele

Ameriške agencije opisujejo položaj Turčije v temni luči - Sovjetska Rusija preži na priložnost, ko bi mogla naskočiti Turčijo - Vpliv grške in egiptске napetosti na razvoj turškega položaja

Washington, 27. avgusta. t. Columbia B. C.: Agencija »United Press« objavlja po ameriškem tisku dolga poročila o nevarnostih, ki zalezujejo Turčijo. Odkar se je vrnil turški poslanik v Moskvi Alaj Haktar v Ankaru, kamor je bil poklican na poročanje, vlada v krogih turške vlade vznemirjenje, ki prihaja do izraza v neprestanih političnih in vojaških posvetih ter v vojaških ukrepih v območju Dardanel. Turški poslanik je namreč sporočil svoji vladi, da Sovjeti postavljajo še vedno v ospredje vprašanje svobodnega prehoda skozi dardanelske ožine. Turška vlada je razumela, da bo Sovjetska Rusija pri prvi priložnosti, kakor hitro bi zaradi mednarodnega položaja položaj Turčije postal ranljiv, pritiskala na njo in skušala doseči svoj cilj. Sovjetska vlada da samo opreza, kdaj se bo takšna ugodna priložnost za njo pojavila, da pritisne, če potrebno, tudi z vojaško močjo, da dobi svobodno pot skozi Dardanele, kar je v obeh turške vlade istovetno s sovjetsko zasedbo Dardanel.

V Ankari imajo občutek, da takšen košljiv položaj hitro dozoreva in sicer v zvezi z italijansko-grško in italijansko-egiptsko napetostjo. Če bi namreč Italija hotela napasti angleško postojanko v Egiptu in bi Egipt v tem primeru stopil ob strani Anglije v vojno z Italijo, bi nastopil zelo nevaren položaj za Turčijo, ki bi si morala zavarovati svoj položaj v Siriji. Prav tako pride nevtralnosti Turčije v veliko nevarnost, če bi zaradi zapletljivosti v Egiptu ali v Albaniji Grčija bila potisnjena v vojno, kajti Turčijo veže z Grčijo vojaška zveza, ki bi zahtevala takojšen vstop Turčije v vojno ob strani Grčije in Anglije.

Bolgarija

Brez dvoma je, tako poroča »United Press« dalje, da bi v takšnem primeru tudi Bolgarija našla razna vprašanja, predvsem pa vprašanje odstopa tistega grškega ozemlja, ki jo loči od Egejskega morja. Tudi v tem primeru bi morala Turčija nastopiti in si zavarovati zaledje Carigrada in dardanelskih ožin.

Turška vlada se po poročilih »United Press« iz Ankare sedaj prizadeva, da bi Sovjete prego-

vorila, naj v sedanjem trenutku nikar ne načelnajo vprašanja Dardanel. Pogajanja med Turčijo in Sovjetsko Rusijo gredo v tem pravcu, toda Sovjetska Rusija nastavlja gluna ušesa. Turčija to ve in je zaradi tega odredila obsežne vojaške ukrepe v ožinah, ki jih z mrzlično naglico utrjuje, medtem ko Sovjeti čakajo na preži, da nastopijo.

Kakšne zahteve postavljajo Sovjeti Turčiji in Perziji

Curih, 27. avg. b. Po poročilih tukajšnjih listov iz Carigrada se sovjetska diplomatska delavnost na bližnjem vzhodu pojavlja s tako tezo, kakor je do sedaj ne pomnijo.

Po poročilih turških listov je turška vlada stavila Moskvi predlog, da se med Rusijo in Turčijo sklene pakt o nenapadanju in o vzajemni pomoči. Toda pred zaključkom tega pakta zahteva Rusija, da se ji vrnejo obsežna ozemlja na meji Georgije, ki so nekdanj pripadala Rusiji, a so sedaj turška. To so ozemlja Kars, Ardeka in Artuin. Sovjeti zahtevajo ta ozemlja za zavarovanje Batuma. Rusija tudi zahteva skupno kontrolo nad Dardanelami. Zahtevo po odstopu cene Kars-Artuin bo Sovjetska Rusija stavila tudi če ne bi prišlo do podpisa pakta.

Izgleda, da hočejo Sovjeti na vsak način zavarovati Batum, kakor tudi, da si zavarujejo pot skozi Iran (Perzija) v Indijo. Državni podtajnik v iranskem ministruv zunanjih poslov Tajahon se z neko komisijo mudi že nekoliko dni v Moskvi, kjer vodi z rusko vlado pogajanja. Sovjetska Rusija je zahtevala od iranske vlade, da ji prepusti nadzorstvo nad iranskimi železnicami, potem nadzorstvo nad letališči v Iranu in da se ji prizna pravica, da more na ozemlju Irana zgraditi letalska oporišča. Nadalje zahteva Sovjetska Rusija odstop varnostnega pasu na Kaspijskem

morju ter pasu, ki bi šel od Transkavkške meje do Lahizana. Razen tega zahteva Sovjetska Rusija popolno razorožitev iranske severne meje proti pokrajini Kurdistan. To bi pomenilo ukinitve zveze med Iranom in Turčijo oziroma bi obenem pomenilo razveljavljenje pakta med Turčijo, Iranom, Irakom in Afganistanom.

Mrzlično utrjevanje ožin

Istanbul, 27. avg. t. Transconti: Po naročilu turškega generalnega štaba so sedaj vojska zadržali vse železniške proge in naprave na obeh straneh Bosporja, Marnare in Dardanel. Razlog za te ukrepe so utrjevalna dela, ki jih turški generalni štab z veliko naglico izvaja na obeh straneh morskih ožin. Dela se že približujejo koncu. Na obrežjih ožin so postavljali tudi veliki daljnostrelni topovi. Vsa utrjevalna dela pa bodo končana šele v enem do dveh letih.

Kako gledajo na položaj v Grčiji

Atene, 27. avgusta. t. Transconti. V grških odločujočih krogih izjavljajo, da napetost z Italijo ni ponehala, a da se ni nič zgodilo, kar bi jo zaostrilo. Grška vlada računa z možnostjo, da bi proti njej nastopile albanske čete, ki bi izvajale tamkaj načrte Italije. Na merodajnih mestih izjavljajo, da Grčija ne bi mogla ugoditi italijanski želji, da ji Grčija odstopi neka oporišča na otoku Kreta ali na južnih obalah Peloponeza. Toda v Grčiji so precej osupnjeni po pisanju italijanskih listov o nastajanju neke nove nevarnosti na severni meji, kjer da Bolgarija zbira čete in da je v ta namen vpoklicala nekaj letnikov. Bolgarska vlada je ta poročila odločno zanikala, češ, da stoji na stališču, da je treba storjene krivice poravnati na miroljuben način, tako kot se je zgodilo z Romunijo.

Toda vsi politični krogi v Atenah pristavljajo, na bodo Sovjeti imeli veliko vlogo na jugu Balkana, ako bi se po nesreči zgodilo, da bi bil Balkan tudi pritegnjen v vojno.

Pogajanja z Bolgari

Craiova, 27. avg. t. Transconti. Pogajanja med romunsko in bolgarsko delegacijo, ki so preteklo soboto rodila že načelni sporazum, bodo trajala še nekaj dni, verjetno do sobote, ko bodo zaključena. Obe delegaciji sta namreč sklenili, da hočeta rešiti tudi vsa vprašanja tehnične narave, kakor n. pr. preseljevanje manjšin, vprašanje dvolastnikov, vprašanje letošnje žetve, vprašanje železnic in železniških vozov ter podobno. V soboto bo pogodba slovesno podpisana. Oba voditelja delegacij, bolgarski Pomenov in romunski Creceanu sta se vrnila v Craiovo in izjavila, da sta obe vladi z zadovoljnostjo vzeli na znanje dosevanje uspeha pogajanj. Glede izmenjave prebivalstva so še nekatera nesoglasja, ker stoji Bolgarija na stališču, da ni treba nikogar siliti k preselitvi, ampak naj odloči svobodna volja vsakega. Bolgarija odklanja, da bi sprejela k sebi vse tiste, ki jih Romuni imenujejo »Bolgare« in ki prebivajo v notranjosti Romunije, češ da so ti živeli predolgo časa ločeni od Bolgarije in ne predstavljajo več prave bolgarske narodne korenine, in jim je bolgarski narodni kulturni duh popolnoma tuj. Glede preseljevanja se imenujejo nekatere številke in je javna tajnost, da gre za nekaj okrog 200.000 ljudi, Romunov in Bolgarov, ki bi bili prizadeti, ako pri pogodbi sprejmejo radikalno rešitev.

Bukarešta, 27. avgusta AA DNB: Romunska vlada je imenovala tudi za tretjo petrolejsko družbo »Unirea« svojega komisarja, ki bo nadziral to družbo. Kapital družbe znaša 750 milijonov lejev in je največ v angleških rokah. Generalni ravnatelj te petrolejske družbe je bil Anglež Matherson, ki je bil pred kratkim izgnan iz Romunije.

Spremembra v vladi Novi gradbeni minister Danilo Valovič, dr. Krek, minister brez listnice

Belgrad, 27. avgusta. AA. Službene novine objavljajo naslednji ukaz: V imenu Nj. Vel. Petra II., po milosti božji in volji naroda kralja Jugoslavije, so kraljevski namestniki sprejeli ostavko, ki jo je podal gradbeni minister dr. Miha Krek in ga razrešili dolžnosti ter postavili na razpoloženje, postavili pa za gradbenega ministra državnega svetnika iz Belgrada Danila Valoviča in za ministra brez listnice dr. Miha Kreka, ministra na razpoloženju. Predsednik ministrskega sveta in zastopnik notranjega ministra naj izvede ta ukaz.

Dvorce Brdo. Pavle, s. r., dr. Stankovič, s. r., dr. Perovič, s. r., predsednik ministrskega sveta in zastopnik notranjega ministra Dragiša Cvetkovič, s. r.

Zagrebska vremenska napoved: toplejša.

Na nemško željo se madžarsko-romunska pogajanja nadaljujejo

Bukarešta, 27. avg. t. Transconti. Na merodajnem mestu potrjujejo, da bi bila Romunija pripravljena Madžarom odstopiti vzhodne dele Erdelja (Transilvanije). Odstopljeno ozemlje bi obsegalo tudi mesti Arad in Oradea Maere. Madžari pa menijo da ta ozemlja niso zadostna, ker predstavljajo le skrajni zahodni del Transilvanije, medtem ko Madžarska zahteva dve tretjini vse transilvanske pokrajine.

Romunska delegacija je se pod predsedstvom voditelja delegacije Valer Popa in v prisotnosti nekaterih strokovnjakov v transilvanskih vprašanjih sestala in proučila predloge, ki jih namerava romunska vlada predložiti Madžarom.

Kabinetni šef zunanje ministrstva Poloni je z letalom odletel v Berlin, kjer bo nemškemu zunanjemu ministru predal poročilo romunske vlade, kakor tudi predloge, ki jih bo Romunija Madžarom stavila. Ni pa resnično poročilo, ki pravi, da je romunska vlada že zaprosila za razsodništvo Nemčije, marveč je zaprosila samo za prijateljsko posredovanje v tem smislu, da bi prišlo do prijateljskega sporazuma med njo in Madžarsko. Poloni bo v Berlinu poročal tudi o uspešnih pogajanjih z Bolgarijo.

Ni še znano, kje se bodo pogajanja z Madžarsko nadaljevala in kdaj se bodo ponovila. V romunskih političnih krogih pravijo da se bo to zgodilo proti koncu zadnjega ali v začetku prihodnjega tedna in da se bosta obe delegaciji sestali ali v Budimpešti na otoku Margaret ali pa v mestu Segedinu.

Bukarešta, 27. avgusta. AA. DNB: V zunanjem ministruv je bila konferenca uglednih romunskih intelektualcev, ki so doma iz Erdelja. Konferenca je bila sklicana z namenom, da se na njej razmotri razna vprašanja, ki so v zvezi s pogajanjmi z Madžarsko. Na konferenci je bil navzoč tudi šef

romunske delegacije v Turn-Severinu, polnomočni minister Valer Pop.

Budimpešta, 27. avgusta. AA. Stefani: Zunanji minister Czaky je sinoči ponovno sprejel romunskega poslanika. Takoj za njim je Czaky sprejel italijanskega poslanika.

Madžari že poročajo o spopadu med madžarskim in romunskim letalom...

Budimpešta, 27. avgusta. t. MIT. Na poučenih mestih izjavljajo, da je Romunija svoje divizije, ki jih je imela v Dobrudzi, sedaj prenesta na madžarsko mejo in da so vojaška gibanja sedaj že končana. Na poučenih mestih menijo, da pripravljajo Romunija odkrit vojaški nastop proti Madžarom. Vojaški guverner Debrečine poroča, da je bil madžarski bombnik, ki je imel nad debrečinskimi kolodvorom vaje, sestreljen od romunskega lovskega letala »HE 112«. Madžarski pilot je še uspel, da je pokvarjeno letalo spravil na debrečinsko letališče. Pilot je dejal, da je romunski lovec po spopadu odletel proti vzhodu.

Rim, 27. avgusta. b. Italijanski dopisnik v Budimpešti poroča o informacijah s službene madžarske strani, da so vse vesti o incidentih na madžarsko-romunski meji brez vsake podlage. V zadnjih dneh ni bilo nikakih incidentov, kakor so tendenciozno objavljali v nekkih listih. Kar se tiče madžarskih predlogov, da se madžarsko-romunska pogajanja nadaljujejo v Budimpešti, a ne v Segedinu se smatra, da bo odgovor romunske vlade na ta predlog dospel še tekom današnjega dne madžarski vladi in da se bodo pogajanja lahko že jutri nadaljevala.

varčevati. Če pa bo letina dobra, potem bo uporaba v veliki meri prešla na koruzo, kar bo razbremenilo pšenični trg, ki bo vse dotlej najbolj obremenjen. Zato smo mnenja, da je treba že zdaj pripraviti vse potrebno za en ali drugi primer, tako da ne bomo odvisni od zadnjih trenutkov, kar dela le zmedo na trgu in povečuje nerazpoloženje, dela pa dobiček onim, ki najboljše poznajo položaj in razpolagajo s primernimi kapitali.

Tudi v ostali kmetijski proizvodnji se moramo privaditi na to, da bodo prehodnje motnje v preskrbi prebivalstva z žvili, vendar pa se bodo dale s pametnim posegom v gospodarsko življenje odpraviti. To narekuje po-

sebno Sloveniji največjo pozornost, da ne bi naša prehrana zašla v zagato, kar bi nam bilo v znatno škodo. V ta namen je potrebno, da naša banovina in občine še veliko bolj velikopotezno organizirajo našo prehrano in delo in da si stvorijo zaloge za prehodnje motnje. V ta namen investiranje glavnice bi se nam kaj kmalu dobro izplačalo in pri današnjem stanju na trgu denarja bi se dalo priti do potrebnih sredstev po zmerni obrestni meri. Seveda pa je nauk iz sedanjih težav ta, da je treba predvsem povečati domačo proizvodnjo na vseh koncih in poljih, kjer koli moremo. Tudi to se nam bo dobro izplačalo.

Politični zapiski

Masoni v delavskih ustanovah

Znano je, da imajo masoni v naši državi v rokah veliki kapital. Manj znano pa je mogoče, da so se masoni polastili skoraj vseh delavskih in socialnih ustanov. Na prvi pogled se zdi naravnost čudno, kaj izajajo masoni iskati v teh ustanovah. To pa bomo lahko razumeli, ako pomislimo, da ima kapital, zlasti judovski, velik interes na tem, da nadzoruje socialne ustanove ter jih vodi tako, da ima sam velike koristi od tega. Socialne ustanove zbirajo namreč denar, ki služi za dajanje podpor in rent delavcem in nameščencem. S temi denarji je hotela ta temna družba gospodariti in ga porabljati za svoje namene. Zato se ne smemo čuditi, da je bilo upropačenih že toliko socialnih pobud in da je mnogo socialnih zavodov v težki krizi. Poglejmo si samo primer Bratovskih skladnic. Večstomilijonske primanjkljaje je morala pokriti država. Zakaj? Bogate družbe, ki izkoriščajo rudnike, so v rudarsko zavarovanje pač plačevale to, kar jim je zakon predpisoval. Toda zakaj jim je zakon o zavarovanju rudarjev predpisoval manjše premije, kakor pa bi jih z ozirom na dajate moral predpisovati? Mislimo, da je edino pravičen odgovor, da se je to zgodilo zaradi interesov internacionalnega judovskega in masonskega kapitala, ki je na ta način nosil težke milijone vsako leto iz države, tiste milijone, ki bi morali ostati v Jugoslaviji in pripadati delavstvu. Masoni so pač vnaprej računali, da bo država tista, ki bo nastale primanjkljaje morala plačati. Zato so samim sebi predpisali mnogo prenizke prispevke in še s temi pobranimi prispevki so gospodarili tako, kakor so sami hoteli. Nalagali so jih v svoje banke in v svoja podjetja, ki so v mnogih primerih propadla in je tako propadel delavski denar.

Znano je, da je tudi SUZOR, ki vsako leto zbere okoli tri četrt milijarde dinarjev na prispevkih, krepko v rokah masonov. Ta gospoda danes seveda neče položiti obračuna za svoje delo. Krčevito brani centralizem SUZOR-a, ker ve, da edino na ta način more ohraniti svoje postojanke v tem ogromnem zavodu in se okorističati z delavskim denarjem.

Skrajni čas je že, da vendar enkrat preneha masonskojudovski vpliv v delavskem stanu in v njegovih socialnih ustanovah, skrajni čas, da Jugoslavija izvede prav na tem važnem polju reforme po tistih ljudeh, za katere nihče ne dvomi, da bi bili kolikolič v sorodu z liberalno kapitalistično masonerijo. Če pa bodo izvajali reforme masonski bratje, potem smo lahko vnaprej prepričani, da se bodo razblinile v nič.

»Signal«

Graška »Tagespost« z dne 27. avgusta poroča iz Belgrada: »V Belgradu je izšla prva številka novega časopisa, ki ga izdajajo mladi ljudje iz okolice novega ministerstva za telekomunikacije. Ta časopis se imenuje »Signal« in načeloma različne zametke novega političnega kurza v Jugoslaviji, da bi tako učinkovito podprl nov razvoj.«

Društvo prijateljev Sovjetske zveze v Belgradu

Belgrajski listi poročajo, da je neka skupina belgrajskih javnih delavcev političnim oblastem predložila v odobritev pravila za »Društvo prijateljev Sovjetske zveze«. Vloga pravi, da bi društvo raztegnilo svoj delokrog na področje države, izveniš na področju banovine Hrvatske in dravske banovine. Med podpisniki najdemo tri profesorje vseučilišča, in sicer dr. Gjeorgija Tasiča, dr. Sinišo Srankovića in dr. Simo Miloševića, nadalje celo vrsto odvornikov, Sveto Marovića, tajnika trgovske zbornice, Miloša Stiblerja, predsednika Nabavljalne zadruge državnih nameščencev, nekaj učiteljev in nekaj trgovcev.

Prof. Tasič o tem, kar nam je treba

Belgrajski vseučiliški profesor je v »Politiki« napisal članek, kjer se izjavlja proti stanovskimi preureditvi države, nakar pravi, da bi se v sedanjem času za nas mogle priporočiti sledeče stvari: 1. Organizacija gospodarskega in kulturnega življenja ter medsebojno povezovanje organizacij, da bi se mogle uporabiti za večja načrtna dela, in 2. ustanovitev gospodarskega sveta, ki je v naši državi še od zdavnaj potreben. (Učeni gospod je pozabil, da je bil Gospodarski svet ustanovljen že l. 1932 pod diktatorsko vladno Pere Živkovića, in sicer po nujnostnem postopku Narodne skupščine. Res pa je, da se embrio, ki so mu vidni življenjske jagonacisti, zaradi prevelike zaposlenosti roditeljev na drugih nacionalnih področjih ni dalje razvijali.) Profesor Tasič svoj članek zaključuje z ugotovitvijo, da je »potrebno čim večje moralno edinstvo predvsem Srbov, ki so bolj razviti kakor Hrvati in Slovenci, nato pa še »veliki splošni polet, ki naj bi ga započelo naše razumnost s stvarnim delom za ljudstvo«.

Hrvatski življenjski prostor

»Hrvatski dnevniki«, glasilo dr. Mačka, piše ob priliki obletnice srbsko-hrvatskega sporazuma, da je najvažnejša posledica sporazuma pač ustanovitev banovine Hrvatske, ker to dejanje predstavlja zmago hrvatske narodnega načela in »začetek uveljavljanja hrvatske državopravne federativne misli«. Nato glasilo hrvatske seljačke stranke nadaljuje: »Izven banovine pa je ostala še Subotica. En sam pogled na zemljevid pokaže zemljepisno politično misel turške Hrvatske (to je namreč Bosna!) ... Brez žitornih krajev Banata in rudniških krajev je rešitev vprašanja tako imenovanih pasivnih krajev zelo težavno ...«

Preseljevanje Nemcev iz Besarabije skozi našo državo v Nemčijo

Belgrajski listi poročajo, da je tja prispel Toni Schnitzler, ki je glavni pooblaščenec nemške vlade za organizacijo za preseljevanje Nemcev nazaj v Veliko Nemčijo in je v tej lastnosti vodil preseljevanje Nemcev iz Poljske, Baltika in Ukrajine. Gospod Schnitzler si je v Belgradu ogledal prostor na levem bregu v Zemunu, kjer bo taborišče, skozi katerega bodo potovali Nemci iz Bukovine in Besarabije na svojem potovanju izkuzi našo državo. Prostora bo za 12.000 ljudi. Vsak posamezni izseljenec bo ostal v taborišču po dva do tri dni. Prihajali pa bodo v skupinah po 3.000. G. Schnitzler je častikarjem povedal, da bo preseljevanje trajalo mesec dni in da bo šlo skozi Jugoslavijo približno 120.000 Nemcev. Poudaril je, da so mu jugoslovanske oblasti šle v polnem obsegu na roko in mu nudile pri organizaciji pripravljalnega dela srčno pomoč. Tudi nemška manjšina v Jugoslaviji je prožila pomoč.

Odmevi zagrebških slovesnosti

Odmev v Italiji

Italijanski listi posebno poudarjajo zunanje politični del poročila o vladni seji

Rim, 27. avg. AA. Današnje rimsko časopisje in tudi listi iz drugih krajev Italije objavljajo zelo simpatične komentarje o večerajšnji proslavi obletnice srbsko-hrvatskega sporazuma.

»Messaggero« prinaša brzojavko agencije Stefani in poudarja v naslovu, da prijateljstvo Jugoslavije do Italije in Nemčije nima priložnostnega značaja. List pravi dalje, da je bila v Zagrebu na zelo svečan način proslavljena obletnica tega pomembnega zgodovinskega sporazuma med Srbi in Hrvati. Ob priliki te proslave — nadaljuje omenjeni list — je bilo izdano uradno poročilo, ki je v prvi vrsti poudarilo pomen sodelovanja Srbov in Hrvatov, drugi del pa se nanaša na zunanje politične vprašanja. Pretekla leta — nadaljuje list — so jasno pokazala uspeh tega sodelovanja, ki postaja čedalje tesnejše. Danes je svet na razpotju in nove poti kažejo novo smer. Jugoslavija ve, da mora tudi ona sodelovati pri teh dogodkih. Zato jugoslovanska vlada smatra, da njeni veliki sosedi Italija in Nemčija, s katerima je Jugoslavija zvezana z iskrenim prijateljstvom, razumeta prizadevanja prijateljske države.

»Telegraph«, list zunanjega ministra grofa Ciana, prinaša poročilo iz Belgrada pod naslovom »Obletnica sporazuma Srbov in Hrvatov« in s podnaslovom »Potrjena želja za sodelovanje z osjor«. V tem poročilu, dopisnik lista pravi, da je proslava obletnice sporazuma v vsej državi zelo uspešna. Ta sporazum — pravi ta list — res pomeni pomembno etapo v življenju jugoslovanskega naroda, ki je v tem sporazumu našel trdno podlago, da lahko z gotovostjo gleda v bodočnost v času krize, ki jo danes Evropa preživlja. Sporazum ni samo krajevno značaja, sporazum, s katerim se v osrednji vladi priznava pomen sodelovanja Hrvatov, pač pa ima za posledico tudi okrepitev jugoslovanske države, katere vpliv je postal mnogo večji tudi v politiki na Balkanu. Prevladuje vtis — pravi list — da je Jugoslavija hotela poudariti, da njeno sodelovanje z osjor Rim—Berlin na političnem, gospodarskem in socialnem polju in pa njena zunanja politika na strani držav osiroma ni slučajnost, pač pa soglasen in dobro premišljen sklep.

Rim, 26. avgusta. AA. Italijanski časopisi objavljajo danes članek agencije Stefani ob priliki obletnice srbsko-hrvatskega sporazuma. Članek se glasi:

26. avgusta bo ostalo v spominu vseh Jugoslovancev kot najvažnejši dan v novejši zgodovini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Globoko je bilo zadoščenje, s katerim je bil sprejet sporazum, podpisan v Zagrebu, ker je po mnogoletnih razpravah in preprih okrepil edinstvo Jugoslavije v trenutku, ki je bil za evropski svet posebno težak. Stvaritelj tega sporazuma, predsednik vlade Dragiša Cvetković, predsednik JRZ, ter predsednik HSS, dr. Vlado Maček sta sodelavca nove dobe, ki se začne v Jugoslaviji in ki daje jugoslovanskemu narodu novo smer razvoja na podlagi pravičnosti in bratske enakosti med tremi jugoslovanskimi plesemi. Vlada, ki je bila sestavljena po doseženem sporazumu iz Srbov in Hrvatov, s predsednikom Dragišo Cvetkovićem in podpredsednikom dr. Mačkom, je storila mnogo za notranje pomirjevanje v Jugoslaviji in za rešitev onih vprašanj po upravnih poti, ki so do zdaj razdvajala Srbe od Hrvatov. V tem novem duhu sporazuma se Jugoslavija pripravlja, da proslavi letos obletnico tega dne, okrepljena v svoji kompaktnosti in notranji odpornosti. Jugoslavija danes proslavlja prvo obletnico sporazuma med Srbi in Hrvati, obletnico narodne slege, ki si jo je stoletja želel ves jugoslovanski narod. Vsa jugoslovanska nacija in vsi narodi, ki so ji prijatelji, so sprejeli z velikim zadovoljstvom to novo slovo, ki je zavladalo v notranjem življenju Jugoslavije in ki bo narodnemu življenju zelo koristna na vseh poljih udejstvovanja.

Sporazum Srbov in Hrvatov pomeni nov prispevek k ravnotežju v tem delu Evrope, ki bi bil skoraj vržen v vrtnice. Da se je to posrečilo preprečiti, je storila Italija s svojo politiko miru in daljnovidnosti. Njegova ekselencija predsednik ministrskega sveta Dragiša Cvetković je s svojimi izjavami, ki jih je dal tujemu časopisju, kakor tudi podpredsednik vlade dr. Vlado Maček je večkrat v zadnjem času poudarjal velik pomen te politike. Jugoslavija, zedinjena s sporazumom Srbov in Hrvatov, čuti bolj kot kdaj prej pomen prijateljstva s svojim velikim sosedom, ki je zaposen za impozantno borbo za osvajanje cesarstva pod vodstvom svojega duca. Vse italijanske radijske postaje so tudi objavile ta članek agencije Stefani.

Tardieu - v umobolnici

Rim, 27. avg. t. »Messaggero« objavlja kratko poročilo iz Vichyja, da je bivši ministrijski predsednik Tardieu zbolel in da so ga prepeljali v zdravilišče za umobolne.

Gornje poročilo ne vsebuje nobenih podrobnosti o bolezni, ki je zapadel Andre Tardieu, ki je do prihoda ljudske fronte na oblast veljal za »močnega človeka« Francije. Ne vemo, če gre za kratkotrajno krizo živčevja kot posledico najnovejših dogodkov v Franciji, ki so morali na človeka Tardieujevega duha vplivati katastrofalno, ali pa, če gre za stalno zatemnitev uma pri osebnosti, ki je ni mogoče mimogrede izbrisati iz francoske zgodovine. Zlom tega državnika je simboliziral v trenutku, ko se v dimu razpadli zadnji sledovi vereške mirovne pogodbe, ki jo je Tardieu v vodilni meri pomagal sestaviti. V povojni dobi je tamozh močnih živcev in močnih idej z gajevom opazal, kako pada ugled Francije, ki jo je videl prihajati obdano s slavo in močjo od mirovne konference l. 1919. Francija se je začela sesedati v udobe pravnih formul, ki jim je izročila varnost svojega obstoja, mesto, da bi se bila ohranila tudi stvarno in otipljivo silo, ki je močnejša od pravnih duhovitosti. Obesila se je na Zvezo narodov, kakor da bi od nje pričakovala svoje rešitve, mesto, da bi bila gradila izključno le na samo sebe. Tardieu je z mrkim obrazom gledal na ta razvoj in je deset let

Odmev v Berlinu

Berlin, 27. avg. AA. Agencija DNB objavlja naslednjo poročilo o proslavi obletnice srbsko-hrvatskega sporazuma iz Zagreba:

Svečanosti vlade Cvetković-Maček, ki so bile ob priliki obletnice podpisa srbsko-hrvatskega sporazuma in ustanovitve banovine Hrvatske, so potekale v harmoniji. Ob priliki triurne seje vlade v »zlati dvorani« banskih dvorcev je imel predsednik vlade Drag. Cvetković govor, v katerem je v uvodu razložil notranje-politični pomen sporazuma, ki ga je po nalogu kneza namestnika sklenil 26. avgusta 1939 s hrvaškimi voditelji in podpredsednikom vlade dr. Mačkom. Ta sporazum je v najuspešnejših trenutkih odstranil vsa sporna vprašanja, ter istočasno skupno domovino Srbov, Hrvatov in Slovencev postavil na trdno in trajno podlago. Po govoru Dragiša Cvetkovića je bil prirejen v banski palači slavnostni banket, na katerega so bili povabljeni ban hrvatske banovine dr. Šubišić in številni drugi visoki dostojanstveniki. Popoldne so se razgovori med posameznimi člani vlade nadaljevali.

Berlin, 27. avg. AA. »Völkischer Beobachter« objavlja poročilo iz Belgrada, v katerem pravi med drugim: Hrvatski ban bo izdal uredbu, s katero se bo uredila nadaljnja zgraditev okrožne samouprave. Okrožna samouprava v banovini Hrvatski se bo na podlagi te uredbe spremenila v avtonomno samoupravno oblast. Določajo se tudi še redna zasedanja hrvatskih narodnih zastopnikov, izvoljenih pri zadnjih volitvah za vso državo. Dr. Mačkov list »Hrvatski dnevniki« konstatira v petek v zelo vidnem članku, da je sporazum med Srbi in Hrvati z dne 26. avgusta 1939 pomenil samo skromen začetek glede notranje ureditve države.

Z Bleda

Bled, 27. avgusta.

Z avtomobilom se je pripeljal iz Ljubljane minister pri predsedstvu vlade dr. Konstantinović v spremstvu šefa kabineta Vučkovića. Dr. Konstantinović je bil sprejet na Brdu pri knezu namestniku Pavlu, popoldne pa se je Z Bleda vrnil v Belgrad.

Stari 10 dinarski kovanci veljajo samo še do 31. avgusta

Belgrad, 27. avg. AA. Opozarja se, da po odločbi finančnega ministra stari srebrni kovanci po 10 din, ki se odtegnejo iz prometa, prenehajo biti zakonito sredstvo plačevanja dne 31. avgusta 1940. Po tem roku se more ta denar zamenjati samo pri Narodni banki in pri drž. finančnih ustanovah. Obenem se opozarja, da se bližajo skrajni roki za zamenjavo starih kovancev po 20 din in po dinarju, in da se po preteku teh rokov njihova zamenjava ne bo mogla vršiti niti več pri Narodni banki niti pri državnih finančnih ustanovah. Ti roki so: 20. oktober 1940 za stari kovance po 1 din in 31. oktober 1940 za stari srebrni denar po 20 din. Zato se vabijo vsi imetelji tega denarja, da v lastnem interesu te denar v najkrajšem času zamenjajo pri blagajni Narodne banke ali pa pri drž. finančnih ustanovah. (Z Narodne banke kr. Jugoslavije.)

Iz banovine Hrvatske

Pogreb žrtv letalske nesreče

Zagreb, 27. avgusta. b. Danes dopoldne ob 11 je bil pogreb Alberta Hartmana, ki se je smrtno ponesrečil pri znani zrakovni katastrofi nad Velebitom. Pogreba se je udeležilo okrog 3000 oseb. Danes popoldne ob 4 so bile pokopane nadaljnje žrtve te nesreče. Tudi teh pogrebcev se je udeležilo ogromno število občanov. Ob 4 so bili pokopani dr. Vranić in njegova žena Nada, potem inž. Mira Rečnitzer in mr. ph. Dragotin Weinberger. V Zagrebu je bilo danes pokopanih pet žrtv, pogreb ene žrtve se bo vršil jutri v Ljubljani, ostale žrtve pa so bile prepeljane v Belgrad.

Komisija, ki je preiskala vzroke nesreče na licu mesta, je končala svoje delo. Dva višja zrakovna častnika sta zaslišala več oseb o tej katastrofi.

Split, 27. avg. m. V splitsko pristanišče je priplul danes oddelek naše vojne mornarice s kraljevsko jahto »Beli orol« na čelu. V oddeku so še matična ladja »Dalmacija«, rušilec »Beograd« in torpedovci »Zmaj« in »Perun«. Oddelek vojne mornarice bo ostal v splitskem pristanišču nekaj dni.

Novi sovjetski diplomatski uradniki v Belgradu

Belgrad, 27. avg. m. Na sovjetskem poslanstvu v Belgradu je te dni bila sprememba v osebju poslanstva. Kakor znamo, je skupno s poslanikom Plotnikovim in ostalim diplomatskim osebjem dopotoval v Belgrad tudi šef dopisništva agencije »Tase« v Bel-

Pred letom dni so se dosegle samo glavne rešitve, katerih morajo slediti trajne in končne rešitve, ker tako zahteva splošna svetovna politična situacija.

Vdanostni brzojav knezu-namestniku

Zagreb, 27. avg. Kraljevska vlada je poslala knezu-namestniku na Brdo sledečo vdanostno brzojavko:

Z današnje slavnostne seje ministrskega sveta, ki je bila v glavnem mestu Hrvatske, v Zagrebu, smatra kr. vlada za svojo dolžnost, da Nj. kr. Visočanstvu izrazi svojo globoko hvaležnost za vsa prizadevanja Vašega kr. Visočanstva, da politika narodnega sporazuma pride do polnega izraza v dobro in srečo vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v naši zedinjeni in močni jugoslovanski domovini. — V imenu kr. vlade vdana Vašemu kr. Visočanstvu predsednik kr. vlade Dragiša Cvetković in podpredsednik kr. vlade dr. Vlado Maček.

Odgovor kneza-namestnika

Nj. kr. Vis. knez namestnik je poslal predsedniku kr. vlade Dragiši Cvetkoviću in podpredsedniku kr. vlade dr. Vlado Mačku vsakemu posebej sledečo brzojavko:

Na dan obletnice narodnega sporazuma in sestave skupne vlade želim poslati Vam tople čestitke in izraziti svojo iskreno zadovoljstvo, da je politika, začeta tega dne, uresničila nade, ki smo jih v njo polagali, in zljala narod v čvrste vrste v močni narodni državi, katero bomo po sporazumu in v današnjih težkih dneh še više cenili in varovali s svojimi materialnimi in moralnimi silami, ko smo našli v njej vse kulturne pogoje za bratsko skupno življenje v slogi, sreči in blagostanju. — Pavle.

adu Poletajev, ki je kmalu za tem dobil tudi pomnočna Roždestvenskega G. Poletajev je danes dopotoval v Moskvo v centralo, od koder se ne bo več vrnil ter je dopisništvo agencije Tase prevzel njegov pomočnik g. Roždestvenski.

Belgrajski listi poročajo, da je prišla sedaj že tretja večja skupina uradnikov, ki so nastavljeni pri sovjetskem poslanstvu v Belgradu. To so: Ivan Ivančič Lakin, Mihajlo Vladimirovič Zubov, Ivan Vasiljevič Čulak ter dve gospe: Zinaida Aleksandrovna in Nadežda Arapatinova.

Belgrajske novice

Belgrad, 27. avg. S kraljevim ukazom je odlikovan z redom sv. Save I. stopnje prevzvišeni škof lavantinski dr. Ivan Jožef Tomažič.

Belgrad, 27. avg. m. Po večerajšnji proslavi obletnice sporazuma z Hrvati v Zagrebu se je davi vrnila večina članov kraljevske vlade v Belgrad. Z jutranjim vlakom so dopotovali prosvetni minister dr. Korosec, gradbeni minister dr. Krek, prometni minister inž. Bešlić, zunanji minister dr. Cincar Marković, vojni minister armadni general Nedić in kmetijski minister dr. Čubrilović.

Belgrad, 27. avg. m. Na letališču so danes priegnili novinci šeste letalske skupine pod vodstvom letalskega pilota Branišlava Mihalčkovega. Tej vojaški slovesnosti so poleg komandanta šeste letalske baze Branka Naumovića prisostvovali tudi številni letalski častniki.

Belgrad, 27. avg. m. Kakor smo že poročali, je belgrajska policija prišla restavraterja Ljudevita Raca. Kaznovan je bil na mesec dni zapor zaradi širjenja lažnih vesti. Zagovarjati se bo pa moral tudi zaradi kopčenja zaloge sladkorja in kave. Policijski organi so namreč našli pri njem 5000 kg sladkorja in 1045 kg kave.

Konec Poliske?

Berlin, 27. avg. t. Šef tiskovnega oddelka pri generalnem guvernerju Poljske je v članku, ki ga je napisal v »Völkischer Beobachter«, izjavil, da bodo vse pokrajine bivše Poljske, ki jih je Nemčija v sedanjih vojnih zaseda, priključene generalni guberniji, toda ta gubernija bo postala pokrajina Velike Nemčije in bo torej vključena v sestav nemške države. Isto je izjavil tudi generalni guverner Poljske Frank, ki je dejal, »da je Poljska prenehala obstajati in da poljska država ne bo več poklicana nazaj v življenje«.

Francoski generali, ki so v bojih padli

Francoski listi objavljajo sedaj imena nekaterih generalov, ki so se v vojni s svojim osebnim junaštvom nad vse izkazali in ki so ali v bojih padli, ali pa bili ujeti. »La Croix« jih našteva po naslednjem vrstnem redu: Armadni general Giraud, ki je stal ob reki Meuse in je končno padel v ujetništvo, ko so nemške motorizirane čete prehitro predrle; armadni general Bouffet, ki je na čelu bojne jedinice padel dne 16. majnika; divizijski general Janseen je več dni držal za nasprotnika pred Dunquerqueom in jeredi bojov padel dne 2. junija; divizijski general Berniquet je padel na severnem francoskem bojišču na čelu svoje konjenice; divizijski general Barde je padel v boju z nemškimi tanki; divizijski general Ardent du Picq je padel v bojih na reki Oise dne 8. junija; brigadni general Alain d'Humieres je padel dne 16. junija severno od Vimyja; brigadni general Dame je padel v bojih v severni Franciji; brigadni general Moulain se je prebil skozi nasprotnikov obroč in v bojih padel v severni Franciji; brigadni general Corbe in Trolley de Prevaux je zadela ista usoda, ko so bile njune jedinice od vseh strani obkoljene in sta se prebila skozi obroč. Končno pa sta še oba prišla v nezasedeno ozemlje.

Proizvodnja letal v Ameriki

Washington, 27. avg. b. Nacionalni odbor za obrambo Združenih držav je objavil večeraj, da iz naša proizvodnja vojnih letal do sedaj 10.000 letal na leto. V januarju 1941. se bo proizvodnja dvignila na 18.000 in se bo do konca prihodnjega leta povišala na 36.000 letno. Ameriška vojska je naročila dose-daj v ameriških tovarnah 7.000 novih letal, od katerih jih bo do konca leta prevzela 2.200.

40 letnica Verdijeve smrti

Rim, 27. avgusta. AA. Stefani: Duce je izrazil željo, da bi se 40 letnica smrti Giuseppea Verdija (27. januarja 1941) proslavila na način, ki bi bil v vsakem ozirom primeren in vreden tega slavnega umetnika. Minister za narodno prosveto, je zadostil tej želji in je v glavnem že izdelal spored za svečanosti, ki naj italijanski narod spomni na življenje in delo Giuseppea Verdija. Spored med drugim obsega tudi ciklus predstav Verdievih del v rimskem kr. gledališču.

Nemški bombniki prihajajo nad Anglijo brez prestanka

Nemška poročila

Vojno poročilo

Berlin, 27. avgusta. AA. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Nemška letala so izvedla nove napade v južni Angliji na letališča, vojaška taborišča, kakor tudi na vojna pristanišča. Tri ladje, ki so spremljale konvoj, so bile težko poškodovane severno od Frassenburga. Prišlo je do uspešnih letalskih spopadov.

V noči od 26. na 27. avgust so močni nemški letalski oddelki izvedli uspešen napad na pristanišče v Plymouthu. Na letališču v Cornwallu, na letalskih tovarnah v Coventryju in pri Birminghamu, kakor tudi v pristaniščih Hull in Newcastle je bilo opaziti požare in eksplozije, zlasti pa v Hullu in Plymouthu. Nadaljujemo s polaganjem min pred angleškimi pristanišči.

V noči med 26. in 27. avgustom so angleška letala vrgla na več krajih v Nemčiji bombe. Povzročila niso večje škoda. Dve osebi sta bili ubiti, osem pa ranjenih.

Včeraj je bilo sestreljenih 70 angleških letal, od tega 61 pri spopadih v zraku, 21 nemških letal se ni vrnilo.

London, 27. avgusta. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča: Iz novih poročil se vidi, da je bilo pri včerajšnjih napadih na Anglijo uničenih še devet sovražnih letal in da znaša tako skupno število včeraj sestreljenih sovražnih aparatov 46. Eno teh letal so sestrelile protiletalske baterije. Zdaj je znano, da se je od 15 pilotov-lovcev, o katerih je bilo sporočeno, da so izginili, vrnilo 10.

Nemci o izgubah

Berlin, 27. avgusta. AA. DNB: Sporočajo, da je bilo v včerajšnjih letalskih bitkah sestreljenih 67 angleških letal, 18 naših letal se ni vrnilo.

Napad na Berlin

Kako so Angleži iskali nemško kancersko palačo

Berlin, 27. avgusta. AA. DNB: V noči med 26. in 27. avgustom je bil dan v Berlinu in njegovi okolici znak za alarm. Več sovražnih letal je skušalo izvršiti napad na Berlin, ki pa so se morala zaradi močnih žarometov in protiletalskega

Čas bleščečih besed je minul ...

Zlom Francije je pokopal pod seboj veliko vrednega pa tudi dosti nevrednega. So pokreti, struje in organizacije, ki so same sebe pokopale. Semkaj smemo šteti vse, kar se je porodilo iz režima, ki je zakrivil poraz na bojnem polju in dokazal svojo notranjo gnulobo.

Med tistimi duhovnimi viri pa, o katerih je papež Pij XII. pisal francoskim škofom, da bo Francija iz njih lahko zajemala sile za svoje vstajenje, je na prvem mestu najstarejša katoliška organizacija Francije, Fédération nationale Catholique, Katoliška akcija, predvsem njene delavske in kmetijske mladinske organizacije in ženska liga, pa katoliške karitativne organizacije, na prvem mestu Društvo sv. Vincenca Pavlanškega, ki ima za seboj že več kot stoletno izkušnjo na področju dejavnega krščanstva.

Pred seboj imamo proglas katoliške kmetijske mladine, ki s preprostimi, a navdušenja polnimi besedami odvarja novo dobo svoje delavnosti v domovini, ki čaka delovnih rok prav posebno na kmetih, ne samo zato, da bi Francija imela od česa živeti, ampak da bi se okrepilo tudi njeno pravstveno duhovno življenje. Objava francoske kmetijske katoliške mladine navezuje na pesem o gradu visoko na gori, ki se je bil zrušil, ki pa ga bo mladi Jean znova zgradil lepšega, kakor je bil poprej. To je sedaj postala realna naloga krščanske francoske mladine, o kateri je nedavno dejal pisatelj Henri Massis, da bo imela sedaj najvažnejši in najširši delokrog. »Naša pota, naše delo, naša vsakdanja opravila« — pravi oklic — »vse bo usmerjeno na to, da vrnemo Franciji njeno dušo. Vemo, da je pot, po kateri se bo treba sedaj vzpenjati, dolga in težavna. Toda časi so taki, da ne bo nikogar prišla skušnjava pomohkuženja, nemarnosti in lahkomišljenosti. Francija ne misli več na fraze in na visoko donča gesla ter na bliščeči videz lepših besed in gest. Francija potrebuje živih sil, si ne sme privoščiti nobenega razkošja več in ve, da se je za njo zečelo trdo delo oranja ledine. Največ je stara Francija grešila po svoji nediscipliniranosti, katoliška mladina pa si je postavila za svoj vzor vpostavitve notranje hierarhije vrednot človeka in družbe. Naše delo bo kronano potem, ko bomo videli pred seboj složno, disciplinirano, čisto in delovno Francijo.«

Potem se peča ta manifest s praktičnimi vprašanji v francoske dežele, ki jo je opustošil beg v vlemesta. Dežela se bo zopet napolnila z delavci, ki jo bodo ljubili, če bo šlo delo za pravstveno obnovo kmeta vzporedno z delom za vpostavitve zmernega blagostanja. Svoj čas je cvetela na vasi mala in srednja obrt, ki jo je požrlo vlemesto. Danes ni mogoče zavrteti kolesa gospodarstvenega razvoja nazaj, pač pa je treba najti nove oblike kmetijske obrti, da bo na zemlji lažje živeti.

topništva vrniti. Neko angleško letalo je letelo zelo visoko nad Berlinom in ni metalo bomb.

Berlin, 27. avgusta. O naletu angleških letal na nemško prestolnico piše nemški tisk sledeče:

»Dne 25. t. m. so poizkusili Angleži, kar so brez dvoma že dolgo nameravali, namreč nalet na Berlin. Letalske sile RAF so prišle v velikem številu v več valovih in so zmetale precej zažigalnih bomb, obenem pa so spustile na zemljo tudi letake.«

»To podjetje ne predstavlja ničesar drugega, kakor maščevanje zaradi neprestanih poletov nemškega vojnega letalstva na Anglijo. Nemška letala prihajajo ob polni sončni luči in zadevajo z obudovanjem vredno natančnostjo same vojaške objekta. Edina škoda, ki so jo utrpeli Londončani, je bilo nekaj šip v sredini mesta, ki so počile zaradi eksplozije bomb, ki so razdejale v bližini vojaške naprave.«

»Angleži pa so prišli v Berlin o polnoči, ko je bilo nebo močno oblačno, in so na slepo metali bombe brez izbire, kam padejo. Zadelo so v predmestjih, ne da bi napravili imena vredno škodo. Nekaj pa bi bili radi hoteli zadeti in to je bil njihov glavni namen, pa zaradi naših protiletalskih baterij niso mogli. Videli smo namreč, kako so razsvetljevali nekateri aparati kancersko palačo in ministrstva. Na kancerski palači je bil Hitlerjeva zastava, kar pomeni, da je bil fuhrer v Berlinu. Okoli tega objekta so določena angleška letala večkrat krožila, ker pa so jih naši reflektorji kmalu zapazili in začeli streljati, so hitro zbežala. To je bilo vse: pokanje bomb in protiletalskih baterij, kar je trajalo nekaj ur z malim rezultatom. O letakih pa ne govorimo, ker se iz njih razvidi, da se Anglija ni od enega leta vojne ničesar naučila in da melje stare fraze in goji stare upe, ko je bila res še gospodar sveta.«

Po svoji navadi pa angleško letalsko ministrstvo, ki ga prekaša še propagandni minister z objavljenimi izmislenimi števili in prikrievanjem ogromnega razrušenega dela nemškega letalstva, ki pa bo svoje sile še stopnjevalo, nadaljuje svoje potvarjanje dejanskega stanja. Skuša svetu dopovedati, da je 1500 nemških bomb, ki so se razpočile na angleških tleh s 150.000 kilogramov razstrelilne snovi, povzročile le »neznatno škodo« in da so angleška letala zbila več nemških letal, kakor nemška. To se ponavlja v vsakem poročilu s tako enolično doslednostjo, da angleškim poročilom nihče na svetu več ne verjame. Številke, ki smo jih navedli, se nanašajo samo na nalet nemških letal v nedeljo 25. t. m. Vsa važna pristanišča ob Kanalu so spremenjena v razvaline, ki nič ne zastajajo za onimi, ki jih je napravila nemška letalska moč na Poljskem in v Franciji. Pri tem pa je treba pomisliti, da je bil pretekli teden oblačen, vihar in skrajno deževen. Kljub temu je bilo razdejane dejavnosti vojnih in industrijskih sil ter prometnih zvez tako, da tega Anglija ne bo mogla dolgo prenesti. Zdaj pa se obeta lepo vreme in razume se, da so nemške letalske sile temu primerno organizirale svoje nadaljnje polete, ki bodo od dne do dne hušji. Najbolj je bil prizadet 26. t. m. Folkestone, ki ga je bombardiralo 300 letal, ki jih protiletalska obramba ni opazila, ker so imela letala sonce v svojem hrbtu.

Angleška poročila

Vojno poročilo

London, 27. avg. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo in ministrstvo za varstvo metropole sporočata, da so sovražna letala preteklo noč napadla okraje v srednji Angliji, kjer so nastali požari in je bila povzročena škoda na industrijskih napravah v dveh mestih. Bilo je nekaj žrtev, ranjenih in mrtvih.

Nad londonskim okrajem so se pojavila sovražna letala posamič ali v majhnem številu. Pojavljala pa so se hitro in večkrat. Letala so vrgla nekaj bomb v okolici mesta, nekaj pa jih je padlo na središče Londona. Škoda je majhna, kakor tudi število mrtvih.

Nemška letala so metala bombe tudi drugod po Angliji, ki so povzročila nekaj škoda na poslopih. Kolikor je do sedaj znanega po poročilih, ki so prišla, je bilo v vseh teh primerih malo žrtev. Po vesteh, ki so prispеле do 6. jutraj, je sestrelila rano jutraj angleška protiletalska artilerija nekaj nemških bombnikov.

Poročilo dalje navaja včerajšnje letalsko delavnost nad Anglijo in med drugim pravi, da so okoli poldne prileteli nad jugovzhodno obalo nemški bombniki, ki so jih spremljala lovška letala. Vsa skupina se je potem razdelila v več oddelkov. Nekaj teh oddelkov je napadlo zaporne balone pri Doveru, dočim so drugi oddelki metali bombe na Folkestone in so bombe zadele nekaj poslopij v sredini mesta. Število žrtev je majhno. Ti oddelki sovražnih letal so se morali obrniti, ko so jih napadla angleška lovška letala. Poročilo pravi, da so bili sovražni oddelki bombnikov in lovskih letal razbiti in pognani nazaj. Popoldne, pravi dalje to poročilo, je veliko število sovražnih letal priletelo

nad ustje reke Temze in se približalo Londonu. Angleška letala so se takoj spustila v borbo, prav tako pa je posegla vmes protiletalska artilerija. Nekaj teh sovražnih letal je vrglo bombe na grofijo Essex. Škoda kakor tudi žrtev so bile majhne.

Malo pozneje so nemška letala napadla Portsmouth, uspeh pa je bil ničeven. Žrtev ni bilo nobene. Podnevi, pravi poročilo dalje, so padale bombe po več krajih na deželi. Bombe so metala posamezna sovražna letala in je bilo nekaj žrtev, med katerimi je bilo tudi nekaj ubitih.

Angleži o izgubah

Na koncu pravi poročilo, da še niso prispela vsa poročila, gotovo pa je, da je bilo sestreljenih 37 nemških letal, dočim so Angleži izgubili 15 letal, od katerih je bilo rešenih 6 pilotov.

Napad na London

London, 27. avg. AA. Reuter: Nocoj je prišlo do najdaljšega napada na London, kar jih je bilo od začetka vojne. Znamenje za alarm je bilo dano ob 2.30 po Greenwichu. Okrog in okrog Londona so svetili reflektorji. Svetlobni snopi so se bliskovito križali in se usmerjali proti onim točkam, odkoder se je slišalo od daleč brnenje motorjev. — Nemška letala so se držala v veliki višini. Čim je katero teh letal poskušalo zagnati svoje bombe, ga je protiletalska artilerija takoj spet odgnala v višino. Zdi se, da se tega napada ni udeleževalo mnogo nemških letal, vsa letala pa so letela v krogu in so se vračala na isto mesto nazaj, pri čemer je človek lahko dobil vtis, da je teh letal mnogo. Od časa do časa so se slišale zamolkle eksplozije bomb, medtem pa je grmel protiletalsko topništvo. Nekako sredi napada je prišlo do nekakega zatíja. Napadalcu so se držali na skrajni meji londonske okolice. Nekaj bomb je padlo na londonska predmestja. Poškodovanih je bilo več zgradb.

Anglija ne taji škode

London, 27. avg. Angleški tisk zavrača trditve iz Berlina, da angleško letalsko in propagandno ministrstvo zamolčuje resnost nemških letalskih napadov. Napadi od 24. in 26. tega meseca se priznavajo kot hudi in se poudarja posebno, da niso prenehali. Bilo je vrženih na tisoče bomb, in škoda, ki so jo povzročile, je težka. Toda Anglija — tako poudarjajo — se ne samo hrabro upira, ampak je tudi pripravljena preiti v ofenzivo. Angleška javnost tudi sodi, da je Nemčija opustila namen, da bi se izkrcala na angleških tleh. Znani angleški vojaški strokovnjaki in pisatelj Liddell Hart meni, da je tudi italijanska akcija v Somaliji bila velika napaka, ker bi bilo bolje, da bi Italijani napadli Sudan. Sedaj pa so se Angleži tako v Sudanu, kakor v Keniji dobro pripravili proti italijanski ofenzivi. Hart pravi tudi, da bo Anglija čakala Italijane v Egiptu popolnoma pripravljena.

Nemški napadi se bodo še stopnjevali

London, 27. avg. AA. Reuter: Neka visoka osebnost iz londonskih krogov je izjavila letalskemu strokovnjaku agencije Reuter, da je verjetno, da se bodo v prihodnjih dneh nemški napadi na Anglijo stopnjevali. To se da sklepati iz tega, ker Nemčija pomika svoja letališča vedno bolj proti Angliji in vežba svoje pilote v nočnem letenju.

Egiptet stopa v ospredje vojnih dogodkov v Afriki

Odstop egiptiske vlade

Kairo, 27. avgusta. AA. Stefani: Predsednik egiptiske vlade Hasan Sabri paša je odstopil. Kralj Faruk ga je pooblastil, da sestavi novo vlado.

»Giornale d'Italia« o stališču Italije do Egipta

Rim, 27. avg. Z ozirom na izjave nekaterih egiptovskih državnikov, ki jih podčrtuje London, piše »Giornale d'Italia«, da si Anglija na ta način daje v najhušji uri svoje zgodovine pogum. Ves svet naj ve, da je predsednik egiptovske vlade izjavil, da se Egipt ne bo pomisljal boriti se ramo ob ramo z Anglijo, če bi bil napaden. Vrednost te izjave in drugih pa se more pravilno oceniti, če se ve, da so bile izsiljene in izrečene na pritisk, medtem ko je dejanski položaj ta, da si Egipt želi danes osvobodjenja od angleške nadoblasti bolj, kakor kdaj koli. Egiptovski narod dobro ve, da Italija nima nobenih napadalnih namenov proti Egiptu, ampak da velja njena borba izključno le Angliji, ki si je Egipt zaslužila. — Anglija je iz egiptovske dežele proti volji njenega prebivalstva napravila oporišče za vojsko proti Italiji. Anglija je v nasprotju z določili svoje zavazniške pogodbe z Egiptom vso deželo zasedla in jo izpremenila v nekako trdnjavo proti Italiji. Anglija je iz Egipta napravila centralo svojega napadalnega načrta na Sredozemskem morju. Zato je čisto naravno, da se mora Italija proti temu

Zlasti je pričakovati večjih nočnih napadov. Ista oseba je izjavila, da je namen nemškega letalstva brez dvoma ta, da uniči angleško letališča. Zato bodo Nemci izbrali za cilje angleška letališča, tovarne letal in sploh industrijske naprave.

Poleti nad Nemčijo

London, 27. avgusta. t. Reuter. Letalsko ministrstvo objavlja naslednje uradno poročilo:

Naša letala so danes podnevi napadla sovražna letališča. Obseg naših napadov se je od včeraj do danes znatno povečal. Bombardirali smo skupno 27 letališč v Nemčiji, v Belgiji in na Nizozemskem ter v Franciji. Nekaj naših bombnikov je nad Nivelles sestrelil nemški bombnik, ki se je pravkar vračal s svojega poleta nad Anglijo. Napadli smo z bombami petrolejsko rafinerijo v Leuna, zahodno od Leipziga, petrolejsko skladišče pri Frankfurtu in letalsko tovarno v Frankfurtu. Bombardirali smo tovarno za eksplozive v Giesheimu, skladišče vojnega materiala v Höchstu, Kölnu, Leipzigu, Hammu in Schwerte. Samo eno letalo se ni vrnilo.

Angleške izgube na morju v zadnjem tednu

London, 27. avgusta. AA. Objavljeno je tedensko poročilo o izgubah v trgovski mornarici. Pretekli teden, t. j. med 12. in 19. avgustom, je bilo izgubljenih 10 britanskih ladij (41.185 ton), 1 zavezniška ladja (7590 ton) in 2 nevtralni ladij (4134 ton), skupno torej 13 ladij s skupno tonažo 52.890 ton. Ta tonaža izgubljenih ladij je nekoliko manjša od povprečnih tedenskih izgub za 49 prejšnjih tednov, kolikor časa že traja vojna. Povprečne britanske izgube se gibljejo med 26.000 in 28.000 ton. Sovražnik trdi, da je potopil 151.711 ton ladij, kar bi se reklo skoraj trikrat več, kakor pa v resnici znašajo izgube. Nemške izgube znašajo okoli 923.000 ton, italijanske pa 264.000 ton, skupno torej 1.187.000 ton. Od nekoč nevtralnih ladij, ki jih je zaplenil sovražnik, je bilo potopljenih 32.000 ton.

PRIVATNA DVORAZREDNA
TRGOVSKA ŠOLA
ZBORNICE ZA TRGOVINO
OBRT IN INDUSTRIJO
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA 27
(TRGOVSKI DOM)
SOLA IMA PRAVICO JAVNOSTI
SPREJEMA DIJAKE Z MALO MATURO ali ZAVRSNIM IZPITOM
VPIŠOVANJE VSAK DAN OD 10—12
ZACETEK POUKA 10. SEPTEMBRA
TELEFON 33-40

postaviti v bran in zato ne more zanemarjati dejstva, da je bil Egipt od Anglije spremenjen v en sam vojni tabor. Ta dejstva in te odgovornosti je treba vnaprej ugotoviti, da bo vedel svet, pri čem da je.

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 27. avg. AA. 81. poročilo glavnega štaba italijanske vojske se glasi:

V Severni Afriki je naše letalstvo bombardiralo mehanizirane oddelke pri Dirkerzi kakor tudi pri Sidi Barani. Naši letalski oddelki so na vzhodnem delu Sredozemskega morja bombardirali sovražni konvoj, ki so ga spremljale vojne ladje.

V Vzhodni Afriki je propadel sovražni poskus napada na Asmaro, za kar se je treba zahvaliti hitri reakciji naše obrambe. Sovražna letala so vrgla svoje bombe na polje in niso prizadejala nikake škode. Naša lovška letala so sestrelila eno sovražno letalo.

Sovražnik, ki je spet prišel čez švicarsko ozemlje, je izvedel polet nad raznimi kraji v Severni Italiji. Zaradi srditega protiletalskega streljanja se je sovražniku posrečilo vreči le nekaj bomb na Turin, kjer je bil zadet en paviljon tovarne »Fiat« in sanatorij Santo Luigi. V pokrajini Pace sta bili poškodovani dve kmetiji. Ubit je bil en kmet, drugi pa težko ranjen. Sovražno letalo, ki ga je zadel ogenj 27. protiletalske baterije iz Milana, je padlo v plamenih na tla, in sicer v občini Aregge. Pet članov posadke se je ubilo.

Nemški prostovoljci v Abesiniji

Addis Abeba, 27. avgusta. AA. Stefani: Ob priliki ustanovitve »čete nemških vojnih prostovoljcev«, sestavljene iz nemških državljanov, ki žive v Abesiniji, je vrhovni poveljnik s severnega bojišča poslal dnevno povelje, v katerem pozdravlja nemške državljane, ki se bore v italijanskih vrstah in ki tako v dejanju uresničujejo bratstvo orožja.

Angleška poročila

London, 27. avg. AA. Vojni dopisnik »Telegraaf« sporoča, da so Angleži v pričakovanju italijanske ofenzive izselili vse prebivalstvo severne Kenije, t. j. čez 150.000 domačinov. Vsa severna Kenija je danes vojni pas.

Anglija bo zasedla Kanarske otoke

Lisabona, 27. avg. b. Italijanski radio poroča po raznih informacijah, ki jih je sprejel, da Anglija pripravlja udarec prot Kanarskim otokom. Obetoji en angleški ekspedicijski zbor, ki je pripravljen za odhod ali ki pa že na potu, da zasede te otoke, ki naj služijo kot oporišče za izvedbo angleške blokade, ko bo likvidiran Gibraltar, kar se v Londonu pričakuje v najkrajšem času.

Bratislava, 27. avgusta. AA. DNB: Guverner slovaške narodne banke bo odpotoval v sredo v Berlin, kamor ga je pozval nemški kmetijski minister.

Madrid, 27. avgusta. AA. DNB: V Madrid je dopotoval novi italijanski poslanik Lequijo, ki bo generalu Francu predal svoje akreditivne listine.

Prizor s slavnostne vladne seje v Zagrebu. Od lev e na desno: dr. Anton Korošec, predsednik vlade g. Dragiša Cvetković, dr. Vlado Maček, pravosodni minister dr. Marković, prometni minister inž. Beslić, zunanji minister dr. Cincar-Marković. — Zada stojijo od desne na levo: finančni minister dr. Šutej, minister brez listnice dr. Šmoljan in ban dr. Šubašić.

Gospodarstvo

Kakšne bodo nove cene moke

Uredba o ukrepih v svrhu preskrbe prebivalstva in vojske s kruhom z dne 24. avgusta, objavljena dne 26. avgusta je določila ceno pšenice enotno v vsej državi na 300 dinarjev za meterski stot pri hektoliterski teži 76 kg.

Nadalje določa uredba, da sme znašati cena bele moke franko mlin največ 4 din nad nabavno ceno pšenice. Nadalje je določeno, da sme znašati cena krušne moke največ 0,25 din za kilogram več kot znaša nabavna cena pšenice v dotičnem kraju. V teh cenah pa seveda ni všteti skupni davek na poslovni promet ter vreče, tako da se te cene še zvišajo.

Na osnovi teh predpisov in če vpoštevamo še prevozne stroške v Sloveniji, bo znašala pri nas cena bele pšenične moke okoli 3,90 din na debelo, v nadrobni prodaji pa se bo sukala okoli 8,50 din. Cena krušne moke bo znašala v Sloveniji na debelo okoli 4,25 din, tako da bo stala v nadrobni prodaji okoli 4,50 do 4,75. To je seveda odvisno od kraja, v katerem se bo ta moka prodajala. V primeri s sedanji ceni pšenice pomenijo nove cene veliko povišanje, kar bo vsekakor povzročilo zmanjšanje konsumna moke pri nas, v kolikor se to da izvesti, saj spada kruh v najvažnejša naša živila, brez katerega si vsakdanjega življenja niti ne moremo misliti. Ob tako visokih cenah kruha bo sicer šel konzum na druge vrste živil, toda tu so mu stavljene ovire, saj je n. pr. cena krom-

Smersu Rudolf:

Kako zaposliti slovenskega človeka

Ne smemo misliti, da je Slovenija brez socialnih problemov, to je brez nerešenih vprašanj, ki zadevajo našega malega človeka. Nasprotno, v Sloveniji je prav tako kakor v vsej državi vse polno socialnih problemov. Slovenija je namreč dežela malega človeka, dežela, ki leži na križišču velikih mednarodnih cest, dežela, ki je stisnjena med dve ogromni državi. Vse to pa povzroča razna težka kulturna, gospodarska in socialna vprašanja ter tudi razna trenja in razne težave.

Gotovo pa je eno izmed naših najtežjih socialnih vprašanj, kako zaposliti slovenskega človeka, kako mu pomagati do dela, zaslužka in kruha. Čim je namreč ta problem rešen, so drugi problemi mnogo lažji. Vprašanje zaposlitve je namreč temeljno vprašanje za vsak narod. Druga vprašanja, kakor n. pr. socialno zavarovanje, socialna zaščita itd. so drugotnega značaja in pridejo v poštev šele tedaj, ko smo rešili vprašanje zaposlitve.

Morebiti bo kdo vprašal, ali je vprašanje zaposlitve slovenskega človeka danes sploh aktualno vprašanje in ali je sploh potrebno o tem danes govoriti. Kdor količarko pozna razmere na našem delovnem tegu, razmere v naših mestih in na našem podeželju, ta dobro ve, da je vprašanje zaposlitve slovenskega človeka zelo aktualno in pereče. Res je, da je bilo to vprašanje pred nekaj leti še bolj pereče, kot je danes. Toda na obzorju se pojavljajo sence, ki dajo slutiti, da se bližajo težki oblaki. Obeta se brezposelnost v tekstilni industriji. Zato je vprašanje zaposlitve naših ljudi zelo aktualno vprašanje. Ne velja to seveda samo za industrijsko delavstvo ali za nameščence. Velja to vprašanje tudi za kmete, za obrtnike in trgovce, za profesorje in zdravnike itd. Slovenski javni delavec se mora dobro zavedati, da je od pravilne rešitve tega vprašanja odvisen ves bodoči socialni in gospodarski razvoj slovenskega naroda, katerega mu je treba dati dela in kruha.

Sestava slovenskega prebivalstva

Preden nadaljujemo z razmišljanjem o tem, kako zaposliti slovenskega človeka, je prav, da si ogledamo sestavo našega prebivalstva in tako ugotovimo, koliko ljudi v Sloveniji moramo prav za prav zaposliti. Osebe, stare do 14 let in nad 60 let, po ogromni večini ne pridejo v poštev za pridobitno delo. Za pridobitno delo pridejo predvsem v poštev osebe od 14. do 60. leta, oziroma še bolje, od 20. do 60. leta. Kajti mladina od 14. do 20. leta še ni polnovreden faktor v pridobitnem delu. Po raznih uradnih cenitvah spada 50% vsega slovenskega prebivalstva med te letnike, to je od 20. do 60. leta. Za te ljudi je torej treba poiskati dela in jih je treba zaposliti. Del teh, oseb in sicer žensk, je zaposlenih v gospodinjstvu. Po cenitvah gospoda Filipa Uratnika je v Sloveniji v gospodinjstvu zaposlenih 237.000 oseb.

Sedaj pa si še ogledimo sestavo našega prebivalstva po poklicih. Po cenitvah g. Uratnika je bilo v Sloveniji leta 1931 z ozirom na poklice rodbinskega poglavarja 95.000 nepoljedelskih rodbin in 142.000 poljedelskih rodbin. Nepoljedelskih rodbin je torej bilo v Sloveniji 40%, od tega približno polovica delavskih rodbin, četrtina rodbin samostojnih obrtnikov in trgovcev in četrtina rodbin uradnikov in upokojencev.

Vse te gornje številke nam povedo, da smo sicer po večini še poljedelska dežela, da je pa ta večina prav majhna in da so že tudi drugi poklici zelo močni. Ko torej iščemo zaposlitve za našega človeka, ga moramo iskati predvsem za kmečkega človeka, nato pa tudi za druge poklice.

V naši Sloveniji žal naravni prirastek ni prav velik. Vendar je tolikšen, da mora povzročati resne skrbi vsakemu, ki se zanima za vprašanje zaposlitve naših ljudi. Zlasti je še vedno velik naravni prirastek na kmetih. Prav zaradi tega veljimo predvsem pred problemom, kje in kako zaposliti našega kmečkega človeka.

Zaposlitev v kmetijstvu in obrti

Mnogo več ljudi, kot jih danes vzdržuje kmetstvo v Sloveniji, jih kljub vsej racionalizaciji tudi v bodoče ne bo moglo preživljati in vzdrževati. Vsakoletni odvisni odstotek kmečkih ljudi je torej potrebno zaposliti izven kmečkih gospodarstev. Res je, da more racionalizacija mnogo pomagati. Če bomo torej izvršili razna melioracijska dela na naših travnikih in raznih naših močvirnih dolinah, bomo mogli dobiti še precej plodne zemlje in zvišati donosnost te naše zemlje. Če bomo uredili našo kmetijsko trgovino, bomo mogli tudi marsikaj storiti za procvit kmečkega stanu in s tem tudi za boljše zaposlitev pri kmečkem delu.

V naši obrti se ne da mnogo napraviti. Skoraj lahko postavimo trditve, da so naše obrtniške delavnice polno zasedene, da včasih celo prenapolnjene, in ni misliti na to, da bi kaj veliko slovenskega narajšaja mogli zaposliti v obrti. V tem pogledu tudi ni kakih upanja vzbujajočih izglede za bodočnost.

Tudi v inteligenčnih poklicih ne bomo mogli v bodočnosti zaposliti Bog ve koliko naših ljudi.

pirja že preseglja 2 dinarja in ne kaže znakov popuščanja.

Okraj s presežkom pšenice

Belgrad, 26. avgusta. AA. Na podlagi čl. 4 uredbe o ukrepih za preskrbo prebivalstva in vojske s kruhom od dne 25. avgusta 1940 je minister za trgovino in industrijo določil kot glavno pridelovalno področje pšenice naslednje okraje.

1. Donavska banovina: Alibunar, Apatin, Bačka Palanka, Batina, Bačka Topola, Darda, Bela Cerkev, Grocka, Irig, Jaska, Tomič, Kovačič, Kovin, Kula, Novi Bečej, Nova Kanjiža, Novi Sad, Odžaci, Pančevo, Petrovgrad, podonavski okraj, Rama, Ruma, Senta, Sombor, Stari Bečej, Stara Pazova, Sremski Karlovci, Sremska Mitrovica, Subotica, Titel, Velika Kikinda, Vršac, Zemun in Zabablj.

2. Drinska banovina: Bijeljina, Mačva, Cer, posavsko-tamnavski okraj.

Pšenica in pšenična moka se iz zgoraj navedenih področij ne morejo pošiljati v ostale kraje države brez spremenega dovoljenja, ki ga izdaja Priv. izvozna družba v Belgradu. Pošiljatelj namenjene vojaškim oblastem ter pošilje pošiljke se izjemajo iz te uredbe.

(Iz kabineta ministrstva za trgovino in industrijo.)

mu članu, edino le industrija, ki je kje v njegovi bližini.

Jajna dela

Najtežji problem, kot smo že rekli, pa je, zaposliti prave brezposelne delavce. Znano je, da je skrbstvo za brezposelne delavce pri nas urejeno z uredbo o preskrbi brezposelnih delavcev. Ta uredba dela razliko med sezonskim in nesezonskim delavci na ta način, da sezonskim delavcem ne nudi skoraj nobenih podpor. Sploh pa so vse te podpore kratkotrajne in nezadostne in ne nudijo prave rešitve za naš problem. Rešitve ni v podporah, ampak v zaposlitvi. Zato so naše oblasti prav storile, da so uvedle javna dela kot neko obliko podpor za brezposelne delavce. Dokler bo torej primanjkovalo rednega dela v raznih panogah gospodarstva, toliko časa naj oblastva rešujejo problem zaposlitve z javnimi deli, pri katerih pa naj bo delavec primerno in zadostno plačan.

Plačilni promet s Slovaško

Na osnovi odloka finančnega ministra ter sporazuma med našo in slovaško Narodno banko so bila izdana naslednja navodila in obvestila za plačilni promet s Slovaško.

1. Pri Narodni banki kr. Jugoslavije se odpre zbirni račun Slovaške narodne banke, pri Slovaški hipotekarni banki v Bratislavi pa se odpre zbirni račun Narodne banke naše kraljevine. Oba računa se vodita v slovaških kronah. Po teh računih se lahko opravipla tole:

a) Plačilo jugoslovanskega blaga, uvoženega v Slovaško in slovaške blaga uvoženega v Jugoslavijo.

b) Plačilo stroškov, ki izvirajo iz trgovskega prometa med obema državama n. pr. stroški prekladanja, vskladiščenja, stroški za pooblastila in patente, stroški trgovske reklame, stroški vzdrževanja depoja in trg. zastopstev kakor tudi provizije in stroški zastopnikov, v kolikor so ti zastopniki državljani ene izmed obeh držav.

c) Plačila jugoslovanskih državljanov, zaposlenih in nastanjenih na Slovaškem in plačila slovaških državljanov zaposlenih in nastanjenih v Jugoslaviji do zneska 2000 kron, odn. 3000 din za koristnika mesečno.

d) Vsa druga plačila finančnega značaja, v kolikor je predhodno dobljen na soglasnost deviznega ravateljstva Narodne banke in Slovaške narodne banke.

2. Obveznosti, ki glase na kakšno drugo valjavo, ne pa na slovaške krone in dinarje se pretvorijo na Slovaškem v krone, v Jugoslaviji pa na dinarje na osnovi srednjega tečaja za dotično valuto v Bratislavi, odn. v Belgradu na dan, ki je bil pred dnevom vplačila.

3. Za pretvoritev slovaških kron v dinarje ter dinarjev v slovaške krone velja do nadaljnjega priklinskih vplačil in izplačil tedaj 150 din za 100 slovaških kron in 66.666 slovaških kron za 100 din.

Industrijalci - trgovci - obrtniki!

V nedeljo 1. septembra bo izšla
velesejska številka „SLOVENC“

v zelo povečani nakladi!
Poslužite se reklame z oglasi v številki!

Pošljite nam oglase pravočasno, da jih bomo lahko objavili v lepi izvedbi!
Tudi na dan začetka velesejma, to je v soboto, 31. avgusta, bo »Slovenec«
izšel v povečani nakladi. Naročite oglase tudi za to številko »Slovenec«!
Uspeh ne bo izostal!

prebivalstva, z ozirom na odstotek letnega naravnega prirastka, se število podjetij, zlasti industrijskih podjetij, prepočasno veča in ostaja zato vsako leto v Sloveniji po nekaj tisoč oseb, ki ne morejo najti zaposlitve.

Kako pa te osebe žive? Žive tako, da ostajajo doma na kmečkih domovih, da pomagajo pri delu, ki bi ga pa v celoti doma domači lahko opravili, da primejo tu in tam za kako priložnostno delo, da si poiščejo kako sezonsko delo, da se prijavljajo k javnim delom, ako se in kadar se kje vrše. Ne-zaposlene osebe iz delavskih družin pa tvorijo kader pravih brezposelnih oseb, ki ne vedo ne kod ne kam in ki tvorijo najtežji problem v okviru problema, kako zaposliti slovenskega človeka.

Prva naša ugotovitev je torej, da naša industrija prepočasno narašča. Ne bomo tukaj razlagali o vzrokih, zakaj naša industrija prepočasno narašča. Eni trde, da zato, ker smo obmejna dežela. Drugi trde, ker je pri nas draga delovna moč, tretji trde, ker ima industrija premalo davčnih olajšav itd. Naj bo vzrok tega pojava ta ali drugi, dejstvo je, da industrija pri nas prepočasno narašča.

Drugo dejstvo pa je, da se naša industrija vse preveč kopiči na enih krajih in da ostajajo cele pokrajine brez industrijskih podjetij. Tako vidimo, da na primer vsa industrija sili na Jesenice, v Kranj, Celje, Maribor in le deloma tudi v Ljubljano. Skoraj vsa Dolenjska je brez industrije. Enako Notranjska, enako Prekmurje in Prlekija. Kakor je centralizem škodljiv na drugih poljih, tako je škodljiv tudi na tem polju. Industrijo je torej potrebno decentralizirati in torej porazdeliti enakomerno po vsej deželi. Oblastvo tukaj lahko mnogo stori pri podajevanju koncesij. Če bomo namreč industrijo decentralizirali, bomo mogli zlasti zaposliti odvisne kmečke osebe v novih industrijskih obratih, ki bodo nastali po raznih delih naše domovine. Za delavski proletarijat je prilično vseeno, kje se tovarna nahaja. Kmečkemu fantu ali kmečkemu dekletu pa ni vseeno, ali ima tovarno v bližini ali ne. Če je tovarna v bližini, bodo te osebe iskale dela in zaslužka v tovarni in tako razbremenile domači kmečki dom. Stanovall bodo še dalje na svojem domu in s svojim zaslužkom celo pomagali, da se bo njihov domači kmečki dom dvignil.

Naš kmet je po veliki večini mali kmet. Večina ga zemlja ne more preživljati, ali pa ga je bomo preživljala. Zato mu je vsak postranski dohodek zelo dobrodošel. Tak postranski dohodek pa more nuditi kmetu, oziroma njegovemu družinsko-

4. Izplačila se bodo opravljala koristnikom v veljavi njih države po kronološkem redu izvršenih vplačil.

5. Turistična vplačila do zneska 5000 din, odn. 3000 kron mesečno za osebo se bodo izvajala izven kronološkega reda. V seznamu za vplačila bodo poob. zavodi v zgornjem desnem oglu naznačili, da gre za turistično izplačilo.

6. Pri vplačilu v slovaški kliring za blago, uvoženo pred 12. oktobrom 1936 se bodo krone obračunavale 50% po tečaju 180.14158 din za 100 kron, drugih 50% pa po tečaju, ki velja za uvoz iz Slovaške.

Naša zunanja trgovina v juliju. Objavljeni podatki o naši zunanji trgovini v juliju kažejo, da se je zelo skrčil krog držav, s katerimi imamo še znatno zunanjo trgovino. Naslednji podatki nam kažejo, odkod je prišel naš uvoz meseca julija (v oklepajih podatki za junij, vse v milij. din): Nemčija 299,6 (210,65), Italija 37,1 (39,4), Romunija 34,25 (41,9), Madžarska 20,46 (16,25), protektorat 15,8 (30,7), USA 12,44 (41,25), Švica 9,33 (6,3), Brazilija 9,03 (4,8), Bolgarija 8,4 (9,6), itd. Najbolj je padel uvoz iz prekmorskih držav, ki komaj še prihaja v poštev v julijski statistiki. Naš izvoz je bil v juliju naslednji: Nemčija 249,3 (186,9), protektorat 103,1 (78,6), Madžarska 37,8 (39,2), Italija 36,2 (61,0), Turčija 31,36 (2,3), Švica 20,1 (18,2), Švedska 20,0 (19,4), izvoz v ostale države je bil izredno slab, na listi so še komaj evropske države, dočim prekmorskih držav skoro ni več.

Pobijanje šušmarstva. V interesu pobijanja nezakonitega dela je ministrstvo za trgovino in industrijo izdelalo osnutek uredbe o izpolnitvi kazenskih sankcij obrtnega zakona.

Izvozna dovoljenja za drva za kurjavo. Z odlokom trgovskega ministra je uvedena kontrola ravateljstva za zunanjo trgovino pri izvozu drv za kurjavo. Izvoz je možen samo z izvirnim potrdilom ravateljstva. Prispevek za izdajanje dovoljenj znaša 500 din za vagon (10 ton). V to svrhu se morajo v bodoče obračati izvozniki na ravateljstvo za zunanjo trgovino v Belgradu s prošnjo za izdajanje izvoznega potrdila. V tej prošnji morajo točno navesti naslednje podatke: namembna država, ime in naslov inozemskega uvoznika, vrsta in količina drv, ki bo izvožena, nakladalna postaja, jugoslovanska carinarnica, po kateri se bo les izvažal in cena, po kateri so bila drva prodana. Ti ukrepi so se izkazali za potrebne, da bi se izravnale cene, ki se dosežejo pri

Borze

Denar

Dne 27. avgusta 1940.

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 3.623.686 din, na belgrajski 3.627.000 din. V efektih je bilo na belgrajski borzi prometa 281.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj:

London, 1 funt 177.82—181.02
Newyork, 100 dolarjev 4425.00—4485.00
Ženeva, 100 frankov 1010.29—1020.29

Ljubljana — svobodni kliring:

London, 1 funt 219.91—223.11
Newyork, 100 dolarjev 54840.00—5520.00
Ženeva, 100 frankov 1248.45—1258.45

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin, 1 marka 14.70—14.90

Belgrad — zasebni kliring:

Solun, 100 drahem 45 denar
Sofija, 100 dinarjev 92 blago

Curih. Belgrad 10, Pariz 10,05 (bankovci 7,25), London 17,66 (bankovci 10), Newyork 439 (bankovci 452,50), Milan 22,15, Madrid 40, Berlin 175,40 (reg. marka 51,25, trg. marka 25), Buenos-Aires 99,50.

Vrednostni papirji

Volna škoda:

v Ljubljani 443 —445
v Zagrebu 443 blago
v Belgradu 443.50—445

Belgrad. Državni papirji: agrarji 52 denar, vojna škoda promptna 443.50—445 (444), begluške obveznice 76.50—77, dalm. agrarji 69.50—69.75 (69,75), 6% šumske obveznice 69.50 denar, 4% severni agrarji 51.50 denar (51,75), 8% Blerovo posojilo 99 denar, 7% Blerovo posojilo 94 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 101 denar. — Delnice: Narodna banka 7.800 blago, Priv. agrarna banka 195 50 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 96 denar, agrarji 50 denar, vojna škoda promptna 443 blago, begluške obveznice 77 blago, dalm. agrarji 69 blago, 6% šumske obveznice 69 blago, 4% severni agrarji 51 50 blago, 8% Blerovo posojilo 93 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. posojilo 93 denar. — Delnice: Narodna banka 7.800 blago, Trboveljska 295—300, Gutmann 56 blago, Slad. tov. Bečkerek 600 denar, Slad. tov. Osijek 195—200, Osj. livarna 165 denar, Isis 32 den.

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 96.50—97, agrarji 51-52, vojna škoda promptna 443—445, begluške obveznice 76—77, dalm. agrarji 69—70, 8% Blerovo posojilo 96.50 do 98.50, 7% Blerovo posojilo 93—94, 7% posojilo Drž. hip. banke 100—101.50, 7% stab. posojilo 94—96. — Delnice: Narodna banka 7800—7900, Trboveljska 285—295, Kranjska industrijska družba 148 denar.

Žitni trg

Povpraševanje za pšenico raste iz dneva v dan in so cene prišle že čez 300 dinarjev. Pa tudi po tej ceni se je dobilo malo blaga. Počakati bo treba nekaj časa na uspeh nove uredbe. Na trgu s koruzo se pozna ukinitve prisilnih ukrepov in je trgovina s koruzo prosta. Zaloge so majhne in zaradi velikega povpraševanja so cene prešle že 290 dinarjev. Nova koruza kaže dobro. Mlini ne morejo dobiti dovolj pšenice, zato tudi nimajo moke. Sama mliča je dosegla ceno do 5.50 dinarjev v Vojvodini. Tudi na trgu moke je treba počakati na efekt nove ureditve.

Novi Sad. Pšenica brez spremembe. — Oves bački, sremski in slavonski 295—300. — Rž ne notira. — Ječmen brez spremembe. — Koruza bačka kasa duplikat 325—335, bačka pariteta Indijia in Vršac 325—335. — Moka Og. Ogg 530 do 535 — ostala moka ne notira. — Fižol nespremenjen. — Otrbi ne notirajo. — Za koruzo tendenca čvrsta. — Jutri borza zaprta.

Sombor. Pšenica ne notira. — Oves bački, sremski in slavonski 290—295. — Rž bačka 295 do 300. — Ječmen bački okolica Sombor 64 do 65 kg 310—315; sremski 310—315; bački pomladanski 375—380; baranjski pomladni 380 do 385. — Koruza bačka 300—305. — Ostalo ne notira. — Promet majhen.

Živinski sejm

Mariborski svinjski sejem 28. avgusta. Na sejem je bilo pripeljanih 209 svinj. Cene so bile te-le: Mladi prašiči 5—6 tednov stari kom. din 80—110, 7—9 tednov din 115—160, 3—4 mesece din 170—300, 5—7 mesecev 320—410, 8—10 mesecev din 450—560, 1 leto din 700—900, 1 kg žive teže din 8—10,50, 1 kg mrtve teže din 12—15. Prodanih je bilo 95 svinj.

Dovoljeno zvišanje cee

Tvrški Miloš Oset v Mariboru za moko št. 2 po 4.50, št. 6 po 8.90 din vključno vreče in prometni davek; tvrški A. Senčar in sin v Ptuj za pšenični zdrob po 5.40, moko št. 2 po 4.00, št. 5 po 4.55, št. 6 po 4.90 din vključno vreče in prometni davek. — Tvrški Franc Kovač se odobri od predlaganega zvišanja samo delno zvišanje in sicer cen čaja št. 200 na 195, št. 123 na 330, 950 na 225 in 120 na 450 din, pri paketih znamka Čajanka se odobri cena 6 din po 20 gr, po 50 gr 15 din in po 60 gr 20 din za paket. — Pražarna Žika: prosto za ječmenovo kavo v vrečah 7.50 in Pražarni Adria v Ljubljani za Slast in Adria ječmenovo kavo paket ½ in ¼ kg 9.50—10.50, Slast in Adria rženka ½ do 1%, paket ½ in ¼ kg 10.50 do 11.50, Slast in Adria mešanica ½ in ¼ kg, paket ½ in ¼ kg 14.50—15.50, Slast in Adria sladna kava v kartonih ½ in ¼ kg 13—14 din, Slast in Adria ječmenova prosta 7.50 din za kg. Vse cene veljajo za prodajo na veliko.

Dovoljena zvišanje cen. Kr. banska uprava je dovolila naslednja zvišanja cen: tvrški Gregorec & Comp. v Ljubljani za kavo Sul de Minas na 71.50, za kavo Santos Fancy na 73 dinarjev. Pri takojšnjem plačilu je odobravati 1% skonta, za čaj Ceylon Orange Pekoe na 225 din za kg in za mliho Zlatorog in Schicht navadno na 14.70, terpenitino na 15.70 din za 1 kg (v tej ceni je všteti prometni davek, pri takojšnjem plačilu 1% skonta). — Tvrška Franc Zanger v Celju, da sme prodajati svinjsko mast po 21.70 din na debelo.

izvozu drv, ki so visoke, z maksimiranimi cenami na notranjem trgu, da bi se ta način zasiguralo domače potrebe drv za bližnjo zacin.

Okrajni kmetijski odbor v Skofji Loki priredi dne 2. in 3. septembra t. l. za vse sadjarske podružnice okraja Skofja Loka in za vrtnarski odsek v Skofji Loki tečaj o konzerviranju sadja in povrtnine. Tečaj bo v prostorih ljudske šole. v primeru večje udeležbe pa v telovadnici.

Slovenska kmečka zemlja

Težki žasi trkajo na naša vrata. Povsod se pripravljajo na jesen in na zimo, ki nam letos ne obeta nič dobrega. Letošnje poletje je bilo tako nerodno in izredno, da od povsod prihajajo poročila, da bodo polja in nasadi skoraj vsi le slabo rodili. V nekaterih delih naše države zemlja tudi ni bila povsod enako dobro in primerno obdelana, ker so v teh izrednih časih bile delovne sile prečesto na opravljanju drugih, tudi važnih dolžnosti. Naša država pa prehaja zmerom bolj v tisti okvir Evrope, ki bo najbrž imela za naloge, da skrbno in pridno obdeluje le zemljo in gleda na to, da se bo zemlja obdelovala čim bolj smotrno in napredno. Tudi naša ožja domovina bo vključena najbrž v ta obseg razvoja in zato ne bo napačno, če si razložimo, kakšna je ta naša kmečka zemlja, ki ji bodo naložene nove važne naloge.

Komaj tretjina naše zemlje so polja in travniki

Od skupne površine zemlje v Sloveniji razčlenimo polja in travnike približno 571.000 ha, kar je komaj nekaj nad tretjino celokupne slovenske zemlje. Polja in travniki pa so prav za prav temelj razvitega poljedelstva in živinoreje. Sicer imamo pri nas še 184.000 ha pašnikov, toda ti pašniki še zdaleka niso taki, da bi jih lahko smatrali za dobre. Če pa pristojimo k njim in travnikom še pašnike, vinograde in sadovnjake, dobimo skupaj dobro polovico naše zemlje, ki jo lahko smatramo kot kmetijsko zemljo.

Slovenija ni dežela bogatih ravnin, na katerih bi se vrstile le rodovitne njive in travniki, ampak je marsikje zelo hribovita, ponekod celo kraška in zato skoraj ne nudi dovolj podlage za razvoj in napredek našega kmetijstva.

Rastlinska in posredno tudi živalska proizvodnja pa sta odvisni predvsem od talnih in klimatskih razmer in iz njih izvirajoče gospodarske sposobnosti kulture zemlje. Lastnosti zemlje, njen položaj in njena oblika in njena proizvodna sposobnost so odločilne glede uporabe zemlje za eno ali drugo kulturo. Medsebojno razmerje kultur pa odloča o značaju posameznih dežel in v tem oziru se Slovenija le s težavo more določiti za kmetijsko pokrajino, kjer bi kmetijstvo samo moglo

zadostno podpreti deželo in prebivalstvo v njegovem obstoju.

Naše največje narodno premoženje so gozdovi

Izredno velik del naše slovenske zemlje je pokrit z gozdovi. Gozdovi se raztezajo na 700.000 hektarjev naše zemlje in so prav za prav največji del našega narodnega premoženja.

Obeta pa se nam, da bomo najbrž največ trgovali z lesom v tistem območju, ki ima precej podobno gozdarstvo in lesno industrijo. Nekatere pokrajine v naši državi bodo morale kmalu preiti od kulture listnatih dreves h kulturi iglastega drevesja, ker bo zanj trg boljši kot pa je sedaj, ko si je lesna trgovina sama iskala primerna polja.

Naša kmečka gospodarstva so premajhna

V Sloveniji imamo za poljedelstvo in živinorejo uporabne zemlje komaj nekaj nad 800.000 ha. Ta zemlja je pri nas razdeljena na 120.000 kmetijskih gospodarstev, tako da pride povprečno komaj 6,5 ha njiv in travnikov ali pašnikov na vsako kmetijsko gospodarstvo. To je zelo malo tudi tedaj, ko bi v resnici vsaka kmetija v Sloveniji imela toliko zemlje, vemo pa, da je v Sloveniji 61.150 kmetijskih gospodarstev, ki imajo pod 5 ha zemlje, vseh tudi gozdove. Take male kmetije pa lastnikov in družine seveda ne morejo preživljati samo s poljedelstvom in živinorejo, pa tudi kmetije, ki so nekoliko večje, dajejo čisto kmetiskim družinam samo najskromnejši kruh.

Desetino kmečke zemlje bi bilo treba zboljšati

Pa še ta zemlja, ki je tako skromno dodeljena našim kmetiskim družinam, ni povsod enako dobra in donosna. Ponekod bi bilo treba to zemljo močno izboljšati in meliorizirati. Po uradnih podatkih bi bilo treba v Sloveniji meliorizirati okoli 75.000 ha zemlje, kar je približno skoraj deseti

del vse kmetijske zemlje. Ko bi bila ta zemlja meliorizirana, bi jo naši kmetje lahko v celoti uporabljali.

Naša zemlja je približno še tako razdeljena in uporabljena, da na njej raznih kultur ne bi mogli več spreminjati in drugače razmeščati. Tla, ki jih sedaj pokrivajo gozdovi, pri nas za druge kulture ne bi mogli izrabljati. Samo ponekod bi se lahko gozdovi v zelo omejenem obsegu uporabili v druge namene poljedelske proizvodnje. Ravinskih gozdov bi mogli le malo uporabljati za pašnike.

Obseg za poljedelstvo in posredno tudi za živinorejo sposobne zemlje je pri nas v Sloveniji torej zelo omejen. Edino, kar moremo, je to, da to zemljo z našim delom stalno izboljšujemo, dvignemo njen donos in tako ustvarimo boljše življenjske pogoje našemu kmetijstvu.

Našemu slovenskemu kmetu je torej zemlja ali zelo skopo dodeljena ali pa je njena donosnost še zelo omejena. Ker se napoveduje še posploševanje kmetijske proizvodnje pri nas in okoli nas, se bo verjetno še več naših ljudi moralo okleniti naše grude in živeti ob delu na njej. Kmetoslovo delo pa je navadno le slabo plačano, polovica naših kmetijskih gospodarstev pa ima še sedaj premalo zemlje in so torej kmetijske družine, ki živijo na njih, obsojene na pomanjkanje in pa na to, da si njeni člani najdejo še v sosednjih strokah ali naseljih toliko zaslužek, da v hiši beda ne bo prevelika.

Prilike in možnosti za zaslužek pa bo v bodoče najbrž ravno članom revnejših kmetijskih družin zmerom manj. Manjšim kmetiskim gospodarstvom, na katerih pa živi navadno najštevilnejša družina, grozi torej težka doba in naše oblasti bodo morale za ta rod sestaviti že sedaj kakšen načrt donosne zaposlitve, da naš narod ne bo breidel v nove razmere tako, da bo popolnoma obubožal.

Za takšna razmišljanja in takšne načrte pa je potrebno mirno razmišljanje in skrbno tiho ter natančno delo, ki lahko traja več let. Pač pa je treba začeti in sicer znati začeti, kajti s tem bi bil dosežen uspeh na pol poti.

Dr. Jože Dobrošek — predsednik okrožnega sodišča v Soboti

Belgrad, 26. avgusta.

Z najvišjim ukazom je imenovan za predsednika pred kratkim ustanovljenega okrožnega sodišča v Soboti g. dr. Jože Dobrošek, sodnik državnega sodišča za zaščito države v Belgradu. Če je katero, je to imenovanje gotovo posrečeno. Z. dr. Dobroškemu bo naša Slovenska Krajina dobila moža izredne energije in vestnosti, neumorne delavnosti in pridnosti, blagega

in lepega značaja, moža, ki bo našemu ljudstvu pravičen sodnik in svetovalec, sodečemu oseboju pa sicer strog a dober predstojnik.

G. dr. Dobrošek je doma iz zelenega Hočkega Pohorja, ki ga še vedno vabi nazaj v svoje prostrane gozdove, kamor prihaja vsako leto krepiti svoje zdravje. Srednješolske študije je dovršil v škofljski gimnaziji v St. Vidu, univerzo pa v Ljubljani. Posvetil se je najprej upravni službi, a v začetku leta 1927 je prestopil v sodno stroko. Služboval je kot okrajni in okrožni sodnik ter kot starešina okrajnega sodišča v Ljubljani, Slovenski Bistrici, Sevnici in v Novem mestu. Pred 2 leti pa je bil vpoklican v Državno sodišče za zaščito države v Belgrad, ki ga sedaj zapuša in odhaja na novo zaupano mu mesto predsednika okrožnega sodišča v Soboti.

Kjer koli je služboval, povsod se je z veliko vnamo lotil svojih poklicnih dolžnosti, a v prostem času je pa rad sodeloval v naših prosvetnih organizacijah. V Belgradu zastopa slovenske sodnike v osrednji sodniški organizaciji. Rad prihaja v Prosvetno društvo, ki mu je bil tudi odbornik. Pod njegovim vodstvom že 2 leti deluje tu klub »Slov. kat. akad. starešin«.

G. dr. Dobrošku želimo vsi belgrajski prijatelji na novem odgovornem mestu mnogo sreče in uspehov.

Pred regulacijo Savinje v 6. in 7. etapi

Celje, 27. avgusta.

Pri prvem železniškem mostu je železniška direkcija v Ljubljani začela sondirati temelje za železniški podvoz, ki bo spajal Masarykovo nabrežje z novim mostom čez Voglajno. Senator g. Alojzij Mihelič je izposloval kredit 4 milijone din, ki jih ima železniška direkcija že na razpolago za preložitve železniške proge v zvezi z regulacijo Savinje, ki se je približala mestu in prihaja do najvažnejše točke — celjski ovinek.

Ker je prometno ministrstvo že rezerviralo del kredita za potrebno preložitve proge, delata sedaj g. senator Mihelič in g. župan dr. Voršič za najetje posojila za regulacijo Savinje v 6. in 7. etapi. Tako je upati, da se bodo regulacijska dela nadaljevala, kar je za Celje izredne važnosti, saj bo dobilo tukaj kruh lepo število delavcev.

Človek je gospodar zraka

Gospodar zraka je človek ne ptica. Človek se je dvignil višje, leti hitreje in zdrži v zraku več časa kot vsaka ptica. Nobena ptica ne more leteti hitreje od letalskega poročnika D. H. Stanfortha, ki je septembra leta 1931 dosegel hitrost 450 km na uro. V vojni so dosegli še večjo hitrost. Nobena ptica se ne more dvigniti višje od pogumnega osvajačca stratosfere profesorja Picarda. Ni ptice, ki bi mogla tekmovali s Postom in Gattyjem, ki sta v manj kot petih dneh preletela pot okoli sveta.

V slovo g. polkovniku Mirku Paču

poveljniku 37. pešpolka v Ribnici na Dolenjskem

Foto studio Franjo Mavec, Ljubljana, Miklošičeva c. 6.

Ribnica na Dol., 27. avg.

Dne 1. julija je minilo leto dni, ko je ribniško prebivalstvo sprejelo v svojo sredo gospoda poveljnika polkovnika Mirka Paču in njegovega pomočnika gospoda podpolkovnika Sproca Antona z njegovim polkom in pridilo tak sprejem, ki ga zna napraviti edino naše ribniško domoljubno prebivalstvo.

S prihodom vojaštva je naša dolina čisto nanovo oživela. Prebivalstvo, ki je najpristraneje sprejelo vojaštvo v svojo sredino, ni bilo razočarano. Zato je že znal poskrbeti gospod poveljnik, ki se je s svojim očetovskim nastopom vsem priljubil. Ko danes že odhaja od nas, nas tolaži edino, ker smo prepričani, da je na novem mestu prav tako potreben, kakor je bil v Ribnici, kjer je moral s svojim pomočnikom vse nanovo graditi in najlepše urediti.

Ob njegovem odhodu čutimo prijetno dolžnost, da se mu za vse, kar je plosnosti in posameznikom dobrega napravil, najlepše zahvalimo. Vsem, ki smo ga poznali, bo ostal zaradi svoje nepristranosti in korektnosti v neizbrisni spominu. Opravljal je povsod vestno dolžnost vojaka, ki je ves vdan svoji domovini. Bil je v najboljših stikih z našo posvetno in duhovsko oblastjo in si znal pridobiti srea vajakov in civilnega prebivalstva. Kako je priljubljen, se je vidno pokazalo pri poslovnem večeru, pri katerem so bili navzočni vsi predstavniki javnih uradov in društev in kjer je bilo od strani občine in Cerkve izgovorjenih mnogo prisrčnih poslovnih besed, naslovljenih na g. poveljnika kakor tudi na prav tako vzljubljenega njegovega gosposoprogo in na njegovega pomočnika g. podpolk. z gosposoprogo, ki tudi odhaja na drugo službeno mesto.

Gospod polkovnik! Na Vašem novem službenem mestu, kamor Vas kliče Vaša vojaška dolžnost, želimo Vam in gospej soprogi, da bi se počutili še boljše kakor med nami. To lahko tembolj pričakujemo, ker boste v svojem ožjem domačem kraju, kamor si vsakdo želi in kjer Vam bo zato delovanje še lažje. Da bi bilo to delovanje čim bolj uspešno, Vam želimo mnogo sreče in božjega blagoslova.

Atelje Bazanella Gajevs 2

zopet redno dela.

Pošiljanje pisem in paketov

vojnim ujetnikom, internirancem ter privatnim osebam na ozemlju vojskujočih se oziroma zasedenih ter ostalih držav

V mesecu decembru 1939 so vsi dnevniki v Dravski banovini objavili navodila za zgornje pošiljke. Ker se interesi pogosto obračajo na pisarno Rdečega križa za informacije, kakšni so pogoji za odpravo teh pošilk, in ker se zadevni predpisi večkrat izpreminjajo, objavljamo sledeče:

1. Poštne pošiljke vojnim ujetnikom ter interniranim privatnim osebam v vojskujočih se državah, kakor tudi vojakom interniranim v nevtralnih državah, so oproščene poštne taks in sicer:

- a) pisemske pošiljke, (navadna pisma, navadne dopisnice in s plačanim odgovorom, poslovni papirji, tiskovine);
- b) pisma in zavoji z označeno vrednostjo (če niso obremenjeni z odkupnino) in
- c) paketi z označeno vrednostjo in brez nje (v kolikor niso obremenjeni z odkupnino).

Te pošiljke morajo vsebovati točen naslov ujetnika, kakor: rodbinsko in krstno ime, čin, po možnosti številko ujetnika, mesto taborišča in številko taborišča v državi, v katero so namenjene pošiljke.

Poleg tega naslova mora biti na levi strani zgoraj navedeno: »Prisonnier de guerre«, a na levi strani spodaj »Franc de port«.

Za vse pošiljke, oproščene poštne taks v mednarodnem prometu, veljajo tudi še nadalje odredbe o poštno carinskem postopku, kakor tudi o valutno-deviznih predpisih. Za vsako pošiljko v gotovini se mora izposlovati dovoljenje ministrstva financ — valutno devizni oddelek.

Po obvestilu mednarodnega komiteta Rdečega križa se za enkrat denar ne more pošiljati.

Kar se tiče paketov, se po sedanjih poštno-carinskih predpisih dovoljuje odposiljanje paketov v inozemstvo samo do vrednosti din 50 in do teže 1 kg, vendar je po razpisu ministrstva financ prepovedano pošiljanje poštne paketov, ki vsebujejo take proizvode, ki so deloma ali v celoti inozemskega izvora. Posebno je prepovedano pošiljati kavo, čaj, kakao, poper, in ostale začimbe, čokolado, riž, mlo, volnene in bombažne tkanine, platno, svilene tkanine, izdelke iz usnja itd. Carinarice so prejele nalog da vračajo vse pakete, kateri so namenjeni v inozemstvo in vsebujejo navedene predmete. Zato se opozarjajo interesi, da poštam ne oddajajo paketov s tako vsebino, da ne bi imeli nepotrebnih stroškov in izgubljali časa, ker morajo poštni uradi vse take pakete vračati odposiljateljem.

Razen tega je glasom obvestila vojaških oblasti vojskujočih se držav prepovedano pošiljati v paketih: časopise, ali pakete ovijati v časopisni papir, živila, ki se lahko pokvarijo, tekočine, kakor steklenice z žganjem, vinom, likerjem ali drugimi pijačami, zobno vodo, dišavami in podobno.

Dovoljeno pa je poslati predmete domačega izvora in izdelka, kakor: tobak, cigarete, cigare, knjige, igralne karte, sladkor, mesne konzerve, povrtnino in sadje v pločevinastih škaflih, kakor tudi makarone in rezance, dobro posušeno meso in slanino ter razno perilo domačega izvora in izdelka.

Četrtninska voznina k odkritju spomenika kralja Aleksandra I. v Ljubljani

Zaradi kratkega roka morajo občine javiti odboru za odkritje spomenika že do 29. avgusta t. l. število potrebnih legitimacij. Zato naj nihče ne odlašaja s prijavo, ker se zamudnikom ne bo moglo več izdajati legitimacij. Da olajša obstojnost možnost kupovanja teh izkaznic, je odbor razposlal v večjih krajih legitimacije tudi zastopnikom Putnika.

V Ljubljani, Kranju, na Jesenicah in na Bledu, v Mariboru, Ptuj in Celju more torej vsakdo dobiti izkaznice za četrtninsko voznino ob priliki odkritja spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani tako v občinskih uradih, kakor tudi pri biljetaricah Putnika.

V informacijo interesentom iz Belgrada in Zagreba se objavlja da bodo poslani izkaznice tudi biljetaricam Putnika v teh krajih, ker velja popust izven Slovenije le iz postaj na progi Belgrad—Zagreb—Ljubljana. Udeleženci iz ostalih krajev izven Slovenije morajo kupiti do priključne postaje na glavni progi običajno voznico.

Odbor.

Znameniti tenor milanske Scale Giuseppe Lugo poje v filmu

Predstave danes ob 16., 19 in 21. uri

PESEM VETRU

arje Puccinija, Verdija, Leoncavalla, Bixia in Valente

Kino Union, tel. 22-21

Gospod profesor in njegova hruška

Čuden naslov, boste rekli. Pa je nekaj podobnega, kakor na primer: Hlapec Jernej in njegova pravica, Martin Krpan in njegova kobila itd.

Kakšna zveza naj je med profesorjem in hruško? Če bi bil mišljen tisti izrastek obraza, ki mu včasih pravijo tudi hruška ali tepka, če je bolj bujen in bakrene barve, bi to bilo razumljivo, posebno ker se tudi med profesorji dobijo ljudje s tako »hruško«. V našem slučaju pa je šlo za pravo pravico hruško, za tako, ki raste na vrtu in ne na človeški glavi.

Torej gospod profesor je imel do pred kratkim na svojem vrtu lepo, mlado hruško, plemenite in zlate sorte. Imel je nad njo prav posebno veselje, ker ima zato dovolj časa, kajti gospod profesor je že pensionist, pa tudi velik humorist, turist in morda še kak drug — ist, samo ne socialist in ne jurist. Še nekaj naj povem. Gospod profesor je sila natančen mož, kakor to že njegov poklic s seboj prinese. Če je kdaj slamat udovec in mora obdovati zunaj, natančno prešteje, koliko fiziolog mu prinese za prikuho. Tako so mu nekoč dali v gostilni »pri Pilatu« točno sedemindeset fiziologov. Zato je imel natančno prešteto in zapisano v svojem notesu, koliko lepih hrušk je obrodila njegova zlahtna hruška. Bilo jih je ravno sedemdesetdeset, tako da jih je še šibko, drobno stebelce komaj nosilo. Vsako jutro jih je ves srečen opazoval in preštevati ter ob mislih na bodoči sladki užitek mlaskal z jezikom.

Tekli so vroči avgustovi dnevi. Hruške so se z vsakim dnem vidno debelile in gospod profesor je z vsakim dnem imel večje veselje

nad lepo hruškino družinico, večje, kakor svoj čas nad najpridnejšim učencem.

Pa je že tako: prave, neskaljene sreče na svetu ne uživa zemljan. Zgodil se je zločin, ki je gospodu profesorju najmanj za kak mesec zagrenil življenje. V neopaženem trenutku se je splazil k vrtni ograji dvanaštleten paglavček, ki se mu je začelo prenapredovanje sadu. Stegnil je svojo hudodelsko roko po vrvi, s katero je bil skrbni gospod profesor povezal svojo ljubljeno, in atentat je bil izvršen. Hruška, ponos in veselje gospoda profesorja, se je prelomila.

Tisti večer je prišel sicer vedno vedri, veseli in dovipov prekipel gospod profesor v svojo družbo v krčmi »Lekarna za zdrave« bolj kislega obraza, kot so bile kisle njegove še nezrele hruške. Povešane glave, sreprega pogleda je zasedel svoj stalni prostor, do katerega je imel edino on pravico, kakor bi moral imeti edino le on pravico do nepozabne hruške. Somizniki, advokat Mežar, inspektor Hal, kasir Remark in drugi so mislili, da se je moral nekaj posebnega zgoditi, da je gospod profesor vpoklican ali da je London padel. Pa je gospod profesor žalostno pomežiknil v levim očesom in povedal žalostno historijo o polomljeni hruški in mlačnem zločinu.

Razvila se je debata, šlo je za pravno vprašanje, kakšna kazen naj zadene hudodelca. In ko je advokat skušal gospoda profesorja potolažiti in mu obrazložiti, da pri nas otrok ne zapirajo, je gospod profesor samo zmajal z glavo: O tempora, o mores! Quousque tandem? Potem ni čudno, če je vojska po vsem svetu. Kam bomo prišli!

Tisti večer je gospod profesor, ki nazivlja svojo četrto merico »četrtek«, od same žalosti prišel celo do »petka«.

Assi.

Droblne novice

Koledar

Sreda, 28. avgusta: Avgustin, cerkveni učenik; Hermes, mučenec.
Četrtek, 29. avgusta: Obglavljenje Janeza Krstnika, Sabina.

Novi grobovi

† V Vidmu ob Savi je umrla gospa Ivanka Ramor, soproga višjega kontrolorja drž. železnice. Truplo prepeljajo v Slov. Bistrico, kjer bo pogreb 29. septembra ob 3 popoldne, s postaje Slov. Bistrica-mesto. Naj v miru počiva! Gospodu soprogu naše iskreno sožalje!

Osebnostne novice

— Z Abrahamom se je srečal in spogledal danes g. Janez Pucelj, župnik na Ježici. Dognala sta, da je Bogumil Gorenjko pel z Anglečkom v Vrtec, zvončkal v Zvončnu, hodil po Domu in svetu, sadil v Mladiki, ogreval Vigred, kuril Kres in še Orliča pital. Tudi je presajal in še presaja lepo besedo v Slovincu, Domoljubu, Bogoljubu, Mohorjevi družbi in še marsikje drugod. Sv. Vidu nad Cernkico je naslikal »kmetška nebesa« (vaški župnik sv. Janez Vianney, kmet sv. Izidor, deda sv. Notburga, pastirica sv. Bernardka). Na Ježici varuje Posavce kar cela svetovska družina: sv. Kancij, sv. Kancijan, sv. Kancijana in učitelj sv. Prot. Sprevidel je g. župnik, da je cerkev pretelesa za svetniško družino in verne posavce otroče. Kaj bi storil? Cerkev je treba raziriti, in res je to raziriti, ne sicer po svetovznani stavni umetnosti svojih slavov rojakov, ki so v Ribnici razirili cerkev sv. Stefana, papežu v mučencu, pač pa po načrtih mladega in modrega moža iz Ljubljane. Dobri Posavci so krepko in z odprto roko podpiri raziravanje in so danes kar ponosni na svoj božji hram. In še marsikaj lepega in dobrega je g. župnik naredil, postavim v Šmarjeti in na Blokah. G. župniku pa želimo zdravja ter milosti pri Bogu in pri ljudeh!

— Poroka. Danes se poročita v župnijski cerkvi v Trzinu na Gorenjskem g. dr. Anton Röger in gđ. Marija Havlinova. Poročilo ju bo ženinu sošolec g. Jože Snoj, kaplan v Trzinu. — Mlademu paru želimo obilo sreče in blagoslov!

— Robidov enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti, Ljubljana, Trnovska ul. 15, vsakega dan. Ugodnosti: rodbinske doklade, dijaške vozne karte itd. Ker je pouk popolnoma individualen, sprejme zavod samo določeno število učencev. Pojasnila in prospekte daje vodstvo: Trnovska ulica 15. — Telefon 40-48.

— Graditev banovinske bolnišnice v Mariboru. 23. avgusta je bila na tehničnem oddelku banke uprave licitacija za zidarska in števila obrtniška dela, ki so potrebna za dograditev novega paviljona za laringologijo, okulistiko, dermatologijo in psihiatrijo v splošni banovinski bolnišnici v Mariboru. Licitacija je deloma uspela in je gradbena dela kakor težaka, zidarska, betonska, železobetonska in tesarska izlicitalo med tremi ponudniki podjetje Emil Tomažič iz Ljubljane. Ponudilo je izvršitev del za 2.430.000 din, medtem ko je uradni proračun za ta dela znašal 2 in pol milijona dinarjev. Mizarska in parketska dela je med tremi ponudniki izlicitalo podjetje Franc Izgoršek iz Smartnega pri Litiji za 979.000 dinarjev. Uradni proračun za ta dela pa je znašal 1.193.000 din. Plesarska dela je med tremi ponudniki izlicitalo pleskar Angelo Jelčič iz Ljubljane za 588.800 din in je bil s svojo ponudbo za 1500 din nižji od uradnega proračuna. Za slikarska dela so se potegovali trije podjetniki. Izlicital jih je soboslikar Sebenik Blaž iz Ljubljane za 78.000 din, medtem ko je uradni proračun znašal 84.000 din. Te dni je g. ban dr. Marko Natlačen te licitacije potrdil, tako da ni sedaj nobene zapreke več za začetek teh del. V celoti znašajo izlicitirana dela 4.076.000 din. Vsi ti gradbeni stroški se bodo krili s posojilom, ki ga je banovina najela pri SUZORJU v znesku 11 milijonov dinarjev. 9 milijonov dinarjev od tega bo šlo za oddajo vseh del, ki so bila razpisana s to licitacijo, pri kateri veliko število obrtniških del ni bilo izlicitiranih. Za ta obrtniška dela je razpisana že nova licitacija na 9. septembra in znašajo

skupni proračuni vseh obrtniških del, ki pridejo ponovno na licitacijo, okrog 5 milijonov dinarjev. Tako pridejo na vrsto kleparska, krovška, steklarska, ključavničarska in kamnoseška dela, nadalje izdelava lignolita, dobava linoleja, instalacija centralne kurjave, instalacija plina vodovoda in elektrike, dalje ureditev kotlarne, nabava medicinskih aparatov, dobava bolniškega dvigala in tapetniška dela. Ker se je že pri prvi licitaciji tudi za ta dela javilo nekaj interesentov, je prav verjetno, da bo druga licitacija v veliki meri uspela, tako da bo mogoče veliki bolniški paviljon dokončati brez posebnih zamud.

— Trgovski učni zavod v Ljubljani, Kongresni trg 2. Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti se vrši dnevno. Podrobne informacije in prospekte daje vodstvo tečaja med običajnimi uradnimi urami.

— Prosvetna društva vabimo, da se po svojih zastopnikih v narodnih nošah in z zastavami udeležijo odkritja kraljevega spomenika v Ljubljani. Izkaznice prejmete na svojih občinah, ki opravljajo do četrtinske vožnje. Izkaznice se bodo žigosale na zbirališču, to je od Zmajskega mostu proti Frančiškanskemu mostu.

— Poziv vojnim dobrovoljcem. Dne 6. septembra t. l. se odkrije v Ljubljani spomenik blagopokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Zodi-nitelju, ki je bil v svetovni vojni naš vrhovni komandant, ko smo na bojnih poljanah ustvarjali Jugoslavijo. Spomenik je veličastno delo kiparja Lojzeta Dolinarja. Vojni dobrovoljci se udeležijo odkritja spomenika korporativno, z društveno zastavo; obleka meštarska z dobrovoljskim znakom in odlikovanje. Zberemo se v Frančiškanski ul. 10, na dvorišču, odkoder odkorakamo ob 9 na odrejeni prostor pred spomenik. Vsa nadaljnja navodila bodo v časopisih in posebnih okrožnicah. — Uprava okrajne organizacije Zveze vojnih dobrovoljcev v Ljubljani.

— V zastaranih primerih zapeke, združenih z zlato žilo in otekam jeter, je pravi blagoslov naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita tudi v malih množinah. »Franz-Josefova« voda milo deluje in zanesljivo odvaža, poleg tega pa se tudi po daljši uporabi skoraj nikdar ne izkaže ne-učinkovita.

Ogl. reg. 8 br. 3074/35.

— Na meštanski šoli v Mekinjah bo vpisovanje za novo šolsko leto 1940-41 dne 1., 2. in 3. septembra od 9.—12. in od 14.—18. ure. Začetna sv. maša bo dne 10. septembra ob 8, nato pričetek pouka. Gojenke morajo biti v zavodu v ponedeljek, 9. septembra zvečer.

— Na turah, pri kolezarstvu, motorju — Gregorčev »Borosan«. Zahtevajte brezplačne vzorce v drogeriji Gregorič, Ljubljana, Prešernova.

— Na državnem osrednjem zavodu za ženski domači obrt v Ljubljani bo vpisovanje gojenk dne 2. septembra od 8 do 12 popoldne v prostorih na Novem trgu št. 4, I. Šolski pouk se začne dne 10. septembra t. l.

— Tajništvo JRZ v Ljubljani je darovalo 200 din za Farni del v Naklem namesto vena na grob 7 matere g. odvetniškega kandidata Mihaela Benedičića, za kar se gradbeni odbor odziva zahvaljujoče.

— Siferski izpiti poklicnih šolstev in samovozečev motornih vozil bodo za okraje Kranj, Radovljica in Škofja Loka v petek dne 20. septembra 1940 ob 8 pri okrajnem načelnstvu v Kranju. Interesenti naj svoje pravilno opremljene prošnje, pravčasno vložijo pri okrajnem načelnstvu v Kranju.

— Živinski in kramarski sejem na Planini pri Sevnici se vrši 3. septembra. — Županstvo občine Planina.

— Vpisovanje na strokovni nadaljevalni šoli na Bledu bo v nedeljo, dne 1. septembra 1940 od 8 do 10 popoldne v ljudski šoli. Pri vpisu mora plačati vsak vajevec 60 din šolnine. Novovpisani vajenec ali vajenka mora pri vpisu predložiti učno pogodbo in nazadnje šolsko izpričevalo.

— Kompletne naprave za zvočni kino bodo razstavljene na Ljubljanskem velesejmu od 31. avgusta do 9. septembra. Projektorji, ojačevalne naprave, zvočniki in vse druge potrebščine so naj-novejši izdelki.

— Nekste izkopnine iz starega veka kažejo, da je keramika izredno stara iznajdba, vendar pa se današnji keramični izdelki bistveno razlikujejo od starih. Zdar keramične izdelke žrejo v pečeh, kjer je izredno visoka temperatura, kakršne v starih časih niso mogli doseči. Zato so današnji keramični izdelki mnogo bolj solidni. Pri izdelovanju sodelujejo strokovnjaki in umetniki, zato ima sodobna keramika veliko vrednost in ni zgolj industrijski izdelek. Krasi keramični izdelki bodo razstavljeni na Ljubljanskem velesejmu od 31. avgusta do 9. septembra t. l.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Nocoj ob 20.30 oba dela senzacionalnega avanturističnega velefilma iz mistične Indije v dveh velih:

Ešnapurski tiger I. del
Indijski nagrobni spomenik II. del
POZOR! Samo danes oba dela skupaj!

— V Službenem listu kraljev. banske uprave dravske banovine od 24. t. m. je objavljena »Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o podpori rodbinam oseb, poklicanih v vojaško službo«; dalje »Uredba o spremembah in dopolnitvah zakona o obrtnih«, »Pravilnik o opravljanju državnega strokovnega izpita uradnih pripravnikov gozdarske stroke s popolno srednješolsko strokovno izobrazbo«, »Odločba o podaljšavi roka za veljavnost pripombe za tar. št. 177 uvozne carinske tarife«, »Podaljšanje roka za prepoved izdelovanja gumijevih predmetov«, »Pravilnik o vplačevanju prispevkov v vinskiharski sklad in o upravljanju in o uporabljanju tega sklada« in »Odredbi o zvišanju števila vajencev v rokodelski stroki elektroinstalaterjeve«.

— Stajerska kokoš je cvet naše dežele. Stajerski kapuni so bili znani že iz Napoleonovih časov v vseh bližnjih državah, kamor se je izvažalo letno mnogo tega blaga iz naših pokrajin. Med vojno je perutinarstvo precej nazadovalo, danes pa se zopet širi bolj in bolj. V okviru jenskega Ljubljanskega velesejma v času od 31. avgusta do 9. septembra bodo naši rejci pokazali svoje uspehe v reji teh kokoši.

— Res, sončna Dalmacija — najlepša jesen! Grozdje, smokve, sonce, morje, otoki, znameniti kraji — vabijo! Prijetno romarsko-izletno potovanje konec septembra. Zahtevajte brezplačna navodila! — Uprava »Po božjem svetu«, Ljubljana.

— Vpisovanje v Christofov učni zavod, Ljubljana, Domobranska c. 15 (telefon 43-82) za Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti se vrši vsak dan popoldne in popoldne. Novi ilustrirani prospekti interesentom brezplačno na razpolago.

— Razpisana zdravniška služba. Kralj. banska uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje službo zdravnika združene zdravstvene občine Strigove v lastnosti uradnega pripravnika za VIII. položajno skupino. Prosilci morajo imeti pogoje za sprejem v banovinsko službo v smislu § 3 zakona o uradnikih v zvezi čl. 1 pravilnika o službenih razmerjih, ustanavljanju mest in prejemkih banovinskih uslužbencev dravske banovine ter dovršeno zdravniško pripravljalo dobo — in vsaj šest mesecev bolnišne prakse iz porodništva in ginekologije. — Prošnje naj se vložijo pri kralj. banski upravi dravske banovine v Ljubljani do 25. septembra 1940.

— Premovanje živine. Dne 29. avgusta t. l. bo na banov. kmet. šoli na Grmu redno premovanje rodovitnosti živine Zivorejskega selekcijskega društva v Novem mestu. Enako premovanje bo tudi 30. avgusta ob 8 popoldne na Muhaberju ob Prečnu, za enako društvo Prečna in isti dan ob pol dveh popoldne v Smolenji vasi za enako društvo v Smolenji vasi. Bliznje edince in živinorejci se vabijo, da si ta premovanja ogledajo. Zivorejsko selekcijsko društvo v Novem mestu praznuje obenem tudi 10-letnico svojega obstoja.

Za likvidacijo SUZOR-ja

Hrvatska delavska zveza v Zagrebu, Zveza hrvaških zasebnih nameštencev v Zagrebu in Delavska zbornica v Zagrebu so izdale skupno spomenico, v kateri navajajo: »Vsi hrvaški delavci in nameštenci kakor tudi njihove ustanove so že tolikokrat soglasno objavile sklep o potrebi preureditve socialnega zavarovanja v Jugoslaviji. Na številnih sejah, anketah, konferencah in zborovanjih je bilo to vprašanje temeljito in vestno obravnavano, izsledki teh obravnav pa so bili dostavljeni vsem pristojnim činiteljem v državi in tudi ministru socialne politike. Hrvatsko delavstvo in nameštenci ne more nečesar več dodati v potrditev in objasnitev glede delitve SUZORJA v Zagrebu. Prav tako mu ni treba navajati ničesar več, ker so vse trditve nasprotnikov glede delitve ovržene že s prejšnjimi izjavami in prošnjami, na katere sedaj hrvatsko delavstvo in nameštenci opozarja pristojne činitelje v vsej državi. Minilo je že leto dni, odkar je bil sklenjen sporazum in minilo je že leto dni uspešnega dela kr. vlade pod vodstvom predsednika g. Dragice Cvetkovića in podpredsednika g. dr. Vladka Mačka. V tem razdobju je bil sporazum že marsikje izpeljan v korist hrvaškega in srbskega naroda. Toda eno od najvažnejših in življenjskih vprašanj hrvaškega delavstva in nameštstva še do danes ni bilo rešeno v duhu sporazuma, čeprav se zahteva narodno zavednih delavcev in nameštencev glede delitve SUZORJA popolnoma skladajo z duhom sporazuma in prav za prav tudi iz njega izhajajo.« Zgoraj našteje organizacije so se s to spomenico obrnile na ministra socialne politike in ga prošle, naj ob priliki zasedanja vlade v Zagrebu in ob proslavi zmage narodne misli v Jugoslaviji to vprašanje reši ne samo v zadovoljstvo Hrvat, ampak tudi v zadovoljstvo srbskega in slovenskega delavstva, ki sta se prav tako že ponovno odločno izjavila za delitev SUZORJA. Spomenica končava z besedami: »Gospod minister, trdno smo prepričani, da bodo upravičene težnje hrvaškega delavstva našle pri vas popolno razumevanje in da jim bo končno in po tolikem času ustrezno.«

Po državi

• Pomanjkanje moke v Slavoniji. Iz Vinkovcev poročajo: Čeprav okraj Vinkovci spada med tiste devet okrajev banovine Hrvatske, ki pridelajo veliko več pšenice, kakor jo potrebujejo za lastno uporabo, se je pojavilo pomanjkanje moke. Pekli v Vinkovcih ne morejo v mlinih nič več dobiti potrebne množine moke, zato so ustavili prodajo kruha okoliškim kmetom, ki prihajajo v mesto po raznih opravkih. Sedaj dobi pri peklih kruh samo tisti odjemalec, ki je stalno kupoval kruh. Do pomanjkanja moke je prišlo zaradi brezvestne spekulacije. Ugotovili so n. pr., da neki mlin melje noč in dan, moko pa skrivaj prodaja premožnejšim in sicer kar po tri, pet in še več več posameznikom, ki se na ta način za- lažajo z življenjski potrebščini.

• Tudi v Splitu nimajo dovolj kruha. Preteklo nedeljo je v nekih spletnih predmestjih zmanjkalo kruha. Pekli ga niso pečili toliko, da bi bila krita potreba teh predmestij. Pekli so se izgovarjali, da jim oblast ne dovolji zvišanja cen kruha za pol dinarja, nekateri so pa izjavili, da nimajo dovolj moke. Policija je nastopila odločno. Pozvala je peke, naj se pogrizejo, da bodo takoj napekli dovolj kruha in jim je v ta namen dovolila, da emejo peči tudi v nedeljo. Opozorila je dalje peke, da bodo najstrožje kaznovani, če bodo meščani po njihovi krivdi ostali brez kruha.

• Motorna jadrnica »Zagreb« se je potopila. Dne 24. avgusta zvečer sta na odprtem morju med Zlazinom in Tijatom trčila skupaj parnik »Lika« in motorna jadrnica »Zagreb«. Parnik »Lika« je vozil kakor običajno na progi Biograd — Zlazin — Sibenik, imel pa je veliko zamudo. Ko se je parnik »Lika« približal avetliniku na obrežju Tjate, je zavozila vanj jadrnica »Zagreb«. Trk je bil tako hud, da je vrzel posadko jadrnice v morje. Jadrnica, ki je vozila dva vagona cimenta, se je v par minutah potopila. Zanimivo je, da je na istem mestu pred otkom Tijatom nedavno parnik »Zagreb« trčil z neko jadrnico, ki se je tudi potopila, vendar pa tudi takrat ni bilo človeških žrtev.

• Italijanska motorna ladja nasedla. Preteklo nedeljo zvečer ob pol desetih se je na grebenu Šilo v Vranjickem bazenu zgodila nesreča italijanske motornice jadrnice »Eros«, ki je nasedla. »Eros« je plul iz Albanije v vranjiško pristanišče, da bi naložil cement. Drugi dan popoldne so jadrnico dvignili in jo odpeljali v ladjedelnico v popravilo.

• Deček srednje letošja zmrazil. Preteklo dni je v Boeni nad Travnikom in okolice divjalo hudo neurje z močnim dežjem in mrazim vetrom. Ponoči se je še bolj shladilo in je po hribih zapadel sneg. Turisti, ki jih je bilo veliko na Vlašcu, so pripovedovali, da je divjal hud snežni vihar in da je zapadlo 15 cm snega. To neurje je zahtevalo tudi človeške žrtve. 12-letni Jože Ramljak se je podal s konjem po drva. Zvečer se je konj sam vrnil, dečka pa ni bilo od nikoder. Domači so ga čakali pozno v noč. Ko ga je ni bilo, je prestrašeni oče šel v gozd, da bi ga poiskal. Celo noč ga je iskal in šele proti jutru ga je našel zmujenega in mrtvega. Od hudega mraza je mali otroček umrl in sredi poletja zmrazil.

• Iz življenja vaškega vseznalca. V vasi Ljula-

Ljubljana, 28. avgusta

Radio Ljubljana

Sreda, 28. avgusta. 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 12 Operne uverture (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Cimermanov kvartet — 14 Poročila — 18.30 Mladinska ura: Simboli v delih Ivana Cankarja (g. prof. Fr. Vodnik) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Nusič in narodno gledališče v Skopju (prof. Petar Mitropan) — 19.40 Objave — 20 Delavčev domoljubje in gospodarsko vprašanje (g. Milan Valant) — 20.30 Pevski koncert g. B. Popova, bartona ljublj. opere, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 21.15 Citraški trio »Vesna« — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Sladkarije (plošče). Konec ob 23.

Drugi programi

Sreda, 28. avgusta: Belgrad 19.40 Tamburice — Bratislava: 21 Klavir — Praga-Brno: 19.25 Pisan spored — Sofija: 20 Ork. konc. bolgarske glasbe — Beromünster: 20.15 Konc. sodobne švic. glasbe — Budimpešta: 20.50 Kvartet — Stockholm-Hörby: 20.30 Smetanova opera »Prodana nevesta« (plošče) — Rim-Florenca: 20.30 Pisan konc. — Trst-Milan: 20.30 Filmska gl. — Kodanj: 20.30 Danski koncert — Sottens: 21.10 Simf. koncert.

Belgrajska kratkolovna postaja: Yua, YUB (49,18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF, YUG (19,69 m): 1.55 Oddaja za Južno Ameriko — r,00 Oddaja za Severno Ameriko.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarnar: mr. Leustek, Resljeva cesta 1, mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič-Tržaška cesta.

ki so v njegovi hiši, je izdelal sam z lastnimi rokami. Zidno in strešno opeko je sam žgal. Načrte za svojo hišo je sam naredil in tudi sam sezidal. Vsa tesarska in mizarska dela je tudi sam opravil. Bil je tudi sam svoj vodnjakarski mojster. Leto velja za vso bogato opremo in opravo gospodarskih poslopij. Udeleževal se je kot kolar, mizar, lončar, kovač, v svojem prostem času pa se je prav rad pečal s kamnoseškimi deli. Nikdar ni hodil v šolo, pa se je z lastno pridnostjo sam naučil brati in pisati. Njegov dan je povečen samo delu, ker mu samo delo prinaša zadovoljstvo in veselje. Ne pije, ni ženskar, edino kadi rad. Med svetovno vojno, ko je bil še deček in je bil njegov oče na fronti, je moral kljub mladim letom voditi domače gospodarstvo. Ze takrat je bil pri vseh delih tako spreten, da je opravljal razna rokodelska dela za svoje sosedce. Tako živi Dragovič svoje neumorni delavnosti posvečeno življenje in rad pomaga vsem. Zato pa je ta vseznalec tudi izredno priljubljen pri vseh vaških.

• Avtomobil zgorel. Preteklo nedeljo je v Mitrovici sredi mesta zgorel avtomobil, last avtotak-sija Steve Cvetičanina. Sofer je zapazil, da motor ne deluje dobro. Ugotovil je, da je neki drugi sofer pomotoma nalil vodo v rezervoar namesto bencina. Odprli so pipo, da bi voda iztekla. Sofer Joča Kovčič je hotel zažgati to izteklo, da bi videl ali je voda ali bencin. V tem hipu pa je bušnil plamen in namah je bil cel avtomobil v plamenih. Pri nesreči sta dobila hude opekline dva soferja. Avtomobil ni bil zavarovan.

• Vaški pismoša utonil v naraslem potoku. Nedaleč od Križevca je v potoku, ki je zaradi hudega deževja silno narasel, utonil 38-letni vaški pismoša Slavko Strunčič. Pred tremi dnevi je šel Strunčič v Vojakovac, da bi tam dobil pošto za svojo vas. Ker se ni pravočasno vrnil domov, so ga šli iskat. Končno so našli njegovo truplo pri nekem mlinu ob potoku Glogovnici.

• Otrok utonil v morju. Kakor poročajo iz Sibenika, je v vasi Tijesu utonil štiriletni otrok Tomica Nenjak. Igral se je s vojnim bratcem na obali morja in padel v vodo. Bratec je zbežal, Tomica je pa utonil. Oče je na orožnih vajah, mati je pa pred kratkim povla dvojčke in ni mogla iz hiše, da bi nadzorovala otroke. Ko so prihiteli kmetje, je bil otrok že mrtel.

• Za 18.000 kmetarjev so ga olajšali. Te dni je postal 75-letni kmet Imbro Horvat žrtve prefranih žeparjev Kmet, ki je doma iz vasi Kučani, je prišel v Vraždin, da bi kupil na sejmu par konj. Eleganten gospod je prosil kmeta, naj bi šel z njim v bližnji gozd, ker je baje tam našel z denarjem napolnjeno listnico. Med potjo proti gozdu sta se pojavila dva lepo, oblečena gospoda, od katerih eden je trdil, da je izgubil listnico. Ker denarja kljub iskanju nista mogla najti, sta zahtevala od kmeta, naj jima pokaže svojo listnico. Horvat jim je ustrelel in njegova listnica je šla iz rok v roke, končno sta pa dala listnico kmetu nazaj, češ, da to ni listnica, ki jo iščeta. Kmet se je končno ločil od triperesne detelje in je kupil na sejmšču par konj. Ko pa je hotel konja plačati, je ugotovil, da je vsa njegova gotovina v znesku 18.000 dinarjev izginita. Namesto bankovcev je bil v listnici časopisni papir. Horvat je takoj zavezo naznanil orožnikom, ki se jim je posrečilo prijeti enega člana čedne triperesne detelje.

• Mater rešila, moža pa ubila. Pred okroglim sodiščem v Šabcu se je te dni zagovarjala 60-letna Kristina Nikolič iz vasi Svilavje zaradi uboja. Kristina je živel v srečnem zakonu s svojim možem, ki je bil pet let starejši od nje. Radomir, njen mož, je imel sicer grdo navado, da se je večkrat opil in je v takih primerih prišlo do prepira. Vendar sta se pa mož in žena takoj sporazumela, ko se je mož iztrezil. V hiši je živel tudi mati obtoženke, devetdesetletna gluha in slepa starša. Radomir je nekoč spet prišel domov močno natreskan. Podal se je v kuhinjo in zahteval od žene, da mu da jesti. Ker pa Kristina ni takoj ustregla njegovi želji, je začel strašno preklinjati, nato pa je odšel v sosednjo sobo, kjer je sedela na nasloncu njegova tašča. V pijanosti je Radomir začel starko pretepati. Na vpitje stare žene je prihitela Kristina. Vstopila je v sobo ravno v trenutku, ko je Radomir zagrabil sekiro in hotel zamahnuti po starki. S težavo se je Kristini posrečilo, da je izvila možu sekiro. Nato pa je s sekiro udarila po možu, ki se je zgrudil na tla, pa se je kmalu spet dvignil in začel tavati po sobi. Kristina je moža spravila v posteljo in mu lepo stregla. Čez tri dni je mož umrl. Pred sodniki je Kristina vse priznala in prošla za milostno sodbo, ker gotovo ni imela namena ubiti moža. Sodišče jo je obsodilo na leto dni strogega zapora.

Anekdota

Znani pisatelj kriminalnih romanov Edgar Wallace je bil sirota. Ko je hodil v šolo, mu je nekoč dejal neki sošolec: »Veš, Edgar, ti nisi toliko vreden kakor mi drugi. Ti nimáš staršev, tebe so vzeli za svojega tuji ljudje in te imenujejo svojega otroka...«

»Nasprotno«, odgovori mali Edgar Wallace, »to je znak, da sem dober in priden otrok, ker so izbrali ravno mene Tvoji starši pa niso mogli izbirati ter so se morali zadovoljiti s tem, kar so dobili...«

Kaj pravite?

V resnih časih, ki jih preživelja človeštvo se dogodi, da vendar posije obasih žark upanja, da se človeštvo prača na pravo pot. Tak žarek je bil nedavno klic državnega poglavarja Francije, maršala Petaina, ki je poveljal francoskemu narodu, da je mogoča rešitev naroda, države in sploh vsega človeštva edino tako, da se vrne v naročje Cerkev in k zvestemu izpolnjevanju vsega, kar ona uči.

Iz ust velikega moža-poštenjaka, ki mu je le za resnični blagor naroda, je prišel ta poziv, toda šele potem, ko je narod padel v globoko nesrečo, gotovo največ zaradi tega, ker je odpadel vedno bolj od vere v uživanje materialnih dobrin.

Med petimi cerkvenimi zapovedmi je prva »pospešuj praznični«. Ta klic velja vsem sinovom in hčeram Cerkev. Žalibog moramo pribiti, da greče v tem oziru tudi pri nas ne samo privatniki, ampak celo javne oblasti, ko dovoljujejo, da se z delom, ki se lahko izvrši v delovnih dneh, skrunijo cerkve, zapovedani prazniki.

Tako sem se 15. avgusta t. l. na Veliki Smar-nem peljal z vlakom mimo postaje Laze, kjer sem videl, kako so delavci gradili novo stabo na postaji. Popravljal sem, kaj bo to stavo, da se tako nujno gradi, in dobil pojasnilo, da je stanovanjska hiša za progoovnega nadzornika. Ugotovil sem kasneje, da so delavci delali ves dan. Med tednom pa delajo v doh izmenah. Pri od 5 do 13, a drugi od pol 11 do pol 19. Ali je to delo res tako nujno in neodložljivo? Menim, da ne! Ali je res potrebno, da sledimo in slabem velikim in malim narodom? Ali res ni mogoče drugače, kakor da nas pripelje na pot spoznanja šele kaka težka narodna nesreča, ko ljudstvo res ne ve več drugam, pa se poorne k Bogu in Cerkvi, ki je bila in bo vedno zadnje pribežališče bednih in trpehih?

Mnenja sem, da bi morale vsaj naše oblasti gledati na to, da se veliki cerkveni prazniki ne skrunijo.

Dajmo Bogu, kar je božjega in cesarju, kar je cesarjevega in človeštvo bo živel srečno!

Pošteni, verni Slovenci, ali ni res tako? Kaj pravite?

LJUBLJANA

Uršulinske šole v Ljubljani

Na uršulinski realni gimnaziji bo vpisovanje 2. in 3. septembra od 8. do 12. ure. Učenke 1. razreda, ki so na tukajšnji gimnaziji napravile sprejemni izpit, naj se javijo tedaj v ravnateljevi pisarni in prineso s seboj dokumente. Učenke, ki posejajo ostale razrede, naj prinese s seboj zadnje letno izpisevalno in se vse vpišejo 2. septembra od 8. do 12. ure pri svojih razrednicah v lanskem razredu. Gojenkam, ki bodo stanovale v uršulinskem zavodu in posejale uršulinsko gimnazijo, se ni treba osebno zglasiti pri vpisovanju. Zadošča ustna ali pismena prijava, da ostanejo še nadalje v penzionatu.

Za vpis v tukajšjo gimnazijo ni treba davčnega potrdila. Plačuje se le zavodska šolnina. Pri vpisu plača vsaka učenka tudi 50 dinarski kolek za prijavo, 20 din z zdravstveni fciid in 30 din za knjižnico in učila. Predpisani so četkveni kolki. Kolkovine (cerkvenega kolka za 50 din) na prijavi so oproščene učenke, katerih starši plačajo manj kot 60 din neposrednega davka in otroci invalidov. Ob vpisu morajo predložiti tozadevne listine.

Na uršulinski meščanski šoli bo vpisovanje 2. in 3. septembra od 8. do 12. ure V 1. razred se sprejemajo učenke, ki so dovršile 4. razred ljudske šole ali kak razred višje narodne ali srednje šole. Vsaka učenka naj prinese k vpisovanju zadnje šolsko izpisevalno (izkaz o šolskem napredku). Davčnega potrdila ni treba.

Na uršulinski učiteljski šoli bo vpisovanje 5. septembra od 9. do 12. ure.

Na uršulinski ljudski šoli se vrši naknadno vpisovanje v ponedeljek, dne 2. septembra od 8. do 12. ure. V torek, dne 3. septembra je šolska sv. maša, v sredo, dne 4. septembra se prične redni pouk.

Učiteljska šola, vadnica in meščanska šola imajo otvoritveno sv. mašo 10. septembra, realna gimnazija pa 12. septembra. Gojenke, ki stanujejo v zavodu, morajo biti že prejšnji dan v samostanu.

I Brusnice na trgu. Včeraj so bile na trgu prvič naprodaj večje količine brusnic, ki jih imajo ljubljanske gospodinjice kaj rade. Saj so vkuhane brusnice znane kot izredna slaščica. Na trg je pripeljal brusnice prodajalka iz Dravograda na Koroskem v treh zabojih. Ko so jih gospodinjice opazile, so postali zaboji kaj hitro prazni, kljub temu, da je prodajalka prodajala brusnice po 9 din za liter. Na trgu je bilo na prodaj tudi precej bezgovih jagod po 3 din za liter, kar je prav gotovo precej drago, če upoštevamo, kako enostavno je nabiranje bezgovih jagod. Danes so bili na prodaj tudi prvi jesenski jurčki. Ker jih ni bilo mnogo, so bili dokaj dragi. Prodajali so jih po 6 din merico, pa jih je kmalu zmanjkalo.

I Romarji na Kureček se opozarjajo, da se še dobijo vozni listki za avtobuse v trgovinah Sfiligoi, Ničman in Soukal. Priporočila se jim, naj z nabavo pohitijo, ker razpoložljivih mest naglo zmanjkuje.

I Reklamacije vabil k otvoritvi jesenskega Ljubljanskega velesejma, ki bo letos od 31. avgusta do 9. septembra, izvolite nasloviti na velesejsko pisarno. Vabila so že razposlana, vendar pa je pri obliči dela mogoče, da isto po pomoti morda komu ni bilo poslano.

I Prva skupna vaja ženskih in moških glasov ljubljanskih pevskih zborov bo v četrtek, dne 29. t. m., ob 20 v telovadnici realke v Vegovi ulici. Arhivarij naj prinese s seboj note »Slava najboljšemu sinu« ter trodelno narodno himno, ostale note bodo razdeljene pri vaji. — Zupna uprava.

I Pevski zbor Glasbene Matice. Obvezna vaja za vse pevke in pevce bo jutri ob 20 v telovadnici realke za nastop pri odkritju kraljevega spomenika in na slavnostnem koncertu dne 6. septembra t. l. — Odbor.

I Opozarjamo starše in njih namestnike, da se prihodnji ponedeljek, dne 2. septembra, začne vpisovanje v šolo Glasbene Matice ljubljanske. Vpisovanje bo trajalo do vseheta 5. septembra in se bo vršilo dnevno od 9 do 12 ter od 15 do 17. v Vegovi ulici. Prav posebno se opozarjamo, da bodo imeli gojenec v novem šolskem letu več pouka kakor doslej, in sicer dvakrat po 20 minut tedensko. Pogoji za vpisnino in ukovino so isti kakor lansko leto. Razdelitev in določitev urnika bo v soboto, 7. septembra, redni pouk pa od ponedeljka, 9. septembra dalje.

I Profiletalsko zaščitno razstavo na jesenski prireditvi Ljubljanskega velesejma pripravila mestni zaščitni urad in nanjo opozarjamo že danes vse ljubljance, zlasti pa še ostale obiskovalce velesejma, ki jim ni bilo mogoče ogledati si tovrstne razstave, prirejene istotam pred dobrimi dvema mesecema. To pot bo profiletalska zaščitna razstava prirejena v velesejskem paviljonu »J«, ki bo v ta namen razdeljen v tri oddelke. V prvem oddelku bo nazorno prikazana organizacija javne zaštite z najrazličnejšimi tipi zaklonišč, prikazano pa bo tam tudi, kako morajo, oziroma kako ne smejo biti urejeni podstrešni prostori za primer letalskih napadov. Drugi oddelke paviljona je spremenjen v okusno rotundo, v kateri bo prikazana zatemnitvena javne in zasebne električne in plinske razsvetljave. V tretjem oddelku pa bo zdravstveno-kemična in gasilsko-zaščitna razstava. Posebnost profiletalske zaščitne razstave pa bo brez dvoma film o letalskih napadih, ki ga je

izdelal vojni geografski institut v Beogradu. Ta film se bo vrtil v Ljubljani prvič, in sicer vsak večer velesejske prireditve pod milim nebom pred paviljonom »K«.

I Glasbena šola »Sloga« bo poučevala, kakor doslej, tudi v šolskem letu 1940-41 solopetje, ravna glasbila, osnovno in višjo teorijo ter orkestralno igro, komorno glasbo in zborovsko petje. Vpisovanje bo od 2. d 7. septembra od 8 do 12 in od 15 do 18 v šolski pisarni v Prazakovi ulici (Ljubljanski dvor). Pričetek pouka bo v torek, 10. septembra. Slogina glasbena šola vzgaja svoje gojenke skrbno po izkustvih sodobnega glasbenega vzgajanja, upoštevajoč, da mora gojenec, tako bodoči glasbenik, kakor tudi ljubitelj glasbe, razumeti in poznati glasbo preteklih dob in tudi sodobno glasbo. Posebno pozornost pa posveča slovenski glasbi. Pouk izpopolnjujejo šolska predavanja, šolski koncerti, interni in javni nastopi gojenec in šolska glasbena revija »Mlada Sloga«. Podrobna obvestila daje vsak dan šolska pisarna.

I Pri saprtju, motnjah v prebavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »FRANZ-JOSEF« grenčice.

I Kolke je prodajal. Pred nedavnim smo poročali, da se je zgodila v trafiki Ivanke Dolar na Dunajski cesti drzna tatvina, pri kateri je bila Dolarjeva oškodovana za okrog 16.000 dinarjev. V trafiko sta stopila namreč dva tujca, od katerih je prvi zahteval cigarete, drugi pa nemški tednik. Medtem, ko je trafikantka stregla, si je eden od tujcev vsul na jezik prašek in prosil za kozarec vode, da bi popravil grenki okus. Nič hudega sluteca trafikantka je stopila v sosednjo kuhinjo, kjer je natočila kozarec vode. Ko je prišla z vodo nazaj v trafiko, tujcev ni bilo več. Na žalost pa je opazila, da ji je izginila z mize knjiga s kolki, katerih je bilo za okrog 16.000 din. Ze tedaj smo poročali, da sta predzna tatova prišla najbrž z juga. Sedaj pa se je ta zagonetna tatvina, ki jo seveda ni bilo mogoče pojasniti, na več kot zanimiv način začela sama odkrivati. Včeraj do-

poldne je namreč stopil v trafiko Dolarjeva tujec in ponudil za 2000 din kolkov naprodaj. Dolarjeva pa je kar zaslutila, da bi to utegnili biti njeni kolki in je zato obvestila pristojno mesto. Po moža s kolki je prišel policijski organ in ga odpeljal. Mož je bil sploščka ogorčen in je še na stopnicah zahteval, naj mu dajo vendar brizgane, češ da je žejen, pa da bo plačal. Da je bil žejen lahko verjamemo, saj mu je najbrž postajalo vroče, ko je mislil na zagovor. Pri zagovoru se je krčevito oklepal trditve, da je kupil kolke v Zagrebu od neznanca in da jih v Zagrebu ni mogel prodati. Sedaj pa da je prišel na velesejem v Ljubljano ter je mimogrede hotel prodati tudi kolke. To storijo mu celo na policiji skoraj verjamejo. Samo neznanca mu ne verjamejo. Pravi tat je najbrže skušal kolke vnovčiti v Zagrebu. Ker to ni šlo, ker imajo v banovini Hrvatski drugače kolke, je tat najbrž poiskal posrednika in mu naročil, naj proda kolke v Ljubljani. Posrednik je, ki je imel smolo, da je šel kolke prodajat prav tja, kjer so bili ukradeni. Ta zgodba sicer še ni vsa potrjena, je pa tako verjetna, da bo najbrže preiskava imela kaj malo dela.

I Roparski napad na Ljubljani. Roparske napade doživimo v Ljubljani le bolj poredko. Te dni pa je bil napaden in oropan ob izhodu sportnega igrišča Ilirije na Celovski cesti brivski pomočnik Gorjane Matija. Napadalec mu je pobral listnico s 400 din v bankovcih in nekaj drugih listin, ki jih je imel v listnici. Napad se je zgodil razmeroma zgodaj, namreč okrog devetih zvečer.

I Tatvine v Ljubljani. Precej zlatnine je nakradel neznan tat, ki je ukradel iz stanovanja Ane Srebrničeve pod Trančo zlatno broško v obliki škofjske palice in par zlatih uhanov v obliki kače. Zlatnina je bila vredna 2.000 din, poleg tega pa je tat razbil še šipe na kredenci in tudi tam napravil za 100 din škodo. — V noči je bilo ukradeno iz stanovanja Ivančiču Josipu na Vodmatski cesti nekaj obleke in rjavi moški gozderji v skupni vrednosti okrog 600 din. — 300 din je bil vreden jopič, ki ga je nekdo odnesel Francu Jancu iz veže hiše na Miklošičevi cesti. — Priden pa je bil tat, ki se je potrudil, da je odpeljal iz Jame na Polju ob pokopališču Sv. Križa Jakabu Hlebuš 3 kub. metre sejanega peska, ki je bil vreden 105 din.

MARIBOR

Propaganda za napredek notranjega turizma

Maribor, 27. avgusta.

Ločiti moramo zlasti dve vrsti turizma: notranjega in zunanjega. Pod zunanjim turizmom mislimo onega, ki nam v deželo dovaja turiste iz inozemstva, pod domačim pa onega iz domače države. Veliko, mogoče največ dohodkov donša zunanji turizem, vendar ima to elabo stran, da je silno odvisen od zunanjepolitičnih prilik. To se je najbolj pokazalo v sedanjih časih, ko so evropske države zapletene ali so bile zapletene v vojno in ko tudi nevtralne države iz razumljivih razlogov svojih državljanov nič kaj rade ne pustijo preko svojih mej. Za naš turizem je to toliko bolj fatalno, ker so tiste države, iz katerih smo imeli največ turistov, najbolj zapletene v sedanja vojne konflikte.

Te neugodnosti, ki jih nosi s seboj zunanji turizem in tudi drugi razlogi, govorijo zato, da moramo čimbolj stremeti za tem, da dvignemo naš notranji turizem, da z njim zmanjšamo odvisnost od zunanjega, ki ni nikdar zanesljiv.

Mariborska turiskoprometna zveza se tega dobro dobro zaveda. Pred par dnevi smo poročali, da je ta zveza izdala lepe prospekte za Mursko Soboto in Prekmurje, ki naj bi dvignili zanimanje za naše Prekmurje in tja usmerili odgovarjajoč procent turizma, zlasti notranjega. Sedaj je Tujeko prometna zveza izdala še krasne prospekte našega Pohorja, ki vkljub svojim lepotam še vedno ni delezna tistega oblika, ki ga zasluži.

Tudi novi prospekti »Pohorje« imajo obliko šestdelnega folderja in so tiskani v bakrotisku v zelenkastem tonu. Naslovna stran kaže motiv z nove pohorske ceste. Posebna zanimivost prospekta je polprektna karta Pohorja, ki je pač prva te vrste in daje splošen vtis Pohorja ter nudi pregled planinskih turističnih postojank na Pohorju ter vseh važnejših pohorskih in podpohorskih turističnih krajev. Slikovno gradivo prospekta kaže tipične motive s Pohorja. V prospektu je zlasti poudarjena nova goraka pohorska cesta, ki si bo v našem motoriziranem športu brez dvoma pridobila ugled in eno prvih mest v državi. Prospekt je bil izdan v 20.000 izvodih. Beesdila v prospektu samem ni, pač pa je beesdilo v slovenskem, erbohrvatskem in nemškem jeziku tiskano na posebni prilogi in prospektu priloženo. Beesdilo daje eplošno karakteristiko Pohorja in obsega za turiste in letoviščarja potrebne podatke o vseh planinskih postojankah na Pohorju in o glavnih turističnih krajih v njegovem območju.

Z izdajo teh res lepih prospektov je bila izpolnjena občutna vrzel v naši tujekoprometni propagandi, ker zainteresirani niso imeli na razpolago primerne materiala in ker novih interesentov brez prospektov ni bilo lahko najti.

Prospekti so občinstvu na razpolago v vseh poslovalnicah »Putnik« v državi. Upamo, da bo prospekt dvignil obisk našega Pohorja, zlasti pa med avtomobilisti vzbudil veselje do izletov na Pohorje, ki ga more prinašati z gorsko cesto, ki ji v državi ni kmalu enake.

m Odkritje spomenika kralju Aleksandru I. v Ljubljani. V petek, dne 6. septembra bo v Ljubljani slovesno odkrit spomenik kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Dovoljena je četrtniška voznina. Zaradi zagotovitve potrebne prostora v vlakih se morajo udeleženci iz mesta Maribora prijaviti pri mestnem poglavarstvu, v mestni posvetovalnici, Rotovski trg 1-1, med pol osmo in 14. uro in sicer najkasneje do 29. t. m. Četrtniška voznina je veljavna za potovanje v Ljubljano od 4. do 6. septembra, za povratek pa od 6. do 8. septembra na podlagi posebne legitimacije Odbora za postavitev spomenika, ki jo interesi prejemajo za 2 din pri mestnem poglavarstvu, ter na podlagi žel. obrazca K 14, ki ga za 2 din dobijo na podlagi legitimacije pri žel. blagajnah ali pri Putniku. Vse ostale informacije so na razpolago pri mestnem poglavarstvu.

m Upravnik gledališča in deputacija gled. igralcev pri Zupanu. Včeraj se je pri mestnem zupanu dr. A. Juvanu oglasila deputacija mariborskih gledaliških igralcev, ki jo je vodil upravnik dr. Brendič in ga naprosila, naj pri merodajnih faktorjih nujno posreduje, da se državna subvencija za mariborsko gledališče, ki se nahaja v težkem finančnem stanju, zviša na višino, kakršno imajo druga državna gledališča, ki pa še z daleka ne vršijo tako pomembnega kulturnega in narodno obrambnega poslanstva, kakor mariborsko gledališče. Pomoč mariborskemu gledališču v tem oziru je nujno potrebna, če hočemo, da bo gledališče moglo neovirano delati v novi sezoni, za katero se pripravljamo in skušnje že pričele. Javnost pričakuje, da bodo upravičene želje mariborskih gledaliških igralcev upoštevane. Deputacija gledaliških igralcev in uprave bo posredovala tudi pri g. banu, g. prosvetnem in finančnem ministru.

m Na vseh mariborskih ljudskih šolah bo dne 2. septembra od osmih do enajstih vpisovanje vseh novincev in priseljenih otrok. Novinci naj pridejo v spremstvu odraslih, ki naj predlože zadnji krstni list, domovnico in potrdilo o cepljenju koz.

m Vse pevke in vsi pevci Maribora in stolnega pevskega zbora, ki so 14. julija izvajali Dvočakovo mašo v D-duru, se vabijo k skupni pevski vaji v četrtek in v petek ob osmih zvečer.

m Na II. državnih realni gimnaziji v Mariboru bo pouk nemškega jezika v vseh razredih. Poleg tega bo v III. razredu namesto francoščine italijanščina. Učenci naj še ne kupujejo knjig in naj čakajo na navodila, ki jih bodo dobili v šoli.

m Na šoli Glasbene Matice se prične redni pouk v četrtek, 5. septembra. Vpisovanje bo 2. in 3. septembra od 3 do 12 in od 15 do 18 v novih prostorih v Kopalski ulici št. 11.

m Prosvetna knjižnica se je preselila in od 29. avgusta naprej zopet redno posluje, začasno v mali dvorani na Aleksandrovi cesti.

m Kavarna »Astoria« na dražbi prodana. Včeraj je bila ponovna dražba kavarne »Astoria«, katere lastnika sta g. Lojze in Ema Streher. Kakor smo že svojčas poročali, je bila dne 17. aprila t. l. prva dražba na predlog posojilnice v Narodnem domu ter je takrat hišo s kavarno kupil mariborski tovarnar pohištva g. Karel Wesiak za 2.500.000 din. Prometna komisija pa nakupa ni odobrila in tako je prišlo danes do ponovne dražbe. Na dražbi je bilo navzočih 6 interesentov, dražili pa so samo štirje in sicer Mestna hranilnica v Mariboru, Družba »Santos«, g. Alojzij Wesiak in g. Josip Petan, lastnik znanega hotela in kavarne Milinov v Zagrebu. Najmanjši ponudek je znašal 1.062.826,87 din. Hišo s kavarno je zdražil Josip Petan iz Zagreba za 2.805.000 din, torej za 305.000 več, kakor na prvi dražbi meseca aprila. Dražbo je vodil g. sodni svetnik Svetel.

m Smrt šestletnega otroka pod kolesi avtomobila. Zopet se je pripetil žalosten primer nesrečne smrti, ker se otroci obsejajo na vozove in tako pridejo pod kolesa. Včeraj je okoli 7 zvečer v bližini Slivnice na državni cesti povozil šofer Vrečko Jurij, ki je uslužben pri podjetniku Francu Petku v Kranju, s tovornim avtomobilom do smrti 6 letnega Razborška Jožeta. Otroek se je obesil na neki voz, nato pa odskočil in priletel z glavo v svetilko avtomobila. Vrečko je vozil pravilno po desni strani z zmerno brzino in se je celo umaknil, ko je videl, da je fantek odskočil z voza, popolnoma na desno stran ceste, tako da je celo podrl neko jablano. Smrt fanta je pripisovati zgolj nesrečnemu slučaju.

m Pod udarci parnega kladiva. V delavnicah državnih železnic se je pri parnem klad-

divu zgodila nesreča. 47letni Matija Bežik je po nesreči vtačnil roki pod parno kladivo, ki mu je zmečkal na levi roki 3 prste, na desni pa enega. Oddali so ga v mariborsko bolnišnico.

m Vlomi v tovarno. Skladiščnik tovarne Anton Pintar na Tezmem je prijavil orožnikom, da je opazil, da nekdo s ponarejenim ključem prihaja v skladišče tovarne in odtam odnaša razne predmete. Orožniki so si stvar ogledali in ugotovili, da vlomilec ni prišel v skladišče s ponarejenim ključem, ker je ključavnica takko zavarovana, da je odpiranje s ponarejenim ključem nemogoče, pač pa da je vlomilec v skladišče prihajal skzi majhno okno, v katerem je izbil šipo. Takoj se je izkazalo, da je vlomilec nekdo, ki so mu razmere v tovarni dobro znane. Sum je padel na nekega odpuščenega delavca Jožeta Nekrepa iz Sp. Dobrave. Orožniki so pri njem izvršili hišno preiskavo in res našli nekaj ukradenih predmetov, nekaj pa jih je že prej prodal Mariji Kaučič iz Sp. Dobrave. Vsega skupaj je Nekrep pokradel za okoli 2.500 dinarjev blaga. Nekrepa so orožniki aretirali, ker menijo, da bi sicer pobegnil. Z oblastjo bo imela opravka tudi Marija Kaučičeva, ker je po mnenju orožnikov morala vedeti, da je blago, ki ga je kupila od Nekrepa, bilo ukradeno. Spočetka je Kaučičeva tajila, da bi blago kupila od Nekrepa in je zatrjevala, da ga je kupila v tovarni Ehrlich.

Celjske novice

Mladi Berner — novi šahovski mojster

Včeraj zjutraj so se udeleženci turnirja odpeljali v Rogaško Slatino, kjer so odigrali predzadnje kolo. Najmlajši udeležene turnirja Berner si je z zmago proti Mišuri zagotovil osvojitve mojstrskega naslova, ker je edini njegov konkurent Šiška dosegel proti Pavloviču samo pozicijo, iz katere ne more dobiti več od remija. Sorli je že v predpredzadnjem kolu toliko zaostal za Bernerjem, da ga ni mogel več ločiti in je v današnjem kolu zaradi nepazljivosti celo izgubil proti Šmigovec, ki si je na ta način zagotovil vstop med nagrajene. Šubarič je prekinil z Medanom v poziciji, ki mu obeta le remis in ima še izgleda na osvojitve 3. do 4. mesta. Jerman je z remijem z Draščem dosegel le še izgleda na 4. do 5. mesto. Ostale partije so končale z rezultatom: Grašar-Zuk 0:1, Marek-Popovič 1:0, Gottlieb-Majstorovič 1:0, Savič-Mlinar 0:1, torej tako kot je bilo pričakovati. Stanje po predzadnjem kolu: Berner 12½ (1), Šiška 11½ (1), Sorli 11, Šubarič 10½ (1), Jerman 10½, Gottlieb 9½, Mlinar in Šmigovec 8½ (1), Marek 8½, Pavlovič 8 (1), Drašč 7 (1), Mišura 7, Popovič 5½, Medan 5 (1), Savič 5, Majstorovič in Zuk 4, grašar 2½.

Danes bodo odigrane vse prekinjene partije, poslednje kolo bo pa jutri in nato zaključek turnirja z razdelitvijo nagrad.

c Odkritje spomenika kralju Aleksandru I. v Ljubljani. V petek 6. septembra bo odkrit v Ljubljani spomenik kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Glede na velik državni in narodni pomen te slavnosti vabi mestno poglavarstvo v Celju Celjane, da se udeležijo odkritja spomenika v čim večjem številu. Za vse udeležence je dovoljena četrtniška voznina po legitimacijami, ki jih bo izdajalo mestno poglavarstvo celjsko. Reflektanti na legitimacije naj prijaviijo udeležbo nemudoma, najkasneje pa do 29. avgusta do 1. popoldne na mestnem poglavarstvu v sobi št. 2 — tajništvo.

c Na državnih dekliskih meštanski šoli v Celju bodo popravni izpiti dne 31. avgusta ob 8 zjutraj, vpisovanje pa 2. in 3. septembra dopoldne. Vsaka učenka mora predložiti zadnje izpisevalno, davčno potrdilo, učence, ki se bodo vpisale v prvi razred, tudi krstni list. Vse ostale podrobnosti so razvidne na šolski deski.

c Na II. deški ljudski šoli v Celju bo zadnje vpisovanje novincev za šolsko leto 1940-41 v ponedeljek 2. septembra. Starši naj prijaviijo vse otroke, ki so rojeni l. 1933. Sprejemali se bodo tudi oni, ki so dopolnili 6 let in so dovolj razviti. Otroci bodo ob sprejemu zdravniško pregledani. V torek 3. septembra bo ob 8 sv. maša v cerkvi sv. Maksimilijana, v sredo 4. septembra pa se prične redni pouk.

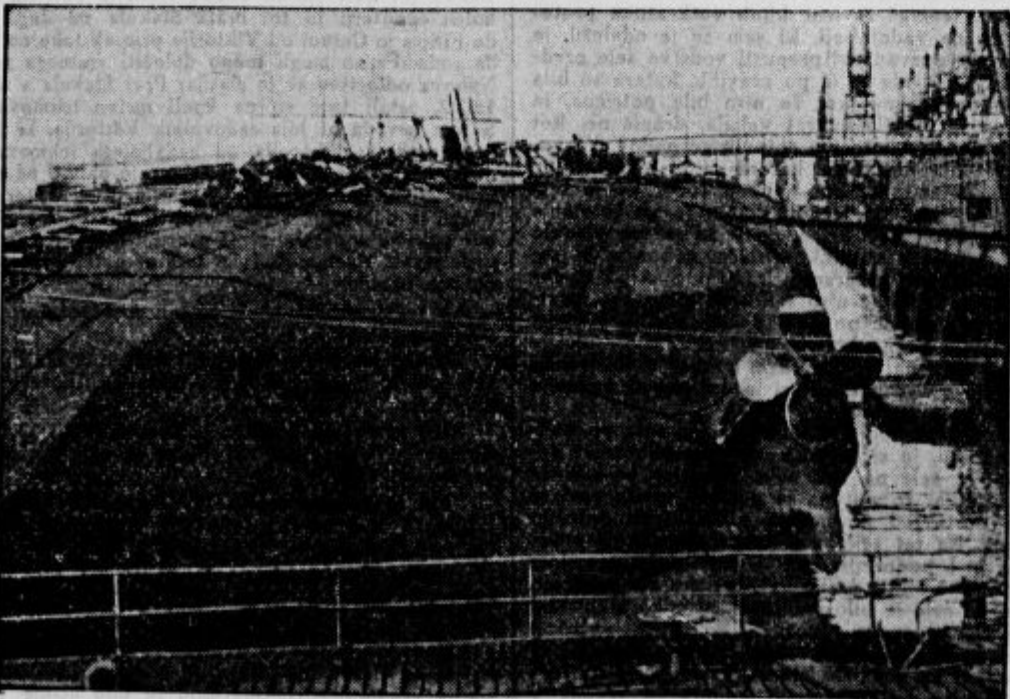
c Nova grobova. V celjski bolnišnici sta umrla 70letni delavec Časl Pavel iz Smartnega ob Dreti in 29letna hči posestnika Jazbec Ljudmila iz Drožanja pri Sevnici. Naj v miru počivata!

c Z dinamitno patrono je razgal razbojnika. 27 letnega delavca Janša Antona iz Podrede je zadel svojevrstna nesreča. Janša je prenočeval v neki baraki v Podredu in pazil na tu shranjeno orodje. Ponoči so ga napadli razbojniki, 6 po številu, vdrli v barako in začeli streljati. Okoli Janševe glave je švigalo kar 6 krogel. V tem stanju je Janša zagrabil za dinamitno patrono in jo zažgal, da bi tako prepolil roparje. Patrona je predčasno eksplodirala in močno ranila Janša v glavo in roko, razbojniki pa so vendar zbežali. — Janšo so morali naslednji dan odpeljati v bolnišnico. Oblast preiskuje zadevo in je upati, da bodo storilci kmalu v rokah pravice.

c Završnik Josip obsojen na 1 leto in 2 mesece robij. Pred senatom okrožnega sodišča v Celju se je zagovarjal včeraj dopoldne 50 letni elektrotehnik Završnik Josip. Bil je že večkrat predkaznovan. Včeraj ga je sodišče obsodilo po čl. 3. zakona o zaščiti države in tudi po § 334. na leto dni in 2 mesece robij. Završnik se je predstavljal za trgovca in prevzemal naročila za razne električne stroje, vzel denar, ne da bi jih dobavil. Tako je oškodoval Zuger Zoro iz Celja za 5700 din. Sodišče ga je poleg tega obsodilo na izgubo častnih državljanških pravic za dobo treh let, na plačilo povprečnine 500 din in na povračilo stroškov kazenskega postopanja.

Drag pozdrav

Mlada Alice Jansen v Stockholmu je po dolgih letih zopet srečala prijatelja iz mladih let, kapitana Christiana Stevana. Prevzeta od vsega svidenja mu je ponudila nežno roko v pozdrav. Kapitan, mlad mož atletskega telesa in jeklenih mišic ni bil nič manj vesel, prijel je ponujeno roko in jo stisnil tako močno, da je Alice glasno zavpila. Mlada dama je nosila na prstancu ozek prstan, ki se je ob stisku roke globoko zajedel v kožo. Nesrečen pozdrav je imel hude posledice. Zadobljena rana na prstih je povzročila zastrupljenje, dami so morali odrezati dva prsta. Starši mlade dame so tožili kapitana za oškodnino, češ da je on kriv težke poškodbe. V svojo obrambo je kapitan zatrjeval, da je vse nevarne kriv prstan, ki ga je imela deklica na roki. Če ne bi imela tega prstana in to ni bilo neobhodno potrebno, ker se ni bila zaročena, bi do nesreče sploh ne prišlo. Še to je dodal, da je pripravil poravnavo, ki bi obstojala v tem, da bi postala poškodovana Alice njegova žena. Alice pa ni hotela imeti tako »brutalnega« človeka za moža in je vztrajala pri zahtevani oškodnini.

Preobrnjen velikan. Nemška bomba je preobrnila to angleško transportno ladjo

KULTURNI OBZORNIK

Dr. Josip Andrič: Ustava slovaške države

Velik prijatelj slovaškega naroda in države dr. Josip Andrič, ki je bil večkrat na Slovaškem ter pripravil tudi knjigo o voditelju Andreju Hlinki, s katerim so ga vezale prijateljske vezi, je izdal sedaj v založbi zadruge »Dobra Stampa« v Slavonjski Požegi majhno brošuro (31. str.) o ustavi slovaške države ter njeni ustavni borbi sploh (Ustav slovaške države). Prej kot prinese v doslovnem prevodu slovaško ustavo, je dr. Andrič na 14 straneh opisal ustavno borbo Slovakov ter podal glavne novosti in smernice ustave. V treh poglavjih nas uvaja v glavna data slovaškega državnega življenja, začeti s l. 830, s Pribinovo državo v Nitri, ki je bila najmočnejša za Svetopolka in njegove Velikomoravske države, ki je bila v stvari slovaška država. Slovaška država je tako obstajala prej kakor češka ali madžarska. Potem opisuje v kratkih stavkih propad države in zatiranje slovaškega naroda vse do Bernolakovke uvedbe slovaščine, kar je imelo namen, ohraniti svoj jezik in se obraniti pred napredujočo madžarsčino. Štur je dal leta 1848 politični program, ki ga je prevzel pozneje Hlinka, in je našel najmočnejši odmev v Pittsburski konvenciji v Ameriki l. 1918. Drugo poglavje govori o Hlinkovi borbi (Cernova) ter o Pittsburski pogodbi, ki je priobčena v celoti. Njo je podpisal tudi Masaryk, ki pa pozneje ni izpolnil dane obljube, nasprotno: pittsbursko pogodbo je skušal na podlagi neke pravne floskule prikazati celo kot falzifikat. Natančneje so opisane postaje Hlinkove borbe za spremembo ustave, njegovi predlogi novih ustav ter trdoglavost čeških vlad in strank v slovaškem vprašanju. Šele po Zilinskem dnevu je novi predsednik dr. Hacha priznal slovaški predlog

in uzakonil slovaško avtonomijo, na podlagi katere so se izvršile volitve in je bila sprejeta nova ustava (1939) že v času krize češkoslovaške države. Nato pa preide na ustavo samo ter jo označi kot tako, ki temelji na slovaškem nacionalizmu in na versko-moralnih načelih krščanstva. Kot irska ustava postavlja tudi slovaška državo v zaščito Bogu. Poleg teh dveh temeljev so v ustavi prišle do izraza tudi »dinamične sile današnje dobe«, avtoritativni sistem in korporativna državna ureditev, kajti »narod se ne ocenjuje samo kvantitativno, temveč tudi kvalitativno«. Dalje podčrtava nekatere posebnosti ustave, da dovoljuje vsaki narodnosti samo eno stranko, drugim narodnim skupinam pa dovoljuje toliko pravic, kolikor jih imajo slovaške manjšine v njihovi matični državi. Zajamčena je osebna svoboda in privatna lastnina, zaščiten je delo; družina in zakon ter materinstvo se ščitijo po krščanskih vidikih. Obvezna je delovna služba ter predvojaška in povojaška vzgoja, ki jo vrši Hlinkova garda. Zanimivo je, da država, njeni organi in sodniki odgovarjajo za škodo, ki bi jo napravili z nezakonitim vršenjem oblasti in sojenjem. Slovaška ustava vpeljuje tudi terminirani pravni red, da namreč vsi češko-slovaški zakoni, v kolikor se že prej ne izpremenijo, prenehajo leta 1950, slovaški zakoni pa lahko trajajo največ 25 let. To so glavne misli in smernice ustave, ki je dr. Andrič podaja v doslovnem prevodu. Ustava sama ima 13 poglavij in 103 paragrafe. Knjižica, ki nosi na čelu portret prvega predsednika slovaške države msgr. Tisa, bo prišla prav vsem našim juristom, posebno pa tistim, ki se pečajo z ustavnim pravom; pa tudi politikom. Cena 8 din.

† General Rudolf Medek, češki pesnik

Iz Prage je prišla novica, da je tam umrl znan češki pisatelj, pesnik, legionar in general Rudolf Medek v 50. letu. Bil je svoji čas učitelj ter je literarno nastopil v novoromantičnem emisu nekako istočasno kakor Capek, Durych in drugi v Prochazkovi Moderni reviji. Pisal je pesmi iz romantičnih sanj ter pripovedke esotične zgodovine. Toda svetovna vojna je zaobrnila smer njegovega delovanja ter ga postavila v prve vrste češke legionarke književnosti. V Rusiji je vznikla njegova narodnostno zelo impulzivna a malo retorična čenarodnostno zelo impulzivna, a malo retorična pesniška zbirka »Levič erce«, ki je postala preroško srce legionarke čustev. Uroda ga je vodila preko sveta iz Sibirije v osvobodeno domovino. Te svoje dožitke na daljnem vzhodu in na poti je obdelal po vojni v pet delnem vojnem romanu Anabasis, ki ga sestavljajo knjige: Ognjeni zmagi, Veliki dnevi, Otok v burji, Močnejši sen in Anabasis. V teh knjigah je Medek postal glasni brezkompromisnega nacionalizma. Velik uspeh je imela svoj čas tudi Medkova sibirski igra »Polkovnik Svece«, v kateri je dramatično prikazal junštvo tega češkega vojaka, ki si je sam zadal smrt, da je rešil češke legije razkola. Svoje dojme z vrnitve domov je opisoval v svojih nadaljnjih povesti »V najskrajnejšo deželo na svet«. Poleg teh povesti je napisal tudi dve legionski knjižici za mladino, namreč »O naših legijah, otrocih, in živalcah v Sibiriji«, ter »Kolija Mikulka«, ki je otroški roman o ruski siroti. V legijah je napredoval do generala ter je tudi kot tak služil naprej v češki vojski. Postal je ravnatelj velikega legionskega vojnega muzeja na Žižkovu, mavzoleja, kjer so mislili, da bo pokopano tudi Masarykovo telo. V zadnjih letih se je Medek odločno postavil v vrsto borbanih katoliških pisateljev ter je sodeloval z Durychom pri borbeni mladokatoliški reviji »Rad« in drugod. On je tudi spremljal zadnje ostanke pesnika Macha v imenu pisateljev na vysehradski pokopališču. Tako sedaj žalujejo češki katoličani za svojim velikim katoliškim pesnikom, a vsa književnost za izrazitim epikom legionskega trpljenja in elave. Mi smo svoji čas začeli »Slovenčev« češko prilogo z Medkovim pozdravom »Ljubljeni češki zemlji«, ki ga je sedaj sprejela vase kot spomenik slavne preteklosti in čeme srečnejše bodočnosti.

Dve drobtinici iz belokranjske zgodovine

Črnomaljski posestniki l. 1812. Izkaz črnomaljskega merja (župana) Irbarja o strankah, ki so l. 1812 poselevali v Črnomlju dominikalni davek, navaja sledeče priimke, od katerih se nekateri ponavljajo na več hišnih številkah: Strugar, Zugelj, Polanc, Geltar, Svaiger, Kastelic, Lilek, Pičbernik, Irbar, Klemenc, Kapele, Beličič, Fabijani, Suhadolnik, Vidic, Vrtin, Kolbezen, Škofica in pa Škofca, Črnič, Pele, Vrščak, Muntel (?), Zupančič, Lužar, Belič, Lozar, Papež, Brula, Jerman, Kobečič, Grimič, Majerle, Hrvat, Cimerman in Cimperman, Grgič, Vajs, Volf, Šeringer, Müller, Kalin, Lašič, Planinc, Suštaršič, Perner, Vardjan, Kren, Stukelj, Grdešič, Mesarič in Meserič, Kušljan, Sneider, Kukar, Kobečič, Kump, Golob, Brunskole, Radovan, Rutel, Čelesnik, Mramor, Šneler, Stonič, Kramarič, Munih, Rutlin, Kolejša, Gersič in Snevajs (?), na hiš. štev. 28. — Popis navaja 188 »rekifikacijskih« in 143 konskripcijskih števil ter je opremljen z datumom 10. marca 1812 in s podpisom merja Irbarja ter dveh pristavov.

Grb Gradaških. Gradaški gospodje, ki so izumrli pred 400 leti, l. 1540, so imeli v svojem grbu rdečega vola (bika) z zlatim obrocom v nosu, kar so za njimi prevzeli v svoj grb Purgstali, poznejši »Krupski baronci«.

Tretje slovensko berilo. — S početkom novega slovenskega leta izide v Banovinski zalogi v Ljubljani Tretje slovensko berilo, katero sta sestavila K. Hafner in F. Lotnikar. Sestavljata sta slovenskim učiteljem in učencem znana že po Drugem slovenskem berilu, ki je izšlo lani in je po svoji lepi izbiri snovi ter krasnih ilustracij Ksenije Prunkove našlo povsod popolno priznanje in se je namah priljubilo učencem, kjer so je rabili v šoli. Tretje slovensko berilo, ki izide sedaj, pomeni velik napredek med našimi ljudskošolskimi berili in bo gotovo veliko doprineslo k uspešnemu pouku slovenščine na naših ljudskih šolah; kakaj zgrajeno je na najsoodobnejšem načelu celotnega jezikovnega pouka in obsega vse panoge le-tega. Na bogat in originalen izbor berilnih sestavkov in pesmi naših najboljših pesnikov in pisateljev in to celo za najbolj puste realne predmete vežeta sestavljata bogat zaklad besed, misli, rekov, ugank, stvarnih pojasnil in opisov narodnih običajev in navad. Vse to pa prepletajo slovnične in pravopisne vaje in navodila za otrokovo osebno delo. Na koncu pa je dodan kratek pregled za jezikovni pouk, ki je izborna metodsko obdelan. Vse to je po-

dano spretno, premišljeno, jasno in dobro, kakor se je izrazila stroga kritika, ki je delo ocenila. Banovinska zaloga, ki delo izdaja, se tudi ni strahla nikakih žrtv, da bi delo čim boljše opremila. Knjižica je tiskana na lepem trpežnem papirju in bogato ilustrirana. Poleg zelo številnih enobarvnih slik zlasti naših krajev ima knjižica tudi šest celostanskih slik v štirih barvah, delo Ksenije Prunkove. In izvirne slike slovenskih pesnikov in pisateljev, ki jih je posebej za to berilo narisal Franc Podrekar. Tako bo knjižica gotovo vsestransko ustrezala svojem namenu in bo v veselje učiteljem in učencem, kjer koli jo bodo vpeljali.

Zaradi tehničnih zaprek se bo izdaja knjige zakasnila morda za 10 do 14 dni. Toda do srede septembra, ko se na šolah prične redno šolsko delo, bo knjižica gotovo že na razpolago na knjižnem trgu. Gasilec, strokovni list in službeno glasilo slovenskih gasilcev (Vestnik pasivne brambe). Gasilec izhaja že 44. leto ter je sedaj prav aktualen predvsem po tem, ker je postal tudi Vestnik pasivne brambe in ima posebno prilogo Vestnik protiletalske zaštite, ki jo urejuje dipl. chem. Crto Nučič. V svojem gasilskem strokovnem delu prinaša načelne članke o gasilski vzgoji, pa tudi tehnična strokovna navodila. Tako v zadnji številki 8-9 prinaša način gasilske taktike, obširen članek, ki ga piše Karel Luckmann, poveljnik gasilske čete KID na Jesenicah. Razprava se končuje prav v tem dvojnem zvezku ter je vsebovala XX poglavij. Prav tako je zaljučeno priobčevanje Uredbe o pomožni vojski državne brambe. — Vestnik protiletalske zaštite prinaša oceno znane Protiletalske knjige, prve slovenske knjige o zaštiti pred letalskimi napadi. Obenem pa je tu ponatšen drugi del (prvi je bil že prej) Pravilnika o zaštiti pred letalskimi napadi (Kemijaska služba), kjer je povedano vse, kar moramo vedeti o strupenih plinih, da se jih lahko obranimo, oziroma spoznamo po učinkih, in se lotimo zdravljenja, dokler je še čas. In prav našji gasilci se morajo upoznati s temi metodami, kajti pri civilni zaštiti prebivalstva je njim določena važna vloga.

Novi mecen belgrajske univerze. Joca Vujić je daroval belgrajski univerzi veliko knjižnico s 20.000 zvezki knjig, poleg tega pa še zbirko avtografov (3000 kosov) ter 375 elit mojstrov iz 18. st. do najnovejših dni. Kdaj bo dobila naša univerza podobne mecene?

Izbor poziva, Biblioteka Matice Rada god. 1940, br. 9. — Matica rada v Beogradu je izdala v latinici studijo ruskega emigranta M. Agapova, strokovnjaka za psihometrijo pri Centralnem higijenskem zavodu v Beogradu, o Izberi življenjskih poklicev. Tako tudi ta studija spada v tisto vrsto modernih psiholoških razprav, ki se uveljavlja tudi že v naši pedagogiki in dobi vedno večjo praktično veljavo: v vrsto psihometrijskih, znanstvenih ugotavljanj življenjskih možnosti. Pri nas je že banovani ustanovila podoben psihometrični zavod, menda tudi mesto, izšlo je že več člankov v naših revijah in dnevnikih o tem vprašanju (pred dnevi tudi v Slovenscu ekscerpit predavanja psihometra dr. Schmida), ter je izšla tudi že velika studija o tem, pisanja na podlagi angleških poizkusov, kjer se je ta psihološka znanost rodila in žela velik uspeh. Anglosaksonci so rodili geslo: Vsak človek na svoje mesto. In to mesto hoče psihotehnik ugotoviti za vsakega ter tako najti narodu kar največ najbolj koristnih delavcev na vseh področjih.

S tem problemom se peča tudi ta ruski emigrant v imenovani knjižici (str. 86), ki pa je šele 1. del večje razprave. V njej govori Agapov o zgodovini problema ter o metodah, kako so dosedaj izbirali poklice mladini. Pri tem drugim poglavju se posebej ozira na posamezne postavke, ki so vplivale na poklice. Tako posamezno obravnava vpliv let, življenjskih razmer in socialne sredine, vpliv vasi in mesta, razne druge motive itd. ter važnost in pomen pravičnega izbora poklica. V tretjem poglavju je prikazan problem izbiranja poklicev in sicer se dotakne najprej zaprek pri izbiri poklica, samoopredelbo osebnosti, formiranje osebnosti, razne nagnjenosti in sposobnosti, nadarjenost in izpolnjevanje osebnosti. Tako so sedaj obdelana v tej knjižici ta tri poglavja, ostala pa bodo še sledila v drugem delu, ki še ni izšel. Knjižici je pridejanih več razpredelnic, tako na pr. pregled faktorjev in pojav, ki vplivajo na samoopredelbo osebnosti in izbiro poklica itd. Knjižica ima tako namen, podati zgodovino in načela metode, ki naj namenstveno in ne več čustveno odločajo o izbiri poklica. Studiji je napisal predgovor na dveh straneh dr. Bogumil Vošnjak, ki je jugoslovanski predsednik organizacije »Vesela in dela«, in ki ima pri nas ime Matica Rada.

Zgodovino svetovnih književnosti so začeli izdajati Čehi pod uredništvom univ. prof. dr. Horavka, ki je napisal tudi uvod. Knjige bodo pisali najboljši profesorji češke univerze ter bodo začele izhajati že v tej knjižni sezoni.

JEGICEV AKADEMSKI DOM BO SPOMENIK POKOJNEMU SLOVENSKEMU VLADIKI VSI ZAVEDNI SLOVENC! DARUJE OB TRETJI OBLETNICI NJEGOVE SMRTI V TA NAMEN

Prve podmornice

Leta 1807 so iznašli parobrod. Tega leta se je podal Robert Fulton na pot od Newyorka do Albanyja na parobrodu, ki ga je sam zgradil. Ladja je bila opremljena a parnim kotlom, izdelanim v tvornici Watt in Bulton. Ze leta 1808 je bila ta pot splošna prometna pot. V neki vesti iz Newyorka si mogel leta 1808 čitati v »Berlinskem držav-

nem in znanstvenem časopisu« tole vest: »Fulton je sedaj izpopolnil svoj izum ladje, ki pluje s pomočjo parnega kotla in tudi proti toku. Ladja lahko prevozi v 32 urah 160 angleških milj. Ta parobrod odhaja enkrat tedensko iz Newyorka in Albanyja, plove pa po reki Hudson. Ima udobnost, ki si jo le moreš zaželeati; sprejme lahko 54 potnikov. Dolžina mu je 150 čevljev, širina po sredi 12 čevljev.

Notranjost je razdeljena na tri prostore ter ima kuhinjo, komore itd., tako da je popolnoma podobna udobnemu hotelu. Parni stroj ima moč 20 konj.

Fulton se je v istem času bavil tudi s poskusi graditve podmornice. Model, ki ga je zgradil, je imenoval »torpedo«. Izjavil je, da more z njim vreči v zrak največjo bojno ladjo. V newyorški luki je tudi izvršil praktični poskus. Ob tej priliki je torpediral 200 tonsko ladjo, da je »padla dol v majhnih koščkih«. Ameriški dopisnik omenjenega lista misli v svojem poročilu že na uporabo take podmornice v pomorski vojni. Nasprotnik, na katerega misli, je Anglija. »S pomočjo tega sredstva bi se dalo uničiti največje brodovje brez prelivanja krvi in brez posebne nevarnosti. Če bi to sredstvo uporabili proti Angliji, bi morala ne samo opustiti svojo blokado, ampak tudi prositi za mir in dovoljenje, da bi smele njene ladje pluti po morju.«

Istočasno pa se je misel na podmornice pojavila tudi na Danskem. Isti časopis takole poroča o tem: »Iz Kopenhagena javljajo, da je tam zgradil neki gardijski vojak stroj, ki je po obliki podoben ribi in s katerim bi mogli uničiti vsako

ladjo. V stroju je prostora za sedem mož posadke, ki so potrebni za vodenje vesel; nahajajo se pod vodo. Poskus s tem strojem so izvršili v prisotnosti Njegovega kraljevskega Visočanstva prestolonaslednika.«

Nemški vojniki jemljejo za spomin bretonske lesene čevlje.

ŠPORT

Druga plat zvona!

V zadnjem času so se pričele razširati v zvezi z mojim odstopom kot l. tajnika in odstopom g. Rotha kot II. tajnika S. A. Z. različne govorice, katere raznašajo odborniki zveze z namenom, da krijejo sebe in delovanje zveze. Zato sem primoran dati pojasnilo k najinemu odstopu.

Naj pričnem pri korenini, t. j. pri odstopu predsednika zveze g. geom. Černeta in l. podpredsednika g. Finca Milana. Omenjena gospoda sta že odstopila že meseca marca iz vzrokov, katerih sicer nista podrobno navedla, vendar so poučenim osebam dobro znani. Že takrat smo slutili, da se bo delovanje zveze popolnoma preokrenilo in žalibog se nismo motili. Delovanje zveze ni bilo več normalno. Sklicati bi se moral izredni občni zbor, vendar se to ni zgodilo. Zvezo je vodil II. podpredsednik oz. točneje povedano član nadzornega odbora, kateri je vodil vse posle predsednika.

Poleg tega, da zveza ni imela predsednika in l. podpredsednika, je bila tudi brez blagajnika in je blagajno vodil zopet isti član nadzornega odbora. G. Špatu, ki je bil na občnem zboru zveze izvoljen za blagajnika, se kljub njegovim urgencam ni predala blagajna, ko pa je bil g. Špat premeščen v drug kraj, je zaveza za blagajno popolnoma zaspala. Kljub neštetim urgencam odbornikov, se vprašanje blagajne ni hotelo premakniti z mrtve točke, kljub večnim obljubam revizorja, da bo blagajno izročil drugemu odborniku. Ko sem na nekem sestanku odbornikov izglasoval, da se blagajna takoj preda in ob tej priliki izvrši revizija — kar je podpisal tudi poslevoedni podpredsednik — in sem ta sklep javil revizorju, sem na prihodnji seji doživel izraze globoke užaljenosti od strani g. revizorja. Blagajne pa kljub temu še ni izročil in je vse do dneva mojega odstopa sedel na njej. Tudi ni bilo na nobeni seji podano poročilo o stanju blagajne, tako, da odborniki nismo imeli niti pojma o njenem stanju. Zveza baje ni imela denarja in je bila odvisna od revizorja, kateri ji je posojal denar iz dotacije din 25.000, katero je dobilo ASK Primorje od bivše Lj. lahkoatletske podzveze za ureditev zveziniga igrišča. Mimogrede pripominjam, da je ASK Primorje dobilo ta denar že lansko poletje, vendar do danes ni pričelo z delom za ureditev igrišča.

Pravila zveze še tudi niso potrjena od oblasti in tako njeno delovanje nima niti pravne podlage. Pravilo so vložena v potrditve šele sedaj, — če so že — in sicer iz sledečih razlogov: Edina pravila, katera je posedovala zveza in ki so bila popravljena v smislu sklepov občnega zbora, so preko noči izginila iz tajništva in se jih nikakor ni moglo najti, tako, da je bilo nemogoče spisati nova. Zapisnik občnega zbora, kateri naj bi vseboval tudi te delne izpremembe pravil, je bil kljub mojim vsakotedenskim urgencam spisan šele 4 mesece po občnem zboru. Šele na podlagi tega zapisnika in svojih zapisikov sem lahko dal spisati nova, popravljena pravila. Ta pravila so se potem poslala — v smislu sklepa občnega zbora — na vpogled klubom kljub odporu g. revizorja in šele ko so jih klubi sprejeli kot točno popravljena bi se lahko vložila oblasti v potrditve. Ker sem pa ravno ta čas podal ostavko, ne vem, kje so sedaj ta pravila.

Seje ni skliceval in vodil predsednik kot je to običajno, temveč revizor kljub večkratnim protestom. Še na zadnji seji, ki sem se je udeležil, je bil revizor pozvan naj prepusti vodstvo seje predsedniku. Delovalo se je po pravilih, katera so bila pravno neveljavna, ker še niso bila potrjena, in sicer so ta pravila enkrat veljala, drugič ne, kot je pač bilo to v interesu gotovih gospodov. V zvezi je vladala diktatura, katere se ni bilo mogoče otestiti. Potemtakem ni nobeno čudo, da je bila večina sej brez pravega haska in ravno to stanje je v precejšnji meri krivo, da je to sezono vladalo pravo mrtvilo v atletiki. Tehnični odbor se ni sestajal niti enkrat; program prireditve S. A. Z. je delal trener. Klubi se niso sodili po njihovem sportnem delu, temveč po pripadnosti. Stanje v zvezi je postajalo vedno bolj nevezdržno.

H koncu naj še navedem primer v ilustracijo delovanja v zvezi in kateri je dal povod najinega odstopa z g. Rothom.

Za dne 18. julija je bila sklicana seja po podpredsedniku, in sicer tako, da smo odborniki dobili vabila šele na dan seje. Navadno je bilo to delo tajnika, to pot pa je pošiljal vabila revizor in jih dostavljali po nekem atletu proti potrdilu prejema. Na tej seji bi se moral kooptirati predsednik in l. podpredsednik — proti vsaki pravilom — zato sem slutil da bo »vlada« skušala prodrati. In res, na sejo je bilo vabljeno 10 odbornikov, od teh 6 članov enega kluba, 100% pristaši »vlade«. Dobro premišljeno 6:4, torej sigurna zmaga. Na tej seji so se dogajale stvari, katere niso za javnost. Ko so potem izvršili kooptacijo seveda v svoj prid, sva prišla z g. Rothom do spoznanja,

da nama v taki Slovenski atletski zvezi ni več obstanka ter sva podala ostavko na svoja mesta. Zveza se pa krha dalje od seje do seje, in bilo je zopet par odstopov, tako, da je sedaj odstopilo, in bilo čutanih preko polovice odbornikov, izvoljenih na občnem zboru. Tajnik, ki je bil po najinem odstopu kooptiran na najino mesto, je že podal ostavko, ker mu je g. revizor v tajništvu pokazal vrata.

Zupančič Miljutin.

Članstvu ZFO. Svečanosti ob odkritju spomenika Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru I. Zedinitelju se udeležimo v krogih.

Ostali nedeljski šport

Bratstvo: Jadran 6:2 (3:1)
Mars: Uskok (Zagreb) 1:1
ISSK Maribor: SK Rapid 4:2
Jugoslavija (Celje): Slavija (Pobrezje-Maribor) 3:5 (3:0)

TEKME V SRBSKI LIGI

V Beogradu:

Jugoslavija: Jedinstvo 4:0 (3:0)
BSK: BASK 5:1 (1:0)

V Pančevu:

Jugoslavija (Jabuka): ZAK (Subotica) 4:0 (3:0)

V Borovu:

Bata: Vojvodina 1:0 (1:0)
V Sarajevu:
Slavija (Sarajevo): Gradjanski (Skoplje) 7:0 (3:0)

TEKME V HRVASKI LIGI

V Zagrebu:

Concordia: Hašk 4:5 (3:2)
Gradjanski: Slavija 6:0 (2:0)

V Splitu:

Železničar: Split 1:2 (0:1)

V Subotici:

Hajduk: Bačka 6:2 (2:1)

V Osijeku:

Slavija: Hašk 1:1 (1:1)

Jug: Viktorija 64:27

V državnem plavalnem liga tekmovalju, ki je postajalo vedno bolj zanimivo in za katerega je vladalo po vsej državi izredno veliko zanimanje, se je začelo krhati. V Dubrovniku eta se v nedeljo arečala Jug in Viktorija iz Sušaka v dvoboju, kateremu je prisostvovalo izredno veliko gledalcev. Tekmovanje se je v redu vršilo vse do prostega plavanja na 100 m, pri katerem so enakovredni in obenem najboljši sprinterji in to: brata Stakula od Juga ter de Filipis in Curtini od Viktorije prišli tako na cilj, da sodniki niso mogli točno določiti vrstnega reda. Njihova odločitev ee je glasila: Prvi Stakula v času 1:02,2, ostali trje so pa imeli mrtvo tekmovalje. S tem seveda ni bila zadovoljna Viktorija, ki je v znak protesta odstopila od nadaljnjega tekmovalja. Jug je nato eam nadaljeval tekmo in nabral 64 točk proti 27, ki jih je dosegla Viktorija. Tudi waterpolo tekmo je dobil Jug z rezultatom 5:0. Viktorija je eicer pozneje spoznala svojo prenatrženost in bi rada nadaljevala dvoboj, toda o tem ni hotel Jug skisati nobene besede.

V regularnem dvoboju so bili doseženi naslednji rezultati:

400 m prosto: 1. Žižek (J) 4:49,4; 2. De Filipis (V) 5:06,2; 3. Curtini (V) 5:09,2; 4. Milošević (J) 5:09,3.

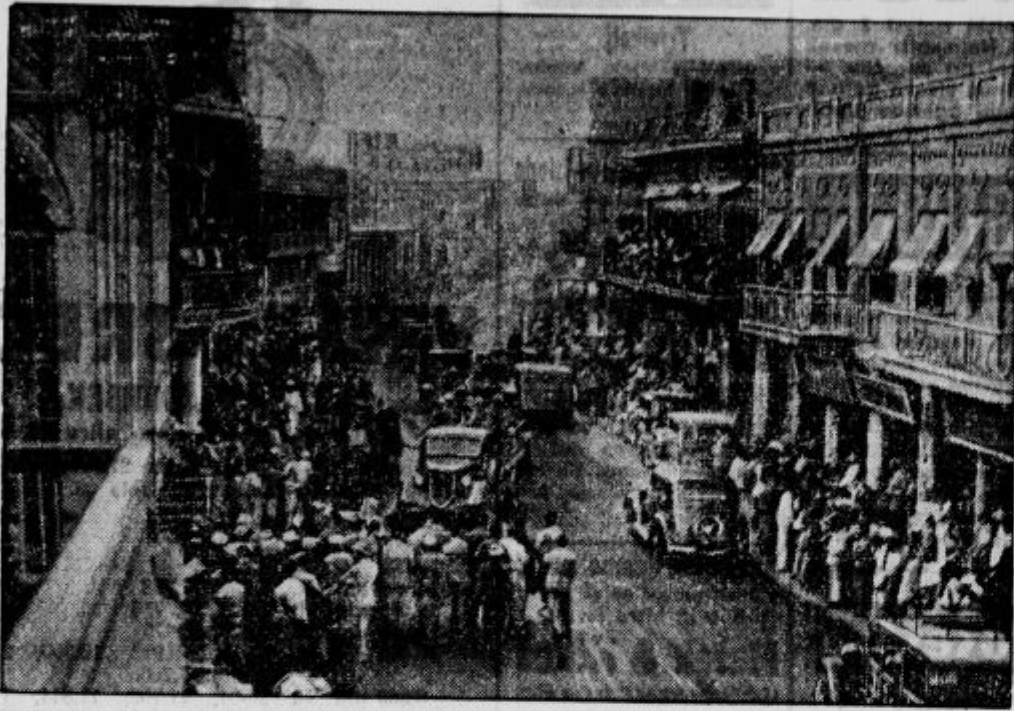
100 m prosto ženske: 1. Dunjič (V) 1:17,4; 2. Krmpotić (V) 1:18,2; 3. Petrović (J) 1:20,5; 4. Jazbec (J) 1:21.

100 m hrbtno moški: 1. Ciganović Luka (J) 1:12,4; 2. Vidmar (V) 1:14,7; 3. Ciganović Marko (J) 1:16,2; 4. Sabljčić (V) 1:19,4.

200 m prono ženske: 1. Borš (V) 3:21,6; 2. Poznijak (J) 3:21,8; 3. Orlic (J) 3:37; 3. Candrić (V) 3:53.

Naslednjo točko je tvorilo prosto plavanje na 100 m za moške. pri čemer je prišlo do nesporazuma: v regularnem tekmovalju je bilo stanje točk 26:27 za Viktorijo.

Mesto iz tisoč in ene noči

Bagdad, glavna ulica.

Bagdad, mesto zlatih mošej, mesto, ki nam zbuja mladostne sanje na mesta v pripovedkah iz »Tisoč in ene noči«. Mirna in sanjava vidimo v mislih pred seboj ta mesta iz orientalskega pravljinskega sveta. Sumna in plehka so ta mesta v resnici. Prvi vtis razočara. Na mah vidiš podre in zrušene vse mladostne predstave. Od koder koli prideš v Bagdad, povsod naletiš na šumno, trgovsko, neskončno dolgo, za današnji promet preozko glavno ulico Ar-Rašid Street. Grde, staromodne, zamazane hiše z zarjavlimi ograjami na balkonih jo kvarijo. Glas prasketajočih gramofonov in preglasnih radio aparatov se meša z nepretrdnim tuljenjem avtomobilov. Po njej vrvi mešanica narodov, plemen, ver, zahodnih in azijskih oblik, ponujajočih se tujakerjev, beračev, pouličnih trgovcev in kričečih prodajalcev časopisov. Če končno vendar prideš v hotel, se kmalu za teboj naenkrat pojavi v sobi mož, ki se ti predstavi kot »Gazi the bar-manc in ti priporoči svoj koktajl, imaš nazadnje vtis, da si v največji norišnici na svetu. Sami Gaziji, Arabci, Judje, Kaldeji, kristjani, Asirci, Indijci, Belorusi in Evropeji, star pokrit bazar, avtomobilske hupe, prah, zastrte gospe in dolga vrsta vsiljivih vodnikov po mestu v njihovih pisanih uniformah spadajo v to mesto kot blatnozeleni valovi širokega Tigrisa, ki radovoljno sprejema vso mestno zamazanijo in nesnago ter jo odnaša.

Vendar pa najdeš kmalu tudi v tem vrvečem mestu oblast, ki loči dovoljeno od nedovoljenega in tudi slabotnemu pusti pravico do življenja. Tam vidiš prometnega policaja, ki je zaupljiv, strog, gibljiv in dostopen, če ga prosi za pojasnilo ali čaka na prehod preko ulice stara gospa, otrok, slepi berač ali trop gosi. Kdor ne mora prav pozabiti pravljinskega sveta, naj gre samo v bar h Gaziju na koktajl, pa 'bo zvedel, kaj se na tihem govori o visokih osebnostih v mestu, življenjsko zgodbo preganega turškega modrijana, ki stane v hotelu, točen opis čudovitega nakita neke ruske princeze, ki je pravkar šla mimo in naslov njegove blaženosti patriarha Kaldejev. Le o svojem prejšnjem konkurentu Gazi trdovratno molči. Za to zgodbo moraš še drugje poizvedovati. Ime mu je bilo Satan. Tudi on je mešal koktajl in prodajal viski. Le nižje cene je imel in večje kore. Tako se je zgodilo, da je število Satanovih gostov vedno naraščalo, Gazijevi gostje pa so bili

od dne do dne redkejši. Mesto je bilo premajhno za oba, eden je moral iti. Ker sta bila oba kristjana in oba ovčici patriarha Kaldejev, je ta odločil spor in je poslal Satana, ki je imel manjšo rodbino, nekam v Bejrut, Gazi pa je moral, tako se glasi zgodba dalje, prispevati svoj kamenček za prodajalnice svojega prejšnjega konkurenta, ki je rastle in je dosegla velik ugled.

Poleg tega starega, omamljajočega in sam dobiček iščočega Bagdada so še drugi mestni deli s prebivalstvom, ki navdušeno pomaga pri gradnji novega mesta. Pelji se v zunanje četrti mesta, pa boš videl moderne hiše z velikimi okni in vrtovi, zdrava stanovanja in snažne ulice. Obišči še šole, bolnišnice, vojašnice, vojaška letališča. Tam vidiš delo, ki ga opravlja nov rod. Ta novi Bagdad ima otroški vrtec, vzgaja mlada dekleta, katerih stare matere še v haremskih sede, za domačo obrt, domače učiteljice, s športom in vojaškimi vajami vzgaja zdrav naraščaj. Po vojaških predavalnicah in po vojaških vežbališčih ne delajo z nič manjšo vnetost kot v kaki evropski državi. Mladi letalski oficirji so prav tako brihtni piloti, kot znajo biti ljubezni in gostoljubni v družbi. Ponosno povabijo kakega tujega poročevalca na polet preko mesta, ki je doživelo v toku stoletij že toliko sprememb, kakor tudi preko zgodovinskih oaz ali zelenice, ki leže razpršene daleč okrog mesta.

Bagdad je prastaro mesto. V današnji zgodovinski veličini pa je zaslovel šele v osmem stoletju našega časovnega štetja. Perzijsko in turško gospostvo, kateri sta najdalje trajali, sta še v arhitektonski podobi mesta in marsikaterih drugih stvarih še danes razložno vidi. Mladi rod, ki je že samostojen, le nerad misli na neslavne čase tujega gospostva. Leta 1915 je zasedel Bagdad z angleško-indijskimi četami general Maudé. Njemu v čast so postavili spomenik in hotel. Kmalu nato je prenesel svoj sedež v Bagdad sir Percy Cox, zelo dober upravitelj, ki je bil visoki komisar mandatske komisije Zveze narodov, dokler na končno leta 1932 dosegla nova kraljevina svojo samostojnost pod kraljem Fejsalom I. Bagdad je postal prestolnica nove kraljevine. Oblaki burne preteklosti so se razpršili. Narodna zavest je stalno poganjala in že se kažejo znaki, da bo postalo praviščno mesto naših mladostnih sanj veliko kulturno in politično središče na vzhodu.

Pomemben jubilej v Soboti

Pred 15. leti, to je dne 30. avgusta 1925 je začela delovati v skromni leseni hišici v Kolodvorski ulici v Soboti Kmečka posojilnica, registrovana zadruga z neomejeno zavezo. Zavod se je hitro razvil v enega izmed najmočnejših združnih denarnih zavodov v Prekmurju. Prvo leto od avgusta do konca leta je znašal denarni promet 167.000 dinarjev, naslednje leto že čez 2.000.000 dinarjev, v letu 1930 se je pa dvignil denarni promet na okroglo 23.000.500 din. Število vlog kakor tudi posojil se je leto za leto dvigalo, ravno tako tudi število članstva. Poudariti moramo pri tem, da se je morala zadruga boriti s težkimi, ki v ostali Sloveniji skoraj niso bile znane. Prekmurski denarni zavodi pred vojno in tudi takoj po vojni so sloneli večinoma na bančni podlagi. Ti denarni zavodi so dajali za vloge po 8 pa tudi 10% obresti, za posojila so pa računali po 18, 20, 25 in tudi večodstotne obresti. Tako je bilo silno težko ljudi pripraviti do tega, da so nalagali svoje prihranke v naše združne zavode, tako zlasti tudi v Kmečko posojilnico, ki je dajala sorazmerno mnogo manjše obresti za vloge, ko ostali denarni zavodi iz prejšnjih časov. Posojilojemalcev, ki so pri Kmečki posojilnici spet zamogli dobiti posojila pod neprijemno boljšimi pogoji, kakor pri ostalih zavodih, je pa bilo od leta do leta več. Kmečka posojilnica je s svojim vodstvom na spreten način premagala vse začetne težave in se razvila v lep denarni zavod.

Prvi načelnik Kmečke posojilnice je bil Gjerek Mihael iz Rakičana, leta 1926 je pa prevzel predsedstvo g. Ivan Jerič, takratni kaplan soboški in narodni poslanec, ki je vodil zavod nad tri leta, dokler ni odšel na svoje novo službeno mesto. Po Jeričevem odhodu pa vodi posojilnico še vse do danes naprej spet prvi načelnik g. Gjerek Mihael, kateremu stoji ob strani spretni ravnatelj g. Celec Ferdo, sedanjí župan občine Murska Sobotka-okolica. Tajniške posle vodi že skoraj od vsega začetka g. Mataj Franc, v odboru se pa nahaja že od leta 1932 dalje advokat g. Bajlec Franc, bivši narodni poslanec, poleg drugih odbornikov, ki so sami ugledni kmetje in obrtniki.

Zavod je vse dosedanje denarne in gospodarske krize srečno preštel in je neštetim kmetom in obrtnikom pomagal v največjih stiskah. Zavodu želimo kar najlepšega razvoja in čim več uspehov.

Ptuj

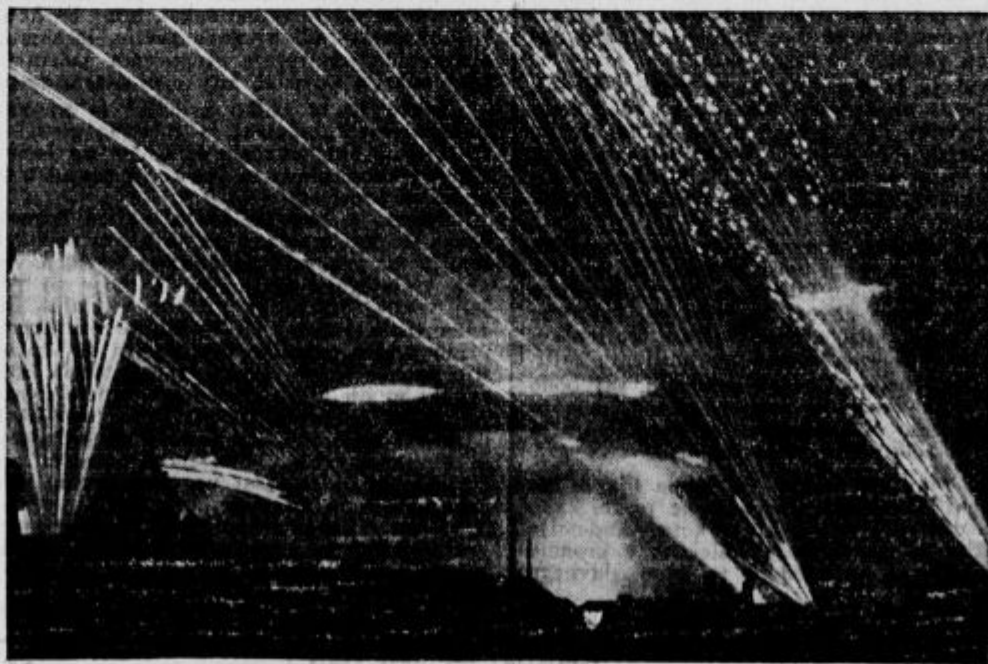
Požari na Dravskem polju se zopet vrstijo. Zadnji čas moramo zopet beležiti mnogo požarov na Dravskem polju. Te dni je pogorel posestnik Vuk Anton iz Mihove pri Cirkovcih. Ogenj, ki je nastal ponoči, je uničil prazno stanovanjsko hišo, tako da je škoda 8 do 10.000 din. Poslopje pa je imel Vuk zavarovano za 16.000 din. Ob tej priliki je pogorel tudi Vukov sosed Pršuh Franc, katere-

mu je ogenj uničil tudi staro hišo, v kateri je stanovala stara prevzitarica Škode je okrog 10 do 12.000 din. Hiša pa je bila zavarovana za 19.000 dinarjev. — Dva dni po gornjem požaru je gorelo pri posestnici Zajec Katici v Apačah pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju Požar se je hitro razširil na vso hišo, nato pa še na sosednjo hišo posestnika Horvatič Izidora. Požar je nastal pol ure pred polnočjo. Ogenj je uničil obe s slamo kriti hiši do tal, zgorelo je tudi precej orodja, svinja, krma in drugo. Škode je pri Zajčevi okrog 7000 din, pri Horvatiču pa okrog 14.000 din. Zanimivo je, da je bila prva zavarovana za 18.000 din, Horvatič pa za 10.000 din. V hiši Zajčeve je stanoval njen oče 70 letni Vaj Matija, katerega so komaj rešili sosedje. — V Sv. Vidu pri Ptujju je izbruhnil požar na podstrešju stanovanjske hiše posestnika Koletnika Franca. Ogenj je uničil osterže, vendar se je gasilec posrečilo ogenj pogasiti, tako da ni večje škode. Ogenj je nastal zaradi slabega dimnika.

Drevi ob 20. bo v mestnem parku koncert mestne godbe. V slučaju slabega vremena bo koncert jutri v četrtek ob istem času.

Nesreča. Ko se je te dni peljal 45letni posestnik Malek Janez iz Hlaponcev skozi Pacinje, ga je povozil neznan tovorni avto in mu zdrobil levo nogo. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Nočno lekarniško službo ima do petka lekarna »Pri sv. Antonu« (Mr. Orožen).

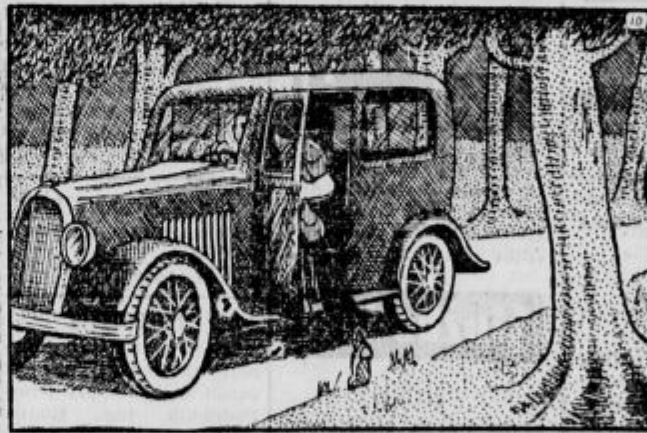

Protiletalska obramba ponoči, kakor jo je ujela fotografska plošča.

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(9) Utrujen se je naslonil na bližnje drevo in začel premišlje-vati, kaj naj počne, ker v čudodelno moč piščalke kar ni mogel verjeti. Nazadnje je le premagal svojo nevernost ter bolj za poskušnjo podrgnil po piščalki, obenem pa si je želel, da bi bil v lepi hiši in pred polno mizo.

Dr. Ciril Žebot:

Načrtno gospodarstvo

Načrtno gospodarstvo je pritlikava absolutne države. Kakor namreč poedini podjetnik ne more voditi in opravljati svojega podjetja ter smoteno izvrševati proizvodnje brez lastnega podjetniškega načrta, velja to še v večji meri za državo, ki bi si neposredno prilastila vse tvorne dobrine, napravila vse delovne sile za državne agente in vse skupaj preuredila v eno samo enotno državno podjetje. Vsako državno gospodarstvo mora nujno biti načrtno. Dočim namreč posamezen podjetnik v zasebno-lastniškem režimu svoj podjetniški načrt zasnuje, naslanja, ga sproti prilagaja oz. ga popravlja in dopolnjuje po položaju na odgovarjajočih tržiščih, kjer se sproti vrši neke vrste plebiscit dejanskih gospodarskih potreb in želja ljudskega občestva, tega absolutna država kot edinstveni in avtarkični (vse panoge gospodarstva obsegajoči) podjetnik ne more. Zakaj ne? Iz priproste razloga ker tam, ker nista v vsaki gospodar. panogi vsaj dva, od katerih eden blago ponuja, drugi pa po njem povprašuje, ki odločata, trga sploh ni. V absolutni državi ni pluralistične lastnine (avtonomne pravice razpolaganja) ne številnosti podjetij, ne trga, ne tržno izraženege plebiscita gospodarskih potreb in želja ljudskega občestva, ne tržnih cen in ne gospodarske kalkulacije (računa, preračuna) na osnovi tržnih cen. Namesto na teh gospodarskih elementih je načrtno gospodarstvo v absolutni državi zgrajeno iz teh-le prvih: ena lastnina, en lastnik, eno podjetje, en podjetnik, en načrt in enotno izvajanje načrta. Pri tem je lastnina državna (oblastvena), lastnik država (oblast), podjetje državno (oblastveno), podjetnik država (oblast), načrt državni (oblastveni) in izvajanje načrta birokratično-oblastveno.

Ker so sproti se ponavljajoči plebisciti gospodarskih potreb in želja v načrtnem gospodarstvu zaradi popolne oblastvene edinstvenosti sistema že a priori (načeloma) izključeni, avtoritarnemu državnemu vodstvu ne preostane drugega, kakor, da gospodarske potrebe ljudi iz svojega poveljiškega središča presumira, t. j. samovoljno vnaprej določi, kakor n. pr. glede splošnih državnih potreb. Pri tem se more taka absolutna država z načrtnim gospodarstvom glede osnovnih življenjskih potreb po prehrani, obleki in stanovanju resda naslanjati na statistične izsledke, ki pa so dvomljive in vedno zgolj povprečne vrednosti. Glede točnih poedinskih potreb po temeljnih življenjskih dobrinah, kakor glede vseh gospodarskih želja višje vrste pa je načrtno vodstvo sploh brez slehernega objektivnega (zanesljivega, stvarnega) oslona. Gospodarske potrebe in želje so namreč strogo subjektivna (osebna) zadeva, ki jo morejo zase izraziti le neposredni interesi sami. V absolutni državi pa se tudi glede določanja gospodarskih (kakor tudi vseh drugih) potreb in želja ljudskega občestva osrednje načrtno vodstvo postavi namesto neposrednih interesov (ljudi).

Ko so potem tako samovoljno določene (umišljene) »potrebe« zabeležene na pasivno stran načrtnega papirja, mora načrtno vodstvo pristopiti k razmeščanju razpoložljivih tvarnih sredstev (naravnih dobrin, delovnih sil in kapitalov) v službo postavljenih »potreb«. Tudi to razmeščanje oz. uporaba je samovoljna. Načrtno vodstvo namreč nima

možnosti, da bi ravnalo po načelu najmanjšega sredstva (najmanjše močne porab. proizvodnih sredstev) za dosego določenega namena (pokritja določene in načrt sprejete »potrebe«). Zakaj ne? Zato, ker delo lahko obenem porabim za produkcijo različnih dobrin enako tudi cele vrste surovin in kapitala. Kdo naj načrtnemu vodstvu jamči, da je njegova načrtna razdelitev produkcijskih sredstev smotrena? V tržnem gospodarstvu sproti o tem odloča tržni plebiscit, ki se vrši, posebej za vsako surovo, kapitalsko (tehnično in denarno) ter dokončno potrošno dobrino v načrtnem gospodarstvu pa z vsem razpolaga in vse razdeljuje ter vse upravlja eno in isto načrtno vodstvo. Kdo naj to vodstvo samega sebe kontrolira, če je po njem samem zamišljena in izvršena dodelitev in razdelitev produkcijskih sil med različne panoge najbolj smotrena? S tem, da primerja izvršeno z načrtno predvidenim (prav za prav določenim, ke. se načrt pri izvrševanju sploh ne bi smel spreminjati, ako naj ima kako stvarno vrednost!). — bodo odgovorili zagovorniki načrtnega gospodarstva že. Toda predvideno in izvršeno, to še ni vse, oz. sootenje teh dveh elementov še ni dovolj za kontrolo smotrenosti.

Ni vseeno, koliko dela, koliko naravnih sredstev, koliko denarnih in tehničnih kapitalov se je namenilo in porabilo za produkcijo določene dobrine, namesto za produkcije druge, tretje itd. Ker ni več samostojnih produkcijskih središč; ker ponudba in povpraševanje nista ločeni in sestavljeni iz vrste samostojnih tekmovalnih činitelev, ki bi se borili za že po naravi zemeljskih stvari omejeno razpoložljiva produkcijska sredstva; — temveč je samo en enoten načrt, eno enotno produkcijsko in razdeljevalno središče, eno in enotno birokratično izvrševanje načrta; — vsled tega manjka kriterij (sodilo) smotrenega gospodarjenja z razpoložljivimi sredstvi. Tudi, če bi se za potrošne dobrine uvedel navidezni »trg«, kakor v Sovjetski Rusiji, problem smotrenega vporabljanja produkcijskih sil in sredstev (dela, narave, kapitalov) še ni rešen. Smotrena uporaba dela, surovin, naravnih sil in kapitalov je možna šele, če tudi za te vmesne dobrine obstojajo trgi.

Po dosedanjí človeški logiki vsaka samovoljnost še ni smotrenost. Narodno — (socialno, občestveno) — gospodarska smotrenost se enostransko-subjektivno (iz enega samega socialnega središča) sploh ne da oceniti. Narodno-gospodarsko smotrenost je kakor vsako družbeno dejstvo, mogoče oceniti samo objektivno. In prav tega neobhodnega objektivnega merila narodno-gospodarske smotrenosti v absolutni državi (v načrtnem gospodarstvu) ni. Ni ga pa zato, ker je v absolutni državi eden in isti činitelev, ki z vsem razpolaga, vse vodi, vse upravlja, vse izvršuje. vse nadzira in vse svoje delo sam sodi. Ker je torej kakršen koli tržni način nadzorstva smotrenosti v načrtnem gospodarstvu že pojmovno izključen, vsled tega bi ta edinstveni in absolutni činitelev (načrtno vodstvo v absolutni državi) mogel smotrenost svojih gospodarskih dejanj le tedaj presoditi, ako bi vse gospodarske dobrine imele kako skupno tehnološko (notranjo, stvarno, fizično) prvinjo, ki bi mogla služiti kot enotno merilo gospodarske vrednosti vsake in vseh gospodarskih dobrin. Toda ne le, da take vsem gospodarskim dobrinam skupne enotno izmerljive tehnološke prvine ni, — tudi če bi bila, bi kot merilo gospodarske vrednosti dobrin ne pomenila mnogo, ker ima vsaka stvar značaj gospodarske dobrine le v toliko, v kolikor jo uživa željni interesent zaželi, oz. v koliko je dotična stvar v poštev prihajajočim interesentom po njihovem mnenju koristna, ne pa zato ker bi recimo vsebovala toliko ali toliko enot umišljene tehnološke prvine.

Brez trga za vse vrste gospodarskih dobrin, t. j. praktično brezpravnosti, ki so neizogibni tražnostni smotrenega gospodarjenja. (Dr. A. Bilimović je v razpravi v Zeitschrift für Nationalökonomie dokazal na posebej in ta namen zgrajenem sestavu enačb, da si je tudi teoretično-matematično nemogoče zamisliti načrtno gospodarstvo, ki bi lahko gospodarilo smotreno, t. j. z uporabo kar najmanjših sredstev.)

Odveč bi bilo ustavljati se ob vprašanjih posledic vodstvenih in izvršilnih zmot, birokratske okorelosti, nedostajanja pobude brezprizivnosti, t. j. priključno brezpravnosti, ki so neizogibni trambanti načrtnega gospodarstva v absolutni državi.

O korporativnem gospodarstvu je »Slovenec« prinesel že obširnejšo sliko. Zato bomo o njem v prihodnjem članku govorili le toliko, kolikor je potrebno za skupen pregled in presojo vseh naštetih načelnih narodno-gospodarskih zagov.

„Salva“

KREMA ZA DAN IN NOČ
dobi se v vseh
strokovnih trgovinah

Pozor! Vsakovrstne odpadke železja, kovine, cunj, litine, papirja, kupuje in plačuje po najvišjih dnevnih cenah tvrdka Justin Gustinčič, Maribor, Kneza Koclja 14 in podružnica na vogalu Ptujске in Tržaške ceste. Telefon 21-30. — Kupujem tudi gume in steklo!

Tovarniško poslopje

Žago s polnojarmerikom in venecijanko v Zbelovem pri Poljčanah, prodamo. Poleg tovarne se nahaja enonadstropna stanovanjska hiša in 3 orali zemlje. Poslopja ležijo tik ob železnici Poljčane—Konjice. Vprašati na podružnico »Slovenca« v Celju pod št. 12.386.

Razpis

natečaja za izdelavo regulacijske skice za Ljubljano in okolico

Mestna občina Ljubljanska razpisuje natečaj za izdelavo regulacijske skice za Ljubljano in okolico, v kolikor spada pod ljubljansko regulacijsko območje.

Natečaj je splošen in jugoslovanski. Razsodišče sestavljajo:

- A. Clani: 1. inž. Černivec Josip, teh. višji svetnik kralj. banske uprave v Ljubljani;
2. univ. prof. inž. Hrovat Alojzij, predsednik tehničnega odbora mestnega sveta ljubljanskega;
3. inž. Markovšek Janko, šef odseka za regulacijo mesta ljubljanskega;
4. inž. Mušič Vladimir, šef odseka za javno gradbeno nadzorstvo v Ljubljani;
5. inž. Poženel Albert, mestni gradbeni direktor v Ljubljani;
6. univ. prof. dr. Stele Franc, predsednik gradbenega odbora ljubljanskega;
7. univ. prof. inž. Vurnik Ivan, zastopnik inženirske komore v Ljubljani.

B. Namestniki: 1. inž. Fatur Dragotin, pooblaščen arhitekt, zastopnik inženirske zbornice v Ljubljani;

2. inž. Rohman Stanislav, pooblaščen arhitekt, zastopnik društva inženirjev v Ljubljani;

3. inž. Valentinčič Janez, pooblaščen arhitekt, član gradbenega odbora ljubljanskega.

C. Poročevalci: inž. Lenarčič Vinko, referent odbora za regulacijo mesta ljubljanskega.

Razpisujejo se štiri nagrade, in sicer:

- prva nagrada v višini din 50.000.—
druga nagrada v višini din 40.000.—
tretja nagrada v višini din 30.000.—
četrti nagrada v višini din 20.000.—

skupaj din 140.000.—

Razsodišče lahko predlaga tudi odkupe nenagrajenih del. Razsodišče si pridrži pravico pri razdelitvi nagrad na podlagi ocene izpremenitvi višino in število istih, morebitni preostali znesek pa porabi za nadaljnji odkup dobrih osnutkov. Tekmovalec, ki bi ne bili nagrajeni, niti bi se jim dela odkupila, pa bi zadostili vsem razpisnim pogojem, se bo izplačalo po 2.000 din odškodnine, če bi dosegli najmanj 10 odstotkov dosegljivih točk.

Natečaj prične 1. septembra 1940 in konča 1. marca 1941.

Razpisani pripomočki se od 31. avgusta 1940 dalje dobijo med uradnimi urami v mestnem tehničnem oddelku, Nabrežje 20, septembra št. 2-II, soba št. 33, proti plačilu 500 din, kateri znesek se tekmovalcem vrne.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani, 24. avg. 1940.

Predsednik: dr. J. Adlešič

Zahtevajte povsod naš list!

Učitelja letenja

in upravnika išče jadrnalna letalska šola **Aerokluba v Mariboru**. Mesto je honorirano. Interesenti določijo podrobne podatke v službenem listu Aerokluba „Naša krila“, kjer bo razpis objavljen, ali pa v upravni pisarni.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; žanitovanski oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonsko, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znak.

Službe iščejo

Absolventka
enoletnega trgov. tečaja želi namestitve v trgovini z mes. blagom ali v pisarni. Ponudbe v upr. »Slov.« v Mariboru pod »Vestna« 1035.

Manufakturst
želi namestitve takoj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pošten s prakso« št. 12547. (a)

Vajenci

Petnajstletna deklica
iz strogo katoliške družine se želi izučiti za šiviljo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12456.

Službodob

Šiviljo
perfektno za pletenine - sprejme Gržina, Celovška cesta 44.

Mlado dekle
14—16 let, sprejemem za čez dan za lahko delo. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12685.

Hlapca
krepkega, poštenega in treznega, h konjem in za drugo, sprejemem. Pismene ponudbe na »Metallia«, Gosposvetska 16.

Več dobrih zidarjev
za delo pod streho, izven Slovenije, sprejme graditelj Ivan Bricej, Ljubljana, Slomškova ulica 19.

Deset zidarjev
sprejme »Slograd« na gradnji bolnišnice na Jelenicah. Pojasnila da tudi »Slograd«, Ljubljana, Vrtača 9.

Gospodična
začetnica, za pisarno, z znanjem strojepleja in dobra računalnica — se sprejme. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Zeleznica« št. 12696.

Postrežnico
mlado, čedno in pošteno, sprejemem 1. septembra od 6 zjutraj do pol 3 popoldne. Plača po dogovoru. - Naslov v upravi »Slovenca« pod 12.430. b

Prodamo

50 različnih modelov dvokoles
SI LAKO BREZVARNOSTI OGLEDE PRI
IGN.VOK
LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

Kislo zelje, repo
sarm, novo, prvovrstno, po brezkonkurenčni ceni, dobavljam vsako množino. Homan, Ljubljana - Sv. Petra cesta 81, tel. št. 25-39. (1)

Ročno slamorezno
malo rabljeno, prodam. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12630.

Razprodaja
moških in ženskih koles, odličnih znamk, po znižanih cenah - pri Franc Podobnik, trg. Rudnik št. 123, Ljubljana (poleg gasiliskega doma).

Narodno nošo
kompletno, skoraj novo (z avbo), prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12671.

Jabolka
za prežanje in namizna, v manjših in večjih količinah dobavlja Murko. gost. Fürst, Apače. (1)

VINA

dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst kupite pri **Centralni vinarni v Ljubljani**. TELEFON ŠTEV. 25-73

Denar

Katera oseba
takoj posodi 15.000 din za 4 mesece, t. j. do novega leta. Ob vrnitvi nagrada 1000 din. Cenj. ponudbe v upravo »Slovenca« pod šifro »Posojilo« 12627.

Družabnica
z veseljem do samostojnega vodstva tovarne in z gotovino 350.000 din - naj javi svoj naslov pod »Podjetna« št. 12629 v upravo »Slovenca«.

Izivali

Nemški ovčarji
tri mesece stari, z rodomnikom, naprodaj pri Strašček, Podčetrtke 18.

Štiri mlade pse
čistokrvne bernardince - prodaja Edvard Polanec, Ivančji pri Gornji Radgoni.

STROJI

Mizarske stroje
vseh vrst, priznane prvovrstnih znamk »Teichert«, »Festo« itd., kakor tudi kakovostno strojno orodje, skobeljne nože, krožne in gaterske liste — naročite najbolj ugodno na velesejmu. Specialna trgovina Dovžan Ivan, Ljubljana, Františkanska ulica 4. Telefon 45-42.

Posedstva

Parcelo
4000 m², pripravno za manjšo industrijo in letovišče, blizu Ljubljane, ugodno prodam. Zakrajšek, Miklošičeva 34.

Kupujemo
srednjevelike in velike gozdove vseh vrst v krajih med Zidanim mostom in Litiijo in med Zidanim mostom ter Celjem. Ponudbe na »Dubravka« — Zagreb, Ilica 11. (p)

Vnajem

ISČEJO:
Gostilno
na prometnem kraju — iščem. Ponudbe v upravo »Slov.« v Mariboru pod »Sposoben« št. 1015.

ODDAJO:
V Ormožu
na prometni točki, se odda s 1. novembrom v najem gostilna. Vprašanja in ponudbe je poslati na: Ormož, poštni predal 13.

Stanovanja

ODDAJO:
Na Vrhovcih št. 50
pri Viču se odda s 1. septembrom petstobna stanovanjska vila z vrtom v najem za 650 din. Informacije: Vrhovci 50.

SOBE

ODDAJO:
Opremljeno sobo
oddam solidnemu gospodu. Jegličeva 9.

Dijaki

Osmošolec
išče stanovanje z vso oskrbo pri dobri krščanski družini. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Klasična gimnazija« 12673.

Kupimo

Tricikelj
nov ali rabljen, kupim. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12667.

Smrekove — hojeve hlode
od 12 cm premera dalje in od 2 m dolžine dalje, kupuje stalno Gumzej J., Celje, Medlog.

Razno

Majhnega otroka
dam v oskrbo ali za svojega, najraje na deželo. Plačam mesečno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12703.

Gumbnice, gumbje, prse,
monogram, entel, atur fino in bitro izvrši

Matek & Mikeš
Ljubljana, Františkanska ulica nasproti hotela Union
Vezanje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Objave

Izjava
Podpisana izjavljam, da nisem plačnica za dolgove, katere bi naredil kdorkoli na moje ime. — Pepa Abunar, Borutova št. 10, Ljubljana.

Čitajte »Slovenca«

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

ALOJZIJ PLANINSEK,
Ljubljana, Beethovnova ulica 14

javi izid žrebanja z dne 27. avgusta V. razreda 40. kola

80.000 din:	št. 46.447
60.000 din:	št. 85.210
50.000 din:	št. 10.257
24.000 din:	št. 1.259, 77.768
16.000 din:	št. 1.208, 78.755
12.000 din:	št. 42.622, 55.475
10.000 din:	št. 8.918, 9.922, 10.350, 23.827, 41.402, 77.766
8.000 din:	št. 2.804, 11.702, 11.844, 12.036, 29.120, 33.869, 36.320, 49.732, 85.412, 94.536, 98.622
6.000 din:	št. 20.338, 20.867, 22.439, 43.121, 46.448, 57.682, 59.291, 61.795, 63.166, 66.594, 69.065, 77.756, 78.173, 93.119, 98.474
5.000 din:	št. 10, 19.416, 19.598, 26.769, 37.715, 38.329, 44.194, 47.544, 56.812, 64.188, 74.131, 79.111
4.000 din:	št. 5.682, 8.023, 16.185, 21.316, 27.586, 31.529, 34.539, 45.262, 51.666, 54.773, 61.970, 64.153, 66.556, 67.229, 75.072, 75.278, 75.493, 83.184, 84.657, 89.764, 90.959, 91.403, 97.022

Nadalje je bilo izžrebanih še veliko število dobrih točk po din 1.000.—

Ker so bili dobriki javljeni telefonično, eventualna pomota ni izključena.

Prihodnje žrebanje bo danes, 28. avgusta.

Vsi oni, ki so zadeli v kolekturi »Vrelec sreče«, naj srečke takoj predložijo v izplačilo.

Oglas

7. zrakoplovni bazi v Mostarju (aerodrom) so potrebni naslednji inženirji, tehniki, umski in navadni delavci:

- 1 inženir elektrostrojne stroke,
- 2 tehnik strojne stroke,
- 2 pisarja (umska delavca),
- 15 motoristov, monterjev, strugarjev, orodničarjev in finih mehanikov,
- 2 puškarja,
- 6 radio monterjev.

Pogoji za sprejem v službo so: da so naši državljani in imajo že regulirano vojaško dolžnost, dalje, da imajo najmanj 5 let prakse; za inženirje in radio monterje pa najmanj 2 leti; isto se zahteva tudi za tehnike.

Plača (mezda) znaša za inženirja do 120 din, za ostale pa do 80 din, to vse po pokazanem uspehu na poizkusnem delu in po letih praktičnega dela kot pomočnik odnosno mojster. Vsakdo dobiva še po 40 din za vsakega otroka mesečno.

Poizkusno delo traja 15 dni. Po tem roku se kandidat sprejme, v kolikor z delom zadovolji. V kolikor pa z delom ne zadovolji, se odpusti z izplačilom polovice ocenjene mezde. Stroške za potovanje do Mostarja in eventuelno nazaj plača prosilec sam.

Prošnje za opisom dela, leti praktičnega dela, kje in na kakšnih delih je bil prosilec, je poslati najpozneje do 25. septembra t. l. »Komandantu 7. zrakoplovne baze, Mostar, Aerodrom«.

Iz pisarne Štaba 7. zrakoplovne baze št. 15.060 od 27. julija 1940.

Umrla mi je žena

Ivanka

Pogreb bo 29. avgusta 1940 ob 3 popoldne s postaje Slovenska Bistrica mesto, na pokopališče.

Videm-Krško, Ljubljana, Sv. Pavel pri Prebodu, Maribor, dne 27. avgusta 1940.

Zalujoči soprog **Makso Ramer**, višji kontrolor drž. železnice in sorodniki.

Alphonse Daudet;

25

Jakec

Prevedel Fišer Franc

Toda ne zato, da bi bil tako zelo zaljubljen v konteso. Prej bi lahko rekli, da je v njeni osebi ljubil samega sebe. Kadar ji je pogledal v žareče in otročje oči, je videl v njih polepšano sliko samega sebe in takrat je obstal in se prijazno in s samodopadanjem nasmešnil, kot se na primer ženska nasmešne ogledalu, ki jo prikaže lepo. Toda d'Argenton je hotel, da bi ogledala nikdar ne bil zamegljen kak drug di, da bi kazal vedno samo njegov obraz, namesto da skriva v senci preteklosti zanj žaljiv spomin na množico drugih obrazov.

Tega ni bilo mogoče popraviti. Uboga Ida ni mogla storiti drugega, kot da je žalostno govorila: »Zakaj sem te tako pozno spoznala?« To pa seveda ni moglo ohladiti te čudaste ljubosumnosti na preteklost.

»Vsaj zaslužiti bi me bila morala...« je mislil d'Argenton: tu je bil vzrok njegovega pritaženega srda, ki se mu je dvignil že ob samem pogledu na otroka.

Ona pa seveda tudi ni mogla zanikati ali zapustiti te drage zlatolase preteklosti. Da bi se izognila tem mučnim srečanjem, ko so vsi trije trpeli v zadregi drug pred drugim, se je pod poetovim vplivom podlegla privadila na to, da je Jakec prihajal redkeje in da je tudi ona skrajšala svoje obiske v gimnaziji. Podala se je na pot žrtvovanja, in to slednje zanjo ni bilo najmanjše.

Uboga ženska je bila pripravljena vse zapustiti: vilo, kočijo in vse razkošje, v katerem je živela: čakala je samo na d'Argentonov znak, da bi odslovila »dobrega strica«.

»Videl boš...« mu je govorila, kako ti bom pomagala in delala.

In povrh ne bom vsa tebi v breme. Nekaj denarja mi bo še ostalo.

Toda d'Argenton se je še obotavljal. Čeprav na zunaj nagel, je bil v resnici zelo hladen, bister, umerjen mešan, poln navad in do skrajnosti prevdaren.

»Ne, ne... Počakajva še... Nekega dne bom obogatel in tedaj...«

Pri tem je imel v mislih svojo staro teto z dežele, ki mu je pošiljala podporo in po kateri bo nedvomno nekega dne dedoval. Uboga, dobra žena je bila že itak stara!

Koval je lepe načrte za ta primer. Presečila se bosta na deželo, toliko blizu, da se bodo videle pariške luči, a tako daleč, da se ne bo slišal njegov hrup. Imela bosta majhno, prav nizko hišo, ki jo ima že dolgo v mislih, z italijansko teraso, obdano z vinsko trto, a nad vrati bo napis:

Parva domus, magna delas — »majhen dom, velik mir«. Tam bo quies. Pisal bo knjigo, svojo knjigo, knjigo, knjigo, namreč »Faustovo hčerko«, o kateri govori že deset let. Takoj za njo bo sledila knjiga poezij »Rože trpljenke«, in potem »Puščice«, zbirka neusmiljenih satir. In tedaj bodo prihajali založniki, saj bodo morali priti. Postal bo bogat, slaven, mogoče bo postal celo član Akademije; sicer je pa ta institucija zelo padla in črvena je.

»Nič zato, nič zato...« je dejala Ida. »Član moraš postati.« In predstavljala se je že, kako sedi na dan sprejema neke v kotu Akademije vsa skrita in trepetajoča, oblečena v kromno obleko, kot se to spodobi za ženo slavnega moža.

Obenem sta lepo jedla hruške »dobrega

strica«, ki je bil nedvomno najkomodnejši in najkratkovidejši od vseh »dobrih stric«.

d'Argentonu so se te proklete hruške zlele imenine; toda kadar jih je jedel, je bil strašno slabe volje, jezen, škripal je z zobmi in je svoje lastno neokusno vedenje masčeval nad ubogo ldo z raznimi pikirmi in žaljivimi opazkami.

Tedni in meseci so tako pretekli, ne da bi prišlo v njihovem življenju do kakšnih sprememb; le razmerje med Moronvalom in njegovim profesorjem literature se je občutno ohladilo. Mulat, ki je vedno čakal, kdaj bo kontesa kaj ukrenila radi njegove revije, je sumil, da d'Argenton nasprotuje njegovemu načrtu in je zdaj odkrito povedal, kaj misli o tem gospodu.

Jakec je le redko prihajal iz gimnazije. Nekega četrtega zjutraj je žalostno gledal skozi številne šipe okroglo igralnice na lepo pomladno nebo, plavo in široko in sanjal o sprejelih in prostosti.

Sonce je bilo že toplo, vejice španskega bezga so dobile zelene poganjke, iz neobdelane zemlje malega vrta je žuborel neviden studenec vtajajočega življenja. Iz dalje so prihajali vzklajali otroci, teh pičkov v kletki. Bil je eden tistih jutrov, ko se odprva vsa okna, da pride v hišo nekoliko svetlobe in da se izpahnijo zimске sence in vsa črna dolga noči in saj, ki so jih bile polne dolge zaprte sobe.

Jakec je premišljeval, kako lepo bi bilo, če bi šel malo ven, da bi videl še kaj drugega in ne samo velik z bršljanom poraščen zid, v čigar vznožju je ležal vrt pod kupom zelenečega gruča in mrtevga listja.

Prav v tistem trenutku je zapel zvonec pri vratih; videl je vstopiti mamo v veliki toaleti, nasmejano, hitečo in nenavadno živo razpoloženo.

Prišla je ponj, da bi ga odpeljala v Park.

Vrnila se bosta šele zvečer. Torej pravi izlet, karšnih je bil vaju.

Treba je bilo vprašati Moronvala za dovoljenje; ker je gospa de Barancy prinesla trimesečni honorar, si lahko mislite, da je bilo dovoljenje kmalu tu.

»Oh, kakšna sreča!« — je dejal Jakec. In medtem, ko je njegova mama pripovedovala mulatu, da je g. d'Argenton moral odpotovati v Auvergne-o, kjer umira njegova teta, je deček brž stekel čez dvorišče, da bi se oblekel. Spotoma je srečal Mádou-ja, tega zanemarljivega in žalostnega Mádou-ja, ki je bil že ves v raznih gospodinskih skrbih; prenašal je metle in skafje, ne da bi zapazil, da je vreme tako prijetno in da v zraku kar vonja po novih sokovih.

Ko ga je zagledal, mu je padla v glavo blazna misel, ena izmed tistih misli srečnega otroka, ki bi rad vse okrog sebe osrečil s svojo srečo.

»Oh, mama, ko bi vzela Mádou-ja s seboj!...«

Dovoljenje je bilo nekoliko težje dobiti, ker je mladi kralj opravljal v gimnaziji razna dela; toda Jakec je tako lepo prosil, da je odlična gospa Moronval izjavila, da bo vzela nase vse zamorčkov dolžnosti.

Mádou, Mádou je klical deček in stekel ven, »brž se obleci, s seboj te vzameva v kočijo, v Park se odpeljemo na obed«.

Nastala je minuta zmešnjave. Mádou je bil ves iz sebe. Gospa Moronval je iskala haljo, da bi mu posodila za to priliko. Mali de Barancy je skakal od veselja, a gospa de Barancy je kot brbljava papiga, ki jo je hrup razburil, pripovedovala Moronvalu vse potankosti d'Argentonovega potovanja in brezupnega zdravstvenega stanja njegove tete. Končno so se odpeljali.

LJUBLJANA

Uršulinske šole v Ljubljani

Na uršulinski realni gimnaziji bo vpisovanje 2. in 3. septembra od 8. do 12. ure. Učence 1. razreda, ki so na tukajšnji gimnaziji napravile sprejemni izpit, naj se javijo tedaj v ravnateljevi pisarni in prinese s seboj dokumente. Učence, ki posejajo ostale razrede, naj prinese s seboj zadnje letno izpisevalno in se vse vpišejo 2. septembra od 8. do 12. ure pri svojih razrednicah v lanskem razredu. Gojenkam, ki bodo stanovala v uršulinskem zavodu in posejale uršulinsko gimnazijo, se ni treba osebno zgledati pri vpisovanju. Zadošča ustna ali pismena prijava, da ostanejo še nadalje v penzjonatu.

Za vpis v tukajšnje gimnazije ni treba davčnega potrdila. Plačuje se le zavodska šolnina. Pri vpisu plača vsaka učenka tudi 50 dinarski kolek za prijavo, 20 din z zdravstveni fond in 30 din za knjižnico in učila. Predpisani so čevljevni kolki. Kolkovine (cerkvenega kolka za 50 din) na prijavi so oproščene učence, katerih starši plačajo manj kot 60 din neposrednega davka in otroci invalidov. Ob vpisu morajo predložiti tozadevne listine.

Na uršulinski meščanski šoli bo vpisovanje 2. in 3. septembra od 8. do 12. ure. V 1. razred se sprejemajo učence, ki so dovršile 4. razred ljudske šole ali kak razred višje narodne ali srednje šole. Vsaka učenka naj prinese k vpisovanju zadnje šolske izpisevalno (izkaz o šolskem napredku). Davčnega potrdila ni treba.

Na uršulinski učiteljski šoli bo vpisovanje 5. septembra od 9. do 12. ure.

Na uršulinski ljudski šoli se vrši naknadno vpisovanje v ponedeljek, dne 2. septembra od 8. do 12. ure. V torek, dne 3. septembra je šolska sv. maša, v sredo, dne 4. septembra se prične redni pouk.

Učiteljska šola, vladna in meščanska šola imajo otvoritveno sv. mašo 10. septembra, realna gimnazija pa 12. septembra. Gojenke, ki stanujejo v zavodu, morajo biti že prejšnji dan v samostanu.

I Brusnice na trgu. Včeraj so bile na trgu prvič naprodaj večje količine brusnic, ki jih imajo ljubljanske gospodinjice kaj rade. Saj so v kuhane brusnice znane kot izredna slaščica. Na trg je pripeljal brusnice prodajalca iz Dravograda na Koroskem v treh zabojih. Ko so jih gospodinjice opazile, so postale zaboji kaj hitro prazni, kljub temu, da je prodajalca prodajalca brusnice po 9 din za liter. Na trgu je bilo na prodaj tudi precej bezgovih jagod po 3 din za liter, kar je prav gotovo precej drago, če upoštevamo, kako enostavno je nabiranje bezgovih jagod. Danes so bili na prodaj tudi prvi jesenski jurčki. Ker jih ni bilo mnogo, so bili dokaj dragi. Prodajali so jih po 6 din merico, pa jih je kmalu zmanjkalo.

I Romarji na Kurešček se opozarjajo, da se še dobijo vozni listki za avtobuse v trgovinah Stilič, Ničman in Soukal. Priporoča se jim, naj z nabavo pohitijo, ker razpoložljivih mest naglo zmanjkuje.

I Reklamacije vabil k otvoritvi jesenskega Ljubljanskega velesejma, ki bo letos od 31. avgusta do 9. septembra, izvolite nasloviti na velesejmsko pisarno. Vabila so že razposlana, vendar pa je pri obliči dela mogoče, da isto po pomoti morda komu ni bilo poslano.

I Prva skupna vaja ženskih in moških glasov ljubljanskih pevskih zborov bo v četrtek, dne 29. t. m., ob 20 v telovadnici realne v Vegovi ulici. Arhivarij naj prinese s seboj note »Slava najboljšemu sinu« ter trodelno narodno himno, ostale note bodo razdeljene pri vaji. — Zupna uprava.

I Pevski zbor Glasbene Matice, Obvezna vaja za vse pevke in pevce bo jutri ob 20 v telovadnici realke za nastop pri odkritju kraljevega spomenika in na slavnostnem koncertu dne 6. septembra t. l. — Odbor.

I Opozarjamo starše in njih namestnike, da se prihodnji ponedeljek, dne 2. septembra, začne vpisovanje v šolo Glasbene Matice ljubljanske. Vpisovanje bo trajalo do vseheta 5. septembra in se bo vršilo dnevno od 9 do 12 ter od 15 do 17. v Vegovi ulici. Prav posebno se opozarjamo, da bodo imeli gojenci v novem šolskem letu več pouka kakor doslej, in sicer dvakrat po 20 minut tedensko. Pogoji za vpisnino in ukovino so isti kakor lansko leto. Razdelitev in določitev urnika bo v soboto, 7. septembra, redni pouk pa od ponedeljka, 9. septembra dalje.

I Protiletalsko zaščitno razstavo na jesenski prireditvi Ljubljanskega velesejma pripravlja mestni zaščitni urad in nanjo opozarjamo že danes vse Ljubljančane, zlasti pa še ostale obiskovalce velesejma, ki jim ni bilo mogoče ogledati si tovrstne razstave, prirejene istotam pred dobrimi dvema mesecema. To pot bo protiletalska zaščitna razstava prirejena v velesejmskem paviljonu »J«, ki bo v ta namen razdeljen v tri oddelke. V prvem oddelku bo nazorno prikazana organizacija javne zaštite z najrazličnejšimi tipi zaklonišč, prikazano pa bo tam tudi, kako morajo, oziroma kako ne smejo biti urejeni podstrešni prostori za primer letalskih napadov. Drugi oddelk paviljona je spremenjen v okusno rotundo, v kateri bo prikazana zatemanitev javne in zasebne električne in plinske razsvetljave. V tretjem oddelku pa bo zdravstveno-kemična in gasilsko-zaščitna razstava. Posebnost protiletalske zaščitne razstave pa bo brez dvoma film o letalskih napadih, ki ga je izdelal vojni geografski institut v Belgradu. Ta film se bo vrtil v Ljubljani prvič, in sicer vsak večer velesejmske prireditve pod milim nebom pred paviljonom »K«.

I Glasbena šola »Sloga« bo poučevala, kakor doslej, tudi v šolskem letu 1940-41 solopetje, ravna glasbila, osnovno in višjo teorijo ter orkestralno igrjo, komorno glasbo in zborovsko petje. Vpisovanje bo od 2. d. 7. septembra od 8 do 12 in od 15 do 18 v šolski pisarni v Pražakovi ulici (Ljubljanski dvor). Pričetek pouka bo v torek, 10. septembra. Slogina glasbena šola vzgaja svoje gojence skrbno po izkustveni sodobnega glasbenega vzgajanja, upoštevajoč, da mora gojenec, tako bodoči glasbenik, kakor tudi ljubitelj glasbe, razumeti in poznati glasbo preteklih dob in tudi sodobno glasbo. Posebno pozornost pa posveča slovenski glasbi. Pouk izpopolnjujejo šolska predavanja, šolski koncerti, interni in javni nastopi gojencev in šolska glasbena revija »Mlada Sloga«. Podrobna obvestila daje vsak dan šolska pisarna.

I Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravnega »FRANZ JONKE« grenčice.

I Kolke je prodal. Pred nedavnim smo poročali, da se je zgodila v trafiki Ivanke Dolar na Dunajski cesti drzna tatvina, pri kateri je bila Dolarjeva oškodovana za okrog 16.000 dinarjev. V trafiko sta stopila namreč dva tujca, od katerih je prvi zahteval cigarete, drugi pa nemški tednik. Medtem, ko je trafikantka stregla, si je eden od tujcev vsul na jezik prašek in prošil za kozarec vode, da bi popravil grenki okus. Nič hudega sluteca trafikantka je stopila v sosednjo kuhinjo, kjer je natočila kozarec vode. Ko je prišla z vodo

nazaj v trafiko, tujcev ni bilo več. Na žalost pa je opazila, da ji je izginila z mize knjiga s kolki, katerih je bilo za okrog 16.000 din. Ze tedaj smo poročali, da sta predrzna tatova prišla najbrž z juga. Sedaj pa se je ta zagonetna tatvina, ki jo seveda ni bilo mogoče pojasniti, na več kot zanimiv način začela sama odkrivati. Včeraj dopoldne je namreč stopil v trafiko Dolarjeva tujec in ponudil za 2000 din kolkov napravo. Dolarjeva pa je kar zaslutila, da bi to utegnili biti njeni kolki in je zato obvestila pristojno mesto. Po moza s kolki je prišel policijski organ in ga odpeljal. Mož je bil spočetka ogorčen in je še na stopnicah zahteval, naj mu dajo vendar brizganec, češ da je žejen, pa da bo plačal. Da je bil žejen lahko verjamemo, saj mu je najbrž postajalo vroče, ko je mislil na zagovor. Pri zagovoru se je krčevito oklepal trditve, da je kupil kolke v Zagrebu od neznanca in da jih v Zagrebu ni mogel prodati. Sedaj pa da je prišel na velesejem v Ljubljano ter je mimogrede hotel prodati tudi kolke. To storijo mu celo na policijski skoraj verjamejo. Samo neznanca mu ne verjamejo. Pravi tat je najbrž skušal kolke vnovič v Zagrebu. Ker to ni šlo, ker imajo v banovini Hrvatski drugačne kolke, je tat najbrž poiskal posrednika in mu naročil, naj proda kolke v Ljubljani. Posrednik pa je imel smolo, da je šel kolke prodajat prav tja, kjer so bili ukradeni. Ta zgodba sicer še ni vsa potrjena, je pa tako verjetna, da bo najbrž preiskava imela kaj malo dela.

I Roparski napad v Ljubljani. Roparske napade doživimo v Ljubljani le bolj poredko. Te dni pa je bil napaden in oropan ob izhodu sportnega igrišča Ilirije na Celovski cesti brivski pomočnik Gorjane Matija. Napadalec mu je pobral listino s 400 din v bankovcu in nekaj drugih listin, ki jih je imel v listnici. Napad se je zgodil razmeroma zgodaj, namreč okrog devetih zvečer.

I Tatvine v Ljubljani. Precej zlatnine je ukradel neznan tat, ki je ukradel iz stanovanja Ane Srebrničeve pod Tranšo zlato broško v obliki škofjske palice in par zlatih uhanov v obliki kače. Zlatnina je bila vredna 2.000 din, poleg tega pa je tat razbil še šipe na kredenci in tudi tam napravil za 100 din škodo. — V noči je bilo ukradeno iz stanovanja Ivančiču Josipu na Vodmatski cesti nekaj obleke in rjavi moški gozderji v skupni vrednosti okrog 600 din. — 300 din je bil vreden jopič, ki ga je nekdo odnesel Francu Jancu iz veže hiše na Miklošičevi cesti. — Priden pa je bil tat, ki se je potrdil, da je odpeljal iz Jame na Polju ob pokopališču Sv. Križa Jakubu Hlebuš 3 kub. metre sejanege peska, ki je bil vreden 105 din.

Celjske novice

Mladi Berner — novi šahovski mojster

Včeraj zjutraj so se udeleženci turnirja odpeljali v Rogaško Slatino, kjer so odigrali predzadnje kolo. Najmlajši udeležene turnirja Berner si je z zmago, proti Mišuri zagotovil osvojitve mojstrskega naslova, ker je edini njegov konkurent Šiška dosegel proti Pavloviču samo pozicijo, iz katere ne more dobiti več od remija. Šorli je že v predpredzadnjem kolu toliko zaostal za Bernerjem, da ga ni mogel več lovit in je v današnjem kolu zaradi nepazljivosti celo izgubil proti Šmigovcu, ki si je na ta način zagotovil vstop med nagrajence. Subarič je prekinil z Medanom v poziciji, ki mu obeta le remis in ima še izgleda na osvojitve 3. do 4. mesta. Jerman je z remijem z Draščem dosegel le še izgleda na 4. do 5. mesto. Ostale partije so končale z rezultatom: Grašter-Zuk 0:1, Marek-Popovič 1:0, Gottlieb-Majstorovič 1:0, Savič-Mlinar 0:1, torej tako kot je bilo pričakovati. Stanje po predzadnjem kolu: Berner 12½ (1), Šiška 11½ (1), Šorli 11, Subarič 10½ (1), Jerman 10½, Gottlieb 9½, Mlinar in Šmigovec 8½ (1), Marek 8½, Pavlovič 8 (1), Drašč 7 (1), Mišura 7, Popovič 5½, Medan 5 (1), Savič 5, Majstorovič in Zuk 4, grašter 2½.

Danes bodo odigrane vse prekinjene partije, poslednje kolo bo pa jutri in nato zaključek turnirja z razdelitvijo nagrad.

e Odkritje spomenika kralju Aleksandru I. v Ljubljani. V petek 6. septembra bo odkrit v Ljubljani spomenik kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Glede na velik državni in narodni pomen te slavnosti vabi mestno poglavarstvo v Celju Celjane, da se udeležijo odkritja spomenika v čim večjem številu. Za vse udeležence je dovoljena četrtinska vožnja po železnici z legitimacijami, ki jih bo izdajalo mestno poglavarstvo celjsko. Reflektanti na legitimaciji naj prijavijo udeležbo nemudoma, najkasneje pa do 29. avgusta do 1. popoldne na mestnem poglavarstvu v sobi št. 2 — tajništvo.

e Na II. deški ljudski šoli v Celju bo zadnje vpisovanje novincev za šolsko leto 1940-41 v ponedeljek 2. septembra. Starši naj prijavijo vse otroke, ki so rojeni l. 1933. Sprejemali se bodo tudi oni, ki so dopolnili 6 let in so dovolj razviti. Otroci bodo ob sprejemu zdravniško pregledani. V torek 3. septembra bo ob 8 sv. maša v cerkvi sv. Maksimilijana, v sredo 4. septembra pa se prične redni pouk.

e Nova grobova. V celjski bolnišnici sta umrla 70letni delavec Časl Pavel iz Šmartnega ob Dreti in 29letna hiš posetnica Jazbec Ljudmila iz Drožanja pri Sevnici. Naj v miru počivata!

e Z dinamitno patrono je razgnal razbojnika. 27letnega delovodjo Janša Antona iz Podsejda je zadela svojestrana nesreča. Janša je prenočeval v neki baraki v Podsejdi in pazil na tu shranjeno orodje. Ponoči so ga napadli razbojniki, 6 po številu, vdrli v barako in začeli streljati. Okoli Janševe glave je švigalo kar 6 krogel. V tem stanju je Janša zagrabil za dinamitno patrono in jo zažgal, da bi tako preprečil roparje. Patrona je predčasno eksplozirala in močno ranila Janša v glavo in roko, razbojniki pa so vendar zbežali. — Janša so morali naslednji dan odpeljati v bolnišnico. Oblast preiskuje zavezo in je upati, da bodo storilci kmalu v rokah pravice.

e Završnik Josip obsojen na 1 leto in 2 mesece roblje. Pred senatom okrožnega sodišča v Celju se je zagovarjal včeraj dopoldne 50letni elektrotehnik Završnik Josip. Bil je že večkrat predkaznovan. Včeraj ga je sodišče obsodilo po čl. 8. zakona o zaščiti države in tudi po § 334. na leto dni in 2 mesece roblje. Završnik se je predstavljal za trgovca in prevzemal naročila za razne električne stroje, vzel denar, ne da bi jih dobavil. Tako je oškodoval Zuger Zoro iz Celja za 5700 din. Sodišče ga je poleg tega obsodilo na izgubo častnih državljanjskih pravic za dobo treh let, na plačilo povprečnine 500 din in na povračilo stroškov kazenskega postopanja.

Najnovejša poročila

Sovjetske čete vdrle čez romunsko mejo

Bukarešta, 27. avgusta. c. Z nove meje med Moldavijo in Sovjetijo prihajajo poročila, da je prišlo do spopadov na meji med rdečimi in romunskimi četami. Sovjetske čete so vdrle čez mejo in napadle romunske vasi in redke oddelke, ki so bili na novi meji za stražo. Spopad, ki se je zgodil včeraj, je bil zelo hud in je na bojišču obležalo nad 300 mrtvih.

Budimpešta, 27. avgusta. c. V Budimpešti so zelo vznemirjeni zaradi vdora boljševikov čez novo romunsko mejo. Poučeni krogi izjavljajo, da skušajo sedaj boljševiki izrabiti dejstvo, da so Romuni umaknili svoje čete z nove meje in jih poslali v Transilvanijo na mejo proti Madžarski. Sovjeti hočejo sedaj izrabiti krizo zaradi Transilvanije zato, da bi si lahko prisvojili še nadaljnji del romunskega ozemlja.

Sicer pa v Budimpešti mirno presojajo položaj in je časopisom prepovedano poročati o tem, da so romunska letala bila te dni nad madžarskimi mesti in prav tako ne smejo mad-

žarski listi ničesar pisati o položaju madžarske manjšine v Rumuniji. Izgleda, da se madžarsko javno mnenje v vsem opira na stališče, ki ga v tem primeru narekujeja Madžarski njeni prijateljski velesili.

Italijanski in nemški poslanik odpotovala iz Budimpešte

Budimpešta, 27. avg. c. Nemški in italijanski poslanik sta danes z letali odpotovala v Rim in Berlin, da poročata svoji vladi o dogodkih na meji med Madžarsko in Rumunijo in o vseh, ki krožijo o vdoru boljševičskih čet v Rumunijo.

Iz Bukarešte je istočasno odpotoval v Rim z letalom tamkajšnji italijanski poslanik, da poroča svoji vladi o razvoju dogodkov v zadnjih urah.

Novi gradbeni minister Danilo Vulović

Belgrad, 27. avg. AA. Danilo Vulović se je rodil v Jagodini leta 1892 ter je dovršil gimnazijo in filozofsko fakulteto v Belgradu. Nato je bil več let profesor v Valjevu in Belgradu. Za državnega svetnika je bil postavljen l. 1937. Vulović se je izkazal s svojim delom v profsorski stanovski organizaciji ter je bil nekaj časa tudi predsednik profsorskega društva v Belgradu. Udeleževal se je tudi v šolski književnosti. Napisal je več učenikov za občno in narodno zgodovino, več let pa je urejal glasnik profsorskega društva. Vulović se je že od mladosti aktivno bavil z narodno politiko. Kot prostovoljec se je udeležil vojn za osvobodjenje in zedinjenje od 1912 do 1918. Vulović je bil eden izmed zasnovateljev in vodilnih osebnosti v narodnem gibanju »Jugoslovenska akcija«, ki je hotela reformo naših družabnih in političnih ustanov v duhu novega časa. V zvezi s tem svojim delom je v naših nacionalističnih časopisih in listih mnogo pisal o načelih korporativnega državnega sistema. Vulović je član J.R.Z.

Brzjoavka dr. Šubašića

Zagreb, 27. avg. AA. Na brzjoavko, katero je ban banovine Hrvatske dr. Šubašić za

obletnico sporazuma poslal Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu, je danes prispel sledeči odgovor:

Dr. Ivanu Šubašiću, banu hrvatske banovine, Zagreb. Prirčno se zahvaljujem za pozdrave z najlepšimi željami za nadaljno uspešno delo v dobro ljudstva, poverjene vam banovine. — Pavle, s. r.

Zahvalna brzjoavka dr. Mačka knezu Pavlu

Zagreb, 27. avg. AA. Podpredsednik kr. vlade dr. Vladko Maček je poslal Nj. kr. Vis. knezu namestniku v dvorec Brdo sledečo brzjoavko:

Genjen zaradi pozornosti Vašega kr. Visočanstva in zaradi izrazov zadovoljstva, ki jih je Vaše kr. Visočanstvo poslalo ob priliki obletnice sporazuma predsedniku vlade in meni, ne morem zatajiti svojih čustev, da ne bi izrazil svoje globoke hvaležnosti in sreče, da politika, ki se je začela s sporazumom, v katerega ste Vi vložili vse svoje plemenite napore, prinaša vsak dan več sadov in koristi tako za blagostanje Hrvatov in Srbov, kakor tudi kraljevine Jugoslavije. — Vašemu kr. Visočanstvu vdani dr. Maček.

MARIBOR

Propaganda za napredek notranjega turizma

Maribor, 27. avgusta.

Ločiti moramo zlasti dve vrsti turizma: notranjega in zunanjega. Pod zunanjim turizmom mislimo onega, ki nam v deželo dovaja turiste iz inozemstva, pod domačim pa onega iz domače države. Veliko, mogoče največ dohodkov domaša zunanji turizem, vendar ima to slabo stran, da je silno odvisen od zunanjepolitičnih prilik. To se je najbolj pokazalo v sedanjih časih, ko so evropske države zapletene ali so bile zapletene v vojno in ko tudi nevtralne države iz razumljivih razlogov svojih državljanov nič kaj rade ne pustijo preko svojih mej. Za naš turizem je to toliko bolj fatalno, ker so tiste države, iz katerih smo imeli največ turistov, najbolj zapletene v sedanje vojne konflikte.

Te neugodnosti, ki jih nosi s seboj zunanji turizem in tudi drugi razlogi, govorijo zato, da moramo čimbolj stremeti za tem, da dvignemo naš notranji turizem, da z njim zmanjšamo odvisnost od zunanjega, ki ni nikdar zanesljiv.

Mariborska tujskoprometna zveza se tega dobro zaveda. Pred par dnevi smo poročali, da je ta zveza izdala lepe prospekte za Mureko Soboto in Prekmurje, ki naj bi dvignili zanimanje za naše Prekmurje in tja usmerili odgovarjajoč procent turizma, zlasti notranjega. Sedaj je Tujsko prometna zveza izdala še krasne prospekte našega Pohorja, ki vkljub svojem lepotam še vedno ni deležna listega obiska, ki ga zasluži.

Tudi novi prospekti »Pohorje« imajo obliko šestdelnega folderja in so tiskani v bakrotisku v zelenkastem tonu. Naslovna stran kaže motiv z nove pohorske ceste. Posebna zanimivost prospekta je polprekna karta Pohorja, ki je pač prva te vrste in daje splošen vtis Pohorja ter nudi pregled planinske turistične postojanke na Pohorju ter vseh važnejših pohorskih in podpohorskih turističnih krajev. Slikovno gradivo prospekta kaže tipične motive »Pohorja«. V prospektu je zlasti poudarjena nova gorska pohorska cesta, ki si bo v našem motoriziranem športu brez dvoma pridobila ugled in eno prvih mest v državi. Prospekt je bil izdan v 20.000 izvodih. Besedila v prospektu samem ni, pač pa je besedilo v slovenskem, srbohrvatskem in nemškem jeziku tiskano na posebni prilogi in prospektu priloženo. Besedilo daje splošno karakteristiko Pohorja in obsega za turiste in letovišarja potrebne podatke o vseh planinskih postojankah na Pohorju in o glavnih turističnih krajih v njegovem območju.

Z izdajo teh res lepih prospektov je bila izpolnjena občutna vrzel v naš tujskoprometni propagandi, ker interesenti niso imeli na razpolago primerne materiala in ker novih interesentov brez prospektov ni bilo lahko najti.

Prospekti so občinstvu na razpolago v vseh poslovalnicah »Putnika« v državi. Upamo, da bo prospekt dvignil obisk našega Pohorja, zlasti pa med avtomobilisti vzbudil veselje do izletov na Pohorje, ki ga more prinašati z gorsko cesto, ki ji v državi ni kmalu enake.

e Odkritje spomenika kralju Aleksandru I. v Ljubljani. V petek, dne 6. septembra bo v Ljubljani slovesno odkrit spomenik kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Dovoljena je četrtinska vožnja. Zaradi zagotovitve potrebnega prostora v vlakih se morajo udeleženci iz mesta Maribora prijaviti pri mestnem poglavarstvu, v mestni posvetovalnici, Rotovski trg 1-1, med pol osmo in 14. uro in sicer najkasneje do 29. t. m. Četrtinska vožnja je veljavna za potovanje v Ljubljano od 4. do 6. septembra, za povratek pa od 6. do 8. septembra na podlagi posebne legitimacije Odbora za postavitev spo-

menika, ki jo interesenti prejemaajo za 2 din pri mestnem poglavarstvu, ter na podlagi žel. obrazca K 14, ki ga za 2 din dobijo na podlagi legitimacije pri žel. blagajnah ali pri Putniku. Vse ostale informacije so na razpolago pri mestnem poglavarstvu.

m Upravnik gledališča in deputacija gled. igralcev pri županu. Včeraj se je pri mestnem županu dr. A. Juvanu oglasila deputacija mariborskih gledaliških igralcev, ki jo je vodil upravnik dr. Brenčič in ga naprosila, naj pri merodajnih faktorjih nujno posreduje, da se državna subvencija za mariborsko gledališče ki se nahaja v težkem finančnem stanju, zviša na višino, kakršno imajo druga državna gledališča, ki pa še z daleka ne vršijo tako pomembnega kulturnega in narodno obrambnega poslanstva, kakor mariborsko gledališče. Pomoč mariborskemu gledališču v tem oziru je nujno potrebna, če hočemo, da bo gledališče moglo neovirano delati v novi sezoni, za katero so se priprave in skušnje že pričele. Javnost pričakuje, da bodo upravičene želje mariborskih gledaliških igralcev upoštevane. Deputacija gledaliških igralcev in uprave bo posredovala tudi pri g. banu, g. prosvetnem in finančnem ministru.

m Na vseh mariborskih ljudskih šolah bo dne 2. septembra od osmih do enajstih vpisovanje vseh novincev in priseljenih otrok. Novinci naj pridejo v spremstvu odraslih, ki naj predlože zadnji krstni list, domovnico in potrdilo o cepljenju koz.

m Vse pevke in vsi pevci Maribora in stolnega pevskega zbora, ki so 14. julija izvajali Dvofakovo mašo v D-duru, se vabijo k skupni pevski vaji v četrtek in v petek ob osmih zvečer.

m Na II. državni realni gimnaziji v Mariboru bo pouk nemškega jezika v vseh razredih. Poleg tega bo v III. razredu namesto francoske italijanščina. Učenci naj še ne kupujejo knjig in naj čakajo na navodila, ki jih bodo dobili v šoli.

m Na šoli Glasbene Matice se prične redni pouk v četrtek, 5. septembra. Vpisovanje bo 2. in 3. septembra od 3 do 12 in od 15 do 18 v novih prostorih v Kopališki ulici št. 11.

m Prosvetna knjižnica se je preselila in od 29. avgusta naprej zopet redno posluje, začasno v mali dvorani na Aleksandrovi cesti.

m Vlomi v tovarno. Skladiščnik tovarne Anton Pintar na Tezmem je prijavil orožnikom, da je opazil, da nekdo s ponarejenim ključem prihaja v skladišče tovarne in od tam odnaša razne predmete. Orožniki so si stvar ogledali in ugotovili, da vlomilec ni prišel v skladišče s ponarejenim ključem, ker je ključavnica tako zavarovana, da je odpiranje s ponarejenim ključem nemogoče, pač pa da je vlomilec v skladišče prihajal skzi majhno okno, v katerem je izbil šipo. Takoj se je izkazalo, da je vlomilec nekdo, ki so mu razmere v tovarni dobro znane. Sum je padel na nekoga odpuščenega delavca Jožefa Nekrepa iz Sp. Dobrave. Orožniki so pri njem izvršili hišno preiskavo in res našli nekaj ukradenih predmetov, nekaj pa jih je že prej prodal Mariji Kaučič iz Sp. Dobrave. Vsega skupaj je Nekrep pokradel za okoli 2.500 dinarjev blaga. Nekrepa so orožniki aretirali, ker menijo, da bi sicer pobegnil. Z oblastjo bo imela opravka tudi Marija Kaučičeva, ker je po mnenju orožnikov morala vedeti, da je blago, ki ga je kupila od Nekrepa, bilo ukradeni. Spočetka je Kaučičeva tajila, da bi blago kupila od Nekrepa in je zatrjevala, da ga je kupila v tovarni Ehrlich,

KULTURNI OBZORNIK

Dr. Josip Andrič: Ustava slovaške države

Velik prijatelj slovaškega naroda in države dr. Josip Andrič, ki je bil večkrat na Slovaškem ter pripravil tudi knjigo o voditelju Andreju Hlinki, s katerim so ga vezale prijateljske vezi, je izdal sedaj v založbi zadruge »Dobra Stampac« v Slavonški Požegi majhno brošuro (31. str.) o ustavi slovaške države ter njeni ustavni borbi sploh (Ustav slovaške države). Prej kot prinese v doslovnem prevodu slovaško ustavo, je dr. Andrič na 14 straneh opisal ustavno borbo Slovakov ter podal glavne novosti in smernice ustave. V treh poglavjih nas uvaja v glavna data slovaškega državnega življenja, začetki z l. 830, s Pribinovo državo v Nitri, ki je bila najmočnejša za Svetopolka in njegove Velikomoravske države, ki je bila v stvari slovaška država. Slovaška država je tako obstajala prej kakor češka ali madžarska. Potem opisuje v kratkih stavkih propad države in zatiranja slovaškega naroda vse do Bernolakove uvedbe slovaščine, kar je imelo namen, ohraniti svoj jezik in se obraniti pred napredujočo madžarsčino. Štur je dal leta 1848 politični program, ki ga je prevzel pozneje Hlinka, in je našel najmočnejši odmev v Pittsburski konvenciji v Ameriki l. 1918. Drugo poglavje govori o Hlinkovi borbi (Cernova) ter o Pittsburski pogodbi, ki je priobčena v celoti. Njo je podpisal tudi Masaryk, ki pa pozneje ni izpolnil dane obljube, nasprotno: pittsbursko pogodbo je skušal na podlagi neke pravne floskule prikazati celo kot falzifikat. Natančneje so opisane postaje Hlinkove borbe za spremembo ustave, njegovi predlogi novih ustav ter trdoglavoščinski vlad in strank v slovaškem vprašanju. Šele po Zilinskem dnevu je novi predsednik dr. Hacha priznal slovaški predlog

in uzakonil slovaško avtonomijo, na podlagi katere so se izvršile volitve in je bila sprejeta nova ustava (1939) že v času krize češkoslovaške države. Nato pa preide na ustavo samo-ter jo označi kot tako, ki temelji na slovaškem nacionalizmu in na versko-moralnih načelih krščanstva. Kot irska ustava postavlja tudi slovaška državo v zaščito Boga. Poleg teh dveh temeljev so v ustavi prišle do izraza tudi »dinamične sile današnje dobe«, avtoritativni sistem in korporativna državna ureditelja, kajti »narod se ne ocenjuje samo kvantitativno, temveč tudi kvalitativno«. Dalje podčrtava nekatere posebnosti ustave, da dovoljuje vsaki narodnosti samo eno stranko, drugim narodnim skupinam pa dovoljuje toliko pravic, kolikor jih imajo slovaške manjšine v njihovi matični državi. Zajamčena je osebna svoboda in privatna lastnina, zaščiten je delo; družina in zakon ter materinstvo se ščitijo po krščanskih vidikih. Obvezna je delovna služba ter predvojaška in povojaška vzgoja, ki jo vrši Hlinkova garda. Zanimivo je, da država, njeni organi in sodniki odgovarjajo za škodo, ki bi jo napravili z nezakonitim vršenjem oblasti in sojenjem. Slovaška ustava vpeljuje tudi terminirani pravni red, da namreč vsi češko-slovaški zakoni, v kolikor se že prej ne izpremenijo, prenehajo leta 1950, slovaški zakoni pa lahko trajajo največ 25 let. To so glavne misli in smernice ustave, ki je dr. Andrič podaja v doslovnem prevodu. Ustava sama ima 13 poglavij in 103 paragrafe. Knjižica, ki nosi na čelu portret prvega predsednika slovaške države msgr. Tisa, bo prišla prav vsem našim juristom, posebno pa tistim, ki se pečajo z ustavnim pravom; pa tudi politikom. Cena 8 din.

† General Rudolf Medek, češki pesnik

Iz Prage je prišla novica, da je tam umrl znani češki pisatelj, pesnik, legionar in general Rudolf Medek v 50. letu. Bil je svoj čas učitelj ter je literarno nastopal v novoromantičnem smislu nekako istočasno kakor Čapek, Durych in drugi v Prochazkovi Moderni reviji. Pisal je pesmi iz romantičnih sanj ter pripovedke eksotične zgodovine. Toda svetovna vojna je zaobrnila smer njegovega delovanja ter ga postavila v prve vrste češke legijske književnosti. V Rusiji je vznikla njegova narodnostno zelo impulzivna a malo retorična čunardnostno zelo impulzivna a malo retorična pesniška zbirka »Levje srce«, ki je postala pesniško srce legionarekih čustev. Usoda ga je vodila krog sveta iz Sibirie v osvobodno domovino. Te svoje dožitke na daljnem vzhodu in na poti je obdelal po vojni v pet delnem vojnem romanu Anabasis, ki ga sestavljajo knjige: Ognjeni zmagi, Veliki dnevi, Otok v burji, Mogočni sen in Anabasis. V teh knjigah je Medek postal glasilen brezkompromisnega nacionalizma. Velik uspeh je imela svoj čas tudi Medkova sibirski igra »Polkovnik Svece«, v kateri je dramatično prikazal junastvo tega češkega vojaka, ki si je sam zadal smrt, da je rešil češke legije razkola. Svoje dojme z vrnitve domov je opisoval v svojih nadaljnjih povesti »V najskrajnejšo deželo na svetu«. Poleg teh povesti je napisal tudi dve legionski knjižici za mladino, namreč »O naših legijah, otrocih, in živalcah v Sibiriji«, ter »Kolija Mikulka«, ki je otroški roman o ruski siroti. V legijah je napredoval do generala ter je tudi kot tak služil naprej v češki vojski. Postal je ravnatelj velikega legionskega vojnega muzeja na Žižkovu, mavzoleja, kjer so mislili, da bo pokopano tudi Masarykovo telo. V zadnjih letih se je Medek odločno postavil v vrsto borbenih katoliških pisateljev ter je sodeloval z Durychom pri borbeni mladkatoliški reviji »Rad« in drugod. On je tudi spremil zadnje ostanke pesnika Macha v imecu pisateljev na višehradsko pokopališče. Tako sedaj žalujejo češki katoličani za svojim velikim katoliškim pesnikom, a vsa književnost za izrazitim epikom legionskega trpljenja in slave. Mi smo svoj čas začeli »Slovenčev« češko prilogo z Medkovim pozdravom »Ljubljani češki zemlji«, ki ga je sedaj sprejela vase kot epomenik slavne preteklosti in seme srečnejše bodočnosti.

Dve drobtinici iz belokranjske zgodovine

Črnomaljski posestniki l. 1812. Izkaz črnomaljskega merja (župana) Irbarja o strankah, ki so l. 1812 plačevale v Črnomlju dominikalni davek, navaja sledeče primke, od katerih se nekateri ponavljajo na več hišnih številkah: Strugar, Zugelj, Polanc, Gellar, Svajger, Kastelle, Lilek, Pičnik, Irbar, Klemenc, Kapela, Beličič, Fabijani, Suhadolnik, Vidic, Vrtin, Kobzen, Skofica in pa Skofca, Črnič, Pele, Vrščaj, Muntel (?), Zupančič, Lužar, Belič, Lozar, Papež, Brula, Jerman, Kobetič, Grmšič, Majerle, Hrvat, Cimerman in Cimperman, Grčič, Vaja, Volf, Seringer, Müller, Kalin, Lašič, Planinc, Suštaršič, Piernar, Vardjan, Kren, Stukelj, Grdešič, Mesarič in Mesarič, Kušljan, Snebec, Kukar, Kobetič, Kump, Golob, Brunscole, Radovan, Rutel, Česlesnik, Mramor, Snelar, Stonič, Kramarič, Munih, Rutlin, Kolejša, Geršič in Snevaš (?), ta na hiš. št. 28. — Popis navaja 188 »rekifikacijskih« in 143 konskripcijskih števil ter je opremljen z datumom 10. marca 1812 in s podpisom merja Irbarja ter dveh pristavov.

Grb Gradaških. Gradaški gospodje, ki so izumrli pred 400 leti, l. 1540, so imeli v svojem grbu rdečega vola (bika) z zlatim obročem v nosu, kar so ga njimi prevzeli v svoj grb Purgstali, poznejši »Krupski baronci«.

Dr. Martin Malnerič.

Tretje slovensko berilo. — S početkom novega šolskega leta izide v Banovinski zalogi v Ljubljani Tretje slovensko berilo, katero sta sestavila K. Hafner in F. Ložniškar. Sestavljata sta slovenskim učiteljem in učencem znana že po Drugem slovenskem berilu, ki je izšlo lani in je po svoji lepi izbiri snovi ter krasnih ilustracij Ksenije Prunkove našlo povsod popolno priznanje in se je namah priljubilo učencem, kjer so je rabili v šoli. Tretje slovensko berilo, ki izide sedaj, pomeni velik napredek med našimi ljudskošolskimi berili in bo gotovo veliko doprineslo k uspešnemu pouku slovenščine na naših ljudskih šolah; zakaj zgrajeno je na najsoodobnejšem načelu celotnega jezikovnega pouka in obsega vse panoge le-tega. Na bogat in originalen izbor berilnih sestavkov in pesmi naših najboljših pesnikov in pisateljev in to celo za najbolj puste realne predmete vežeta sestavljata bogat zaklad besed, misli, rekov, ugank, stvarnih pojavnosti in opisov narodnih običajev in navad. Vse to pa prepletajo slovnične in pravopisne vaje in navodila za otrokovo osebno delo. Na koncu pa je dodan kratek pregled za jezikovni pouk, ki je izborna metodsko obdelan. Vse to je po-

dano spretno, premišljeno, jasno in dobro, kakor se je izrazila stroga kritika, ki je delo ocenila. Banovinska zaloga, ki delo izdaja, se tudi ni strahla nikakih žrtv, da bi delo čim boljše opremila. Knjiga je tiskana na lepem trpežnem papirju in bogato ilustrirana. Poleg zelo številnih enobarvnih slik zlasti naših krajev ima knjiga tudi šest celostanskih slik v štirih barvah, delo Ksenije Prunkove, in izvirne slike slovenskih pesnikov in pisateljev, ki jih je posebej za to berilo narisal Franc Podrekar. Tako bo knjiga gotovo vsestransko ustrezala svojemu namenu in bo v vsej lepi učiteljem in učenecem, kjer koli jo bodo vpeljali.

Zaradi tehničnih zaprek se bo izdaja knjige zakasnila morda za 10 do 14 dni. Toda do srede septembra, ko se na šolah prične redno šolsko delo, bo knjiga gotovo že na razpolago na knjižnem trgu.

Gasilec, strokovni list in službeno glasilo slovenskih gasilcev (Vestnik pasivne brambe). Gasilec izhaja že 44. leto ter je sedaj prav aktualen predvsem po tem, ker je postal tudi Vestnik pasivne brambe in ima posebno prilogo Vestnik protiletalske zaštite, ki jo urejuje dipl. chem. Črto Nučič. V svojem gasilskem strokovnem delu prinaša načelne članke o gasilski vzgoji, pa tudi tehnična strokovna navodila. Tako v zadnji številki 8-9 prinaša način gasilske taktike, obširen članek, ki ga piše Karel Luckmann, poveljnič gasilske čete KID na Jesenicah. Razprava se končuje prav v tem dvojnem zvezku ter je vsebovala XX poglavij. Prav tako je zaljučeno priobčevanje Uredbe o pomožni vojski državne brambe. — Vestnik protiletalske zaštite pa prinaša oceno znane Protiletalske knjige, prve slovenske knjige o zaštiti pred letalskimi napadi. Obenem pa je tu ponatisnjen drugi del (prvi je bil že prej) Pravilnika o zaštiti pred letalskimi napadi (Kemijaska služba), kjer je povedano vse, kar moramo vedeti o strupenih plinih, da se jih lahko obranimo, oziroma spoznamo po učinkih, in se lotimo zdravljenja, dokler je še čas. In prav naši gasilci se morajo upoznati s temi metodami, kajti pri civilni zaštiti prebivalstva je njim določena važna vloga.

Novi mecen belgrajske univerze. Joca Vujić je daroval belgrajski univerzi veliko knjižnico s 20.000 zvezki knjig, poleg tega pa še zbirko avtorograf (3000 kovov) ter 375 slik mojstrov iz 18. et. do najnovejših dni. Kdaj bo dobila naša univerza podobne mecene?

Izbora poziva, Biblioteka Matica Rada god. 1940, br. 9. — Matica rada v Beogradu je izdala v latinici studijo ruskega emigranta M. Agapova, strokovnjaka za psihometrijo pri Centralnem higijenskem zavodu v Beogradu. O Izbori življenjskih poklicev. Tako tudi ta studija spada v tisto vrsto modernih psiholoških razprav, ki se uveljavlja tudi že v naši pedagogiki in dobiva vedno večjo praktično veljavo: v vrsto psihometrijskih, znanstvenih ugotavljanj življenjskih zmoglosti. Pri nas je že banovina ustanovila podoben psihometrični zavod, menda tudi mesto, izšlo je že več člankov v naših revijah in dnevnikih o tem vprašanju (pred dnevi tudi v Slovincu ekscerpt predavanja psihometra dr. Schmidta), ter je izšla tudi že velika studija o tem, pisana na podlagi angleških poizkusov, kjer se je ta psihološka znanost rodila in žela velik uspeh. Anglosaksonci so rodili geslo: Vsak človek na svoje mesto. In to mesto hoče psihotehnik ugotoviti za vsakega ter tako najti narodu kar največ najbolj koristnih delavcev na vseh področjih.

S tem problemom se peča tudi ta ruski emigrant v imenovanji knjižici (str. 86), ki pa je šele l. del večje razprave. V njej govori Agapov o zgodovini problema ter o metodah, kako so dosedaj izbirali poklice mladini. Pri tem drugem poglavju se posebej ozira na posamezne postavke, ki so vplivale na poklice. Tako posamezno obravnava vpliv let, življenjskih razmer in socialne sredine, vpliv vasi in mesta, razne druge motive itd. ter važnost in pomen pravičnega izbora poklica. V tretjem poglavju je prikazan problem izbiranja poklicev in sicer se dotakne najprej zaprek pri izbiri poklica, samoopredelbo osebnosti, formiranje osebnosti, razne nagnjenosti in sposobnosti, nadarjenost in izpolnjevanje osebnosti. Tako so sedaj obdelana v tej knjižici ta tri poglavja, ostala pa bodo še sledila v drugem delu, ki še ni izšel. Knjižici je pridejanih več razpredelnice, tako na pr. pregled faktorjev in pojav, ki vplivajo na samoopredelbo osebnosti in izbiri poklica itd. Knjižica ima tako namen, podati zgodovino in načela metode, ki naj znanstveno in ne več čustveno odločajo o izbiri poklica. Studiji je napisal predgovor na dveh straneh dr. Bogumil Vošnjak, ki je jugoslovanski predsednik organizacije »Vesela in dela«, in ki ima pri nas ime Matica Rada.

Zgodovino svetovnih književnosti so začeli izdajati Čehi pod uredništvom univ. prof. dr. H. Raka, ki je napisal tudi uvod. Knjige bodo pisali najboljši profesorji češke univerze ter bodo začele izhajati že v tej knjižni sezoni.

JEGLICEV AKADEMSKI DOM BO SPOME NIK POKOJNEMU SLOVENSKEMU VLADIKI VSI ZAVEDNI SLOVENC! DARUJTE OB TRETJI OBLETNICI NJEGOVE SMRTI V TA NAMEN

Prve podmornice

Leta 1807 so iznašli parobrod. Tega leta se je podal Robert Fulton na pot od Newyorka do Albanyja na parobrodu, ki ga je sam zgradil. Ladja je bila opremljena a parnim kotlom, izdelanim v tvornici Watt in Bulton. Ze leta 1808 je bila ta pot splošna prometna pot. V neki vesti iz Newyorka si mogel leta 1808 čitati v »Berlinskem državem in znanstvenem časopisu« tole vest:

»Fulton je sedaj izpopolnil svoj izum ladje, ki pluje s pomočjo parnega kotla in tudi proti toku. Ladja lahko prevoza v 32 urah 160 angleških milj. Ta parobrod odhaja enkrat tedensko iz Newyorka in Albanyja, plove pa po reki Hudson. Ima udobnost, ki si jo le moreš zaželeli: sprejme lahko 54 potnikov. Dolžina mu je 136 čevljev, širina po sredi 12 čevljev.

Notranjost je razdeljena na tri prostore ter ima kuhinjo, komore itd., tako da je popolnoma podobna udobnemu hotelu. Parni stroj ima moč 20 konj.

Fulton se je v istem času bavil tudi s poskusi graditve podmornice. Model, ki ga je zgradil, je imenoval »torpedot«. Izjavil je, da more s njim vreti v zrak največjo bojno ladjo. V newyorški luki je tudi izvršil praktični poskus. Ob tej priliki je torpediral 200 tonsko ladjo, da je »padla dol v majhnih koščkih«. Ameriški dopisnik omenjenega lista misli v svojem poročilu že na uporabo take podmornice v pomorski vojni. Nasprotnik, na katerega misli, je Anglija. »S pomočjo tega sredstva bi se dalo uničiti najmočnejše brodogradje brez prelijanja krvi in brez posebne nevarnosti. Če bi to sredstvo uporabili proti Angliji, bi morala ne samo opustiti svojo blokada, ampak tudi prositi za mir in dovoljenje, da bi smele njene ladje pluti po morju.«

Istočasno pa se je misel na podmornice pojavila tudi na Danskem. Isti časopis takole poroča o tem: »Iz Kopenhagena javljajo, da je tam zgradil neki gardijski vojak stroj, ki je po obliki podoban ribi in s katerim bi mogli uničiti vsako

ladjo. V stroju je prostora za sedem mož posadke, ki so potrebni za vodenje vesel; nahajajo se pod vodo. Poskus s tem strojem so izvršili v prisotnosti Njegovega kraljevskega Visočanstva prestolonaslednika.«

Nemški vojniki jemljejo za spomin bretonske lesene čevlje.

ŠPORT

Druga plat zvona!

V zadnjem času so se pričele razširjati v zvezi z mojim odstopom kot l. tajnika in odstopom g. Rotha kot II. tajnika S. A. Z. različne govorice, katere raznašajo odborniki zveze z namenom, da krijejo sebe in delovanje zveze. Zato sem primoran dati pojasnilo k najnovejšemu odstopu.

Naj pričem pri korenini, t. j. pri odstopu predsednika zveze g. geom. Černeta in l. podpredsednika g. Finca Milana. Omenjena gospoda sta že odstopila že meseca marca iz vzrokov, katerih sicer nista podrobno navedla, vendar so poučenim osebam dobro znani. Že takrat smo slutili, da se bo delovanje zveze popolnoma preokrenilo in žalibog se nismo motili. Delovanje zveze ni bilo več normalno. Sklicati bi se moral izredni občni zbor, vendar se to ni zgodilo. Zvezo je vodil l. podpredsednik oz. točneje povedano član nadzornega odbora, kateri je vodil vse posle predsednika.

Poleg tega, da zveza ni imela predsednika in l. podpredsednika, je bila tudi brez blagajnika in je blagajno vodil zopet isti član nadzornega odbora. G. Špatu, ki je bil na občnem zboru zveze izvoljen za blagajnika, se kljub njegovim urgencam ni predala blagajna, ko pa je bil g. Špat premeščen v drug kraj, je zadel za blagajno popolnoma zaspana. Kljub neštetim urgencam odbornikov, se vprašanje blagajne ni hotelo premakniti z mrtve točke, kljub večnim obljubam revizorja, da bo blagajno izročil drugemu odborniku. Ko sem na nekem sestanku odbornikov izglasoval, da se blagajna takoj preda in ob tej priliki izvrši revizija — kar je podpisal tudi posledovodič podpredsednik — in sem ta sklep javil revizorju, sem na prihodnji seji doživel izraze globoke užaljenosti od strani g. revizorja. Blagajne pa kljub temu še ni izročil in je vse do dneva mojega odstopa sedel na njej. Tudi ni bilo na nobeni seji podano poročilo o stanju blagajne, tako, da odborniki nismo imeli niti pojma o njenem stanju. Zveza baje ni imela denarja in je bila odvisna od revizorja, kateri ji je posojal denar iz dotacije din. 25.000, katero je dobilo ASK Primorje od bivše Lj. lakoatletike podzveze za ureditev zvezinega igrišča. Mimogrede pripominjam, da je ASK Primorje dobilo ta denar že lansko poletje, vendar do danes ni pričelo z delom za ureditev igrišča.

Pravila zveze še niso potrjena od oblasti in tako njeno delovanje nima niti pravne podlage. Pravilo so vložena v potrditve šele sedaj, — če so že — in sicer iz sledečih razlogov: Edina pravila, katere je posedovala zveza in ki so bila popravljena v amisu sklepov občnega zbora, so preko noči izgubila iz tajništva in se jih nikakor ni moglo najti, tako, da je bilo nemogoče spisati nova. Zapisnik občnega zbora, kateri naj bi vseboval tudi te delne izpremembe pravil, je bil kljub mojim vsakotredenskim urgencam spisan šele 4 mesece po občnem zboru. Šele na podlagi tega zapisnika in svojih zapisikov sem lahko dal spisati nova, popravljena pravila. Ta pravila so se potem poslala — v smislu sklepa občnega zbora — na vpogled klubom kljub odporu g. revizorja in šele ko so jih klubi sprejeli kot točno popravljena bi se lahko vložila oblasti v potrditve. Ker sem pa ravno ta čas podal ostavko, ne vem, kje so sedaj ta pravila.

Seje ni skliceval in vodil predsednik kot je to običajno, temveč revizor kljub večkratnim protestom. Še na zadnji seji, ki sem se je udeležil, je bil revizor pozvan naj prepusti vodstvo seje predsedniku. Delovalo se je po pravilih, katere so bila pravno neveljavna, ker še niso bila potrjena, in sicer so ta pravila enkrat niso, drugič ne, kot je pač bilo to v interesu gotovih gospodov. V zvezi je vladala diktatura, katere se ni bilo mogoče otrestiti. Potemtakem ni nobeno čudo, da je bila večina sej brez pravega haska in ravno to stanje je v precejšnji meri krivo, da je to sezono vladalo pravo mrtvilo v atletiki. Tehnični odbor se ni sestel niti enkrat; program prireditelj S. A. Z. je delal trener. Klubi se niso sodili po njihovem sportnem delu, temveč po pripadnosti. Stanje v zvezi je postajalo vedno bolj nevrzdno.

H koncu naj še navedem primer v ilustracijo delovanja v zvezi in kateri je dal povod najinega odstopa z g. Rothom.

Za dne 18. julija je bila sklicana seja po podpredsedniku, in sicer tako, da smo odborniki dobili vabila šele na dan seje. Navadno je bilo to delo tajnika, to pot pa je pošiljal vabila revizor in jih dostavljal po nekem atletu proti potrdilu prejema. Na tej seji bi se moral kooptirati predsednik in l. podpredsednik — proti vsem pravilom — zato sem slutil da bo »vlada« skušala prodrati. In res, na sejo je bilo vabilih 10 odbornikov, od teh 6 članov enega kluba, 100% pristaji »vlade«. Dobro premišljeno 6:4, torej sigurna zmaga. Na tej seji so se dogajale stvari, katere niso za javnost. Ko so potem izvršili kooptacijo seveda v svoj prid, sva prišla z g. Rothom do spoznanja,

da nama v taki Slovenski atletski zvezi ni več obstanka ter sva podala ostavko na svoja mesta. Zveza se pa krha dalje od seje do seje, in bilo je zopet par odstopov, tako, da je sedaj odstopilo, in bilo čutanih preko polovice odbornikov, izvoljenih na občnem zboru. Tajnik, ki je bil po najinem odstopu kooptiran na najino mesto, je že podal ostavko, ker mu je g. revizor v tajništvu pokazal vrata.

Zupančič Miljutin.

Članstvu ZFO. Svečanosti ob odkritju spomenika Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru I. Zedinitelju se udeležijo v kirojih.

Ostali nedeljski šport

Bratstvo: Jadran 6:2 (3:1)

Mars: Uskok (Zagreb) 1:1

ISSK Maribor: SK Rapid 4:2

Jugoslavija (Celje): Slavija (Pobrežje-Maribor) 3:5 (3:0)

TEKME V SRBSKI LIGI

V Beogradu:

Jugoslavija: Jedinstvo 4:0 (3:0)

BSK: BASK 5:1 (1:0)

V Pančevu:

Jugoslavija (Jabuka): ZAK (Subotica) 4:0 (3:0)

V Borovu:

Bata: Vojvodina 1:0 (1:0)

V Sarajevu:

Slavija (Sarajevo): Gradjanski (Skopje) 7:0 (3:0)

TEKME V HRVASKI LIGI

V Zagrebu:

Concordia: Hašk 4:3 (3:2)

Gradjanski: Slavija 6:0 (2:0)

V Splitu:

Železničar: Split 1:2 (0:1)

V Subotici:

Hajduk: Bačka 6:2 (2:1)

V Osijeku:

Slavija: Hašk 1:1 (1:1)

Jug: Viktorija 64:27

V državnem plavalnem liga tekmovalju, ki je postajalo vedno bolj zanimivo in za katerega je vladalo po vsej državi izredno veliko zanimanje, se je začelo khati. V Dubrovniku sta se v nedeljo srečala Jug in Viktorija iz Sušaka v dvoboju, kateremu je prisostvovalo izredno veliko gledalcev. Tekmovanje se je v redu vršilo vse do prostega plavanja na 100 m, pri katerem so enakovredni in obenem najboljši sprinterji in to: brata Stakula od Juga ter de Filipis in Curtini od Viktorije prišli tako na cilj, da sodniki niso mogli točno določiti vrstnega reda. Njihova odločitev se je glasila: Prvi Stakula v času 1:02.2, ostali trije so pa imeli mrtvo tekmovalje. S tem seveda ni bila zadovoljna Viktorija, ki je v znak protesta odstopila od nadaljnjega tekmovalja. Jug je nato sam nadaljeval tekmo in nabral 64 točk proti 27, ki jih je dosegla Viktorija. Tudi waterpolo tekmo je dobil Jug z rezultatom 5:0. Viktorija je sicer pozneje spoznala svojo prenatrženost in bi rada nadaljevala dvoboj, toda o tem ni hotel Jug skhati nobene besede.

V regularnem dvoboju so bili doseženi naslednji rezultati:

400 m prosto: 1. Žižek (J) 4:49.4; 2. De Filipis (V) 5:06.2; 3. Curtini (V) 5:09.2; 4. Milošević (J) 5:09.3.

100 m prosto ženske: 1. Dunjič (V) 1:17.4; 2. Krmpotič (V) 1:18.2; 3. Petrovič (J) 1:20.5; 4. Jazbec (J) 1:21.

100 m hrbtno moški: 1. Ciganović Luka (J) 1:12.4; 2. Vidmar (V) 1:14.7; 3. Ciganović Marko (J) 1:16.2; 4. Sabljic (V) 1:19.4.

200 m prsno ženske: 1. Borš (V) 3:21.6; 2. Poznijak (J) 3:21.8; 3. Orlic (J) 3:37; 3. Candrić (V) 3:53.

Naslednjo točko je tvorilo prosto plavanje na 100 m za moške, pri čemer je prišlo do nesporazuma; v regularnem tekmovalju je bilo stanje točk 26:27 za Viktorijo.